

ROMÂNIA

JUDEȚUL SUCEAVA

COMUNA HÂRTOP

Nr. 4192 din 16.12.2021

ANUNȚ

Având în vedere prevederile art. 7 alin. 1 din Legea 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică cu modificările și completările ulterioare, vă aducem la cunoștință publică că primarul comunei Hârtop, județul Suceava a inițiat următorul proiect cu caracter normativ care urmează a fi supus spre dezbateri și aprobare în ședința Consiliului Local Hârtop:

Proiect de hotărâre privind aprobarea Strategiei de dezvoltare locală a Comunei Hârtop, județul Suceava, pentru perioada 2021-2027

Persoanele sau organizațiile interesate pot aduce în scris sugestii, opinii și propuneri cu privire la Proiectul de hotărâre privind aprobarea Strategiei de dezvoltare locală a Comunei Hârtop, județul Suceava, pentru perioada 2021-2027, până pe data de 15.01.2022.

Sugestiile, opiniile și propunerile se depun în scris, la sediul Primăriei comunei Hârtop. Persoana responsabilă pentru relația cu societatea civilă, care să primească propunerile, sugestiile și opiniile persoanelor interesate este d-na Costan Liliana.

Persoanele sau organizațiile interesate care doresc să transmită în scris propuneri, sugestii sau opinii cu privire la proiectul de act normativ supus dezbaterii publice vor specifica articolul sau articolele din proiectul de act normativ la care se referă, menționând data trimiterii și datele de contact ale expeditorului.

Data afișării: 16.12.2021

Anexăm prezentului anunț, Proiectul de hotărâre privind aprobarea Strategiei de dezvoltare locală a Comunei Hârtop, județul Suceava, pentru perioada 2021-2027 și Referatul de aprobare privind necesitatea adoptării actului normativ propus.

Întocmit,

Costan Liliana

ROMÂNIA
JUDEȚUL SUCEAVA
COMUNA HÂRTOP

PROIECT DE HOTARARE
privind aprobarea Strategiei de dezvoltare locală a comunei Hârtop, județul Suceava,
pentru perioada 2021-2027

Consiliul local al comunei Hârtop, județul Suceava, având în vedere:

- Referatul de aprobare prezentat de primarul comunei Hârtop, înregistrat cu nr. 4190 din 16.12.2021, ca instrument de motivare și prezentare a proiectului de hotărâre;
- Raportul compartimentului de resort din cadrul aparatului de specialitate al primarului comunei Hârtop, cu privire la necesitatea și oportunitatea proiectului de hotărâre;
- Avizul comisiilor de specialitate din cadrul Consiliului Local Hârtop;

Analizând temeiurile juridice, respectiv prevederile:

- art.3, alin 2, art.14, alin.4, art.20, alin. 1, lit. i, și anexa nr.2 cap.II din Legea nr.273/2006 privind Finanțele Publice Locale cu modificările și completările ulterioare;
- art. 129, alin. (4), lit. e din Codul administrativ, aprobat prin Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 57 din 3.07.2019, cu modificările și completările ulterioare;
- Legii nr.24/2000 privind normele de tehnica legislative pentru elaborarea actelor normative, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
- Legii nr.52/2003 privind transparența decizională în administrația publică cu modificările și completările ulterioare;

În temeiul dispozițiilor art. 129, alin.(2), litera "b", art.139, alin.(1), art.196 alin. (1), lit.a din Codul administrativ, aprobat prin Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 57 din 3.07.2019, cu modificările și completările ulterioare Consiliul Local al comunei Hârtop adoptă prezenta;

HOTĂRĂRE:

Art.1.- Se aprobă "**Strategia de dezvoltare locală a comunei Hârtop, județul Suceava**", pentru perioada 2021-2027 conform anexei care face parte integrantă din prezenta hotărâre.

Art.2.- Prezenta hotărâre se comunică, în termenul prevăzut de lege, primarului comunei Hârtop, Instituției prefectului - județul Suceava în vederea exercitării controlului cu privire la legalitate și se aduce la cunoștință publică prin afișare pe site-ul comunei www.comunahirtop.ro.

Inițiator,
Primar,
Vasile - Cătălin HRESCANU

Avizat, secretar general al comunei
Elena COSTAN

REFERAT DE APROBARE
privind aprobarea Strategiei de dezvoltare locală a comunei Hârtop, județul Suceava,
pentru perioada 2021-2027

Prezentul referat de aprobare are la bază prevederile art. 136, alin.(8) din Codul administrativ, aprobat prin Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 57 din 3.07.2019, cu modificările și completările ulterioare, reprezentând instrumentul de prezentare și motivare a proiectului de hotărâre.

Unul dintre principalele instrumente pe care comunitățile locale îl utilizează pentru a avea certitudinea ca politicile și programele prognozate corespund așteptărilor cetățenilor și necesităților de dezvoltare durabilă îl reprezintă planificarea strategică.

Strategia de dezvoltare locală face posibilă coordonarea activă a proceselor de dezvoltare care au loc în teritoriu, luarea în considerare a caracteristicilor locale, a schimbărilor din mediul exterior și face posibilă abordarea proactivă, realizată într-un mod inovativ, a proceselor de dezvoltare teritorială.

Pentru ca dezvoltarea durabilă să reușească, comuna Hârtop, are nevoie, înainte de orice, de un portofoliu de proiecte capabile să atragă și să utilizeze eficient fondurile europene, cel mai potrivit reprezentându-le strategia de dezvoltare economico-socială a localității.

Strategia de dezvoltare este gândită și elaborată astfel încât să răspundă nu numai nevoilor reale, actuale ale cetățenilor, ci și nevoilor generațiilor viitoare. Strategia pleacă de la premisa că, dezvoltarea durabilă prezintă un cadru de gândire care, odată însușit de către cetățean, va ajuta la crearea unei societăți mai echitabile, definită prin echilibru și solidaritate și care să poată face față schimbărilor aduse de probleme actuale, inclusiv scăderea demografică.

Strategiei de Dezvoltare Locală a comunei Hârtop reprezintă un document cuprinzător, care exprimă valorile comunității locale și stabilește obiectivele de dezvoltare, conturând viziunea asupra viitorului comunei, indicând direcții de dezvoltare și punctând traiectoria evoluției printr-o succesiune de proiecte ce urmează să se concretizeze într-o listă finală de acțiuni.

Implementarea cu succes a proiectelor de dezvoltare propuse prin strategia de dezvoltare, presupune parteneriatul între următorii actori de pe plan local: administrația publică locală, comunitatea locală, firme private și reprezentanții societății civile. Un rol important îl are însă administrația publică locală, care participă atât în faza de elaborare dar și în cea de implementare a inițiativelor de dezvoltare locală.

Strategia de dezvoltare a comunei Hârtop, județul Suceava are rolul de a orienta dezvoltarea locală în perioada 2021-2027 și de a fundamenta accesul acesteia la Fondurile Structurale și de Coeziune ale Uniunii Europene, fondurile guvernamentale, precum și eventualele parteneriate.

Documentul care face obiectul prezentului proiect de hotărâre a fost elaborat în cursul anului 2021, fiind completat cu toate informațiile care au fost publicate în ceea ce privește oportunitățile cuprinse în Planul Național de Redresare și Reziliență 2021-2027.

În procesul de absorbție a fondurilor nerambursabile, strategia de dezvoltare locală constituie baza justificării proiectelor, elementul de fond de la care începe să se contureze și să se concretizeze proiectele propuse pentru dezvoltarea comunei.

Ca inițiatori ai documentului, Consiliul Local și Primăria comunei Hârtop, ne angajăm să depunem toate eforturile necesare evoluției comunei, pentru că dorim să asigurăm condiții mai bune de trai locuitorilor acesteia și generațiilor viitoare.

Pe baza acestor considerente precum și a prevederilor art.129, alin. 2 litera b, coroborat cu alin. 4 litera e, din OUG nr. 57/2019 privind codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare, am inițiat prezentul proiect de hotărâre pe care îl supun aprobării Consiliului local, deoarece consider că una din preocupările primordiale pe care trebuie să o avem cu toții este pregătirea viitoarei perioade de programare pentru atragerea de fonduri externe nerambursabile.

PRIMAR,
Vasile - Cătălin HRESCANU

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ

COMUNA HÂRTOP
2021 - 2027

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ

COMUNA HÂRTOP
2021 - 2027

Cuprins

Cuvânt înainte	5
1. CADRUL CONCEPTUAL	6
2. PROFILUL SOCIO-ECONOMIC AL COMUNEI HÂRTOP.....	24
3. ANALIZA SWOT PE DOMENII DE INTERES.....	95
4. STRATEGIA DE DEZVOLTARE PROPUȘĂ.....	106
5. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI	131
Bibliografie	134

Cuvânt înainte

Dezvoltarea comunei Hârtop urmărește principiile unei dezvoltări durabile și vizează creșterea calității vieții prin asigurarea standardelor de mediu, a optimizării consumului de teren și grija pentru generațiile viitoare, pe baza acceptării generale a tuturor partenerilor implicați.

Prosperitatea economică, mediul durabil și echitatea socială sunt cele trei condiții principale ale dezvoltării durabile. Aceasta nu se poate realiza, dacă nu atragem în localitatea noastră fonduri europene și proiecte sustenabile.

Comuna Hârtop își propune să continue activitățile privind dezvoltarea durabilă a comunei, astfel că a decis să elaboreze Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2021 - 2027.

În implementarea Strategiei de dezvoltare locală a comunei Hârtop se are în vedere o dezvoltare durabilă care poate fi atinsă prin promovarea oportunităților de afaceri și a investițiilor directe, dezvoltarea și modernizarea infrastructurii edilitare, în special a celei orientate spre comunitatea de afaceri, pentru a valorifica resursele umane și mediul înconjurător.

În procesul de absorbție a fondurilor nerambursabile, strategia de dezvoltare locală constituie baza justificării proiectelor, elementul de fond de la care începe să se contureze și să se concretizeze proiectele propuse pentru dezvoltarea comunei.

Ca inițiatori ai documentului, Consiliul Local și Primăria comunei Hârtop, ne angajăm să depunem toate eforturile necesare evoluției comunei, pentru că dorim să asigurăm condiții mai bune de trai locuitorilor acesteia și generațiilor viitoare.

Îmi doresc ca toată întreaga comunitate să participe – în armonie și unită – la edificarea unei comune prospere, în care tinerii să-și dorească să pastreze valorile, tradițiile și obiceiurile multisekulare.

Doresc să le mulțumesc tuturor participanților care au contribuit la elaborarea Strategiei de Dezvoltare Locală a Comunei Hârtop pentru perioada 2021 – 2027.

Cu respect pentru fiecare dintre dumneavoastră,

Primar Vasile Cătălin Hrescanu

I. CADRUL CONCEPTUAL

1.1 Delimitări conceptuale ale dezvoltării durabile și tendințe internaționale

Conceptul de dezvoltare durabilă (sustenabilă) are ca fundament necesitatea generațiilor actuale de a-și asigura nevoile fără a compromite capacitatea generațiilor viitoare de a-și acoperi propriile nevoi, și s-a concretizat în timp, pe parcursul mai multor decenii, în cadrul unor dezbateri științifice pe plan internațional și a căpătat valențe politice în contextul globalizării. Acest concept înglobează considerente economice, sociale și de mediu care pot evolua și suține reciproc.

Încă de la începutul anilor '70 s-a pus problema deteriorării mediului înconjurător în urma activităților umane care pune în pericol generațiile viitoare. Astfel, conceptul de dezvoltare durabilă a fost inițial legat de problemele de mediu și de criza resurselor naturale, urmând ca în anul 1987, în cadrul Raportului Comisiei Mondiale pentru Mediu și Dezvoltare, intitulat Viitorul nostru comun, să apară prima definiție acceptată de dezvoltării durabile ca fiind "o dezvoltare care satisface nevoile generației actuale fără a compromite șansele viitoarelor generații de a-și satisface propriile nevoi".

De la acest punct, probleme complexe ale dezvoltării durabile au căpătat o dimensiune politică globală și s-au adoptat o serie de convenții internaționale care stabilesc obligații precise din partea statelor și termene stricte de implementare privind schimbările climatice, conservarea biodiversității, protejarea fondului forestier și zonelor umede, limitarea folosirii anumitor produse chimice, accesul la informații privind starea mediului și altele, care conturează un spațiu juridic internațional pentru aplicarea în practică a preceptelor dezvoltării durabile.

Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă reprezintă un plan de acțiune pentru oameni, planetă și prosperitate, prin care se urmărește consolidarea păcii universale și asigurarea unei libertăți mai mari. Eradicarea sărăciei, în toate formele și dimensiunile sale, inclusiv a sărăciei extreme, constituie cea mai mare provocare globală și o condiție indispensabilă pentru dezvoltarea durabilă.¹

¹ Transformarea lumii noastre: Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă, Organizația Națiunilor Unite

Documentul strategic prezintă 17 obiective de dezvoltare durabilă și 169 de ținte, acestea pornind de la Obiectivele de Dezvoltare ale Mileniului și având scopul de a soluționa probleme rămase nerezolvate. Obiectivele au fost formulate astfel încât să fie asigurat echilibrul între cele trei dimensiuni ale dezvoltării durabile: economică, socială și de mediu. Obiectivele și țintele vor orienta acțiunile întreprinse în următorii 15 ani în domeniile de importanță crucială pentru umanitate și planetă.

Obiective de dezvoltare durabilă (ODD)

- Eradicarea sărăciei în toate formele sale, pretutindeni
- Eradicarea foametei, asigurarea securității alimentare, îmbunătățirea nutriției și promovarea unei agriculturi durabile
- Asigurarea unei vieți sănătoase și promovarea bunăstării tuturor, la orice vârstă
- Asigurarea unei educații echitabile, favorabile incluziunii și de calitate și promovarea posibilităților de învățare pe tot parcursul vieții, pentru toți
- Realizarea egalității de gen și emanciparea tuturor femeilor și fetelor
- Asigurarea accesului tuturor la serviciile de distribuire a apei și de salubritate și gestionarea durabilă a acestora
- Asigurarea accesului tuturor la servicii energetice fiabile, durabile, moderne și la prețuri accesibile

- *Promovarea unei creșteri economice susținute, favorabile incluziunii și durabile, a ocupării depline și productive a forței de muncă, precum și a unor condiții de muncă decente pentru toți*
- *Dezvoltarea unei infrastructuri reziliente, promovarea industrializării incluzive și durabile și încurajarea inovării*
- *Reducerea inegalităților în interiorul țărilor și între țări*
- *Dezvoltarea unor orașe și așezări umane favorabile incluziunii, sigure, reziliente și durabile*
- *Asigurarea unor modele de consum și producție durabile*
- *Luarea de măsuri urgente pentru a combate schimbările climatice și impactul acestora*
- *Conservarea și utilizarea durabilă a oceanelor, mărilor și resurselor marine pentru o dezvoltare durabilă*
- *Protejarea, restaurarea și promovarea utilizării durabile a ecosistemelor terestre, gestionarea durabilă a pădurilor, combaterea deșertificării, stoparea și inversarea procesului de degradare a solului și stoparea declinului biodiversității*
- *Promovarea unor societăți pașnice și favorabile incluziunii, pentru o dezvoltare durabilă, asigurarea accesului tuturor la justiție și crearea unor instituții eficiente, responsabile și favorabile incluziunii, la toate nivelurile*
- *Consolidarea mijloacelor de punere în aplicare și revitalizarea parteneriatului global pentru dezvoltare durabilă*

Uniunea Europeană și-a asumat rolul de a deveni lider în punerea în aplicare a Agendei 2030 și implicit a celor 17 obiective de dezvoltare durabilă, împreună cu statele sale membre, respectând principiul subsidiarității.² În vederea aplicării obiectivelor Agendei 2030, Uniunea Europeană se va concentra pe două direcții de lucru:

- integrarea ODD în cadrul politic european și în prioritățile actuale ale Comisiei
- implementarea acțiunilor privind dezvoltarea în continuare a viziunii Comisiei pe termen lung și obiectivelor politicilor sectoriale de după 2020.

În cadrul procedurii de implementare a obiectivelor de dezvoltare durabilă, Uniunea Europeană și-a stabilit 10 priorități privind provocările importante cu care se confruntă Europa:

² Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor, *Următorii pași către un viitor european durabil – Acțiunea europeană pentru durabilitate*, Comisia Europeană, Strasbourg, 2016

- Un nou impuls pentru locuri de muncă, creștere și investiții
- O piață unică digitală conectată
- O uniune energetică rezilientă, cu o politică anticipativă în domeniul schimbărilor climatice
- O piață internă mai profundă și mai echitabilă, cu o bază industrială consolidată
- O uniune economică și monetară mai profundă și mai echitabilă
- O politică comercială echilibrată și progresivă pentru valorificarea oportunităților oferite de globalizare
- Un spațiu al justiției și al drepturilor fundamentale bazat pe încredere reciprocă
- Către o nouă politică privind migrația
- Un actor mai puternic pe plan mondial
- O Uniune a schimbărilor democratice

NOUL BUGET PE TERMEN LUNG AL UE PENTRU PERIOADA 2021-2027

Un buget pentru o Uniune care protejează, capacitează și apără

I. PIAȚA UNICĂ, INOVAREA ȘI SECTORUL DIGITAL 187,4 EUR

- 1 Cercetare și inovare
- 2 Investiții strategice europene
- 3 Piața unică
- 4 Spațiu

II. COEZIUNE ȘI VALORI 442,4 EUR

- 5 Dezvoltare regională și coeziune
- 6 Uniunea economică și monetară
- 7 Investiții în oameni, în coeziunea socială și în valori

III. RESURSE NATURALE ȘI MEDIU 378,9 EUR

- 8 Agricultură și politică maritimă
- 9 Mediu și politici climatice

IV. MIGRAȚIE ȘI GESTIONAREA FRONTIERELOR 34,9 EUR

- 10 Migrație
- 11 Gestionarea frontierelor

V. SECURITATE ȘI APĂRARE 27,5 EUR

- 12 Securitate
- 13 Apărare
- 14 Răspuns în situații de criză

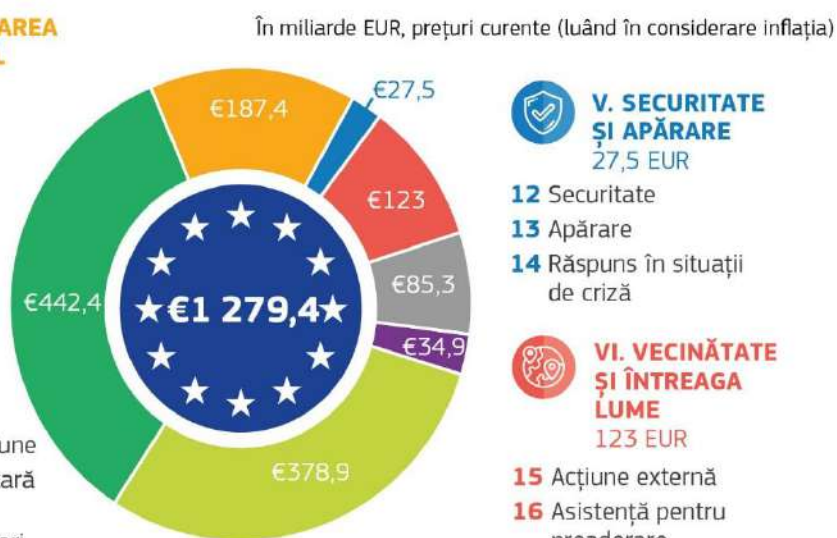
VI. VECINĂTATE ȘI ÎNTREAGA LUME 123 EUR

- 15 Acțiune externă
- 16 Asistență pentru preaderare

VII. ADMINISTRAȚIE PUBLICĂ EUROPEANĂ 85,3 EUR

- 17 Administrație publică europeană

În cadrul următorului buget pe termen lung al UE pentru 2021-2027, Comisia propune modernizarea politicii de coeziune, principala politică de investiții a UE și una dintre cele mai tangibile expresii ale solidarității. Conform Politicii de Coeziune și Dezvoltare Regională de la

nivelul Uniunii Europene Investițiile din perioada 2021-2027 vor fi ghidate după 5 obiective majore, după cum urmează:

- **O Europă mai inteligentă**, prin prisma inovației, digitalizării, transformării economice și sprijinului pentru întreprinderile mici și mijlocii;
- **O Europă mai ecologică**, fără emisii de carbon, care să pună în aplicare Acordul de la Paris și să investească în tranziția energetică, regenerabilă și în lupta împotriva schimbărilor climatice;
- **O Europă mai conectată**, cu o rețea bine consolidată de transport și digitalizare;
- **O Europă mai socială**, axată pe ocuparea forței de muncă de calitate, educație, incluziune socială și accesul egal către serviciile de sănătate;
- **O Europă mai aproape de cetățeni**, prin sprijinirea strategiilor de dezvoltare conduse la nivel local și a dezvoltării urbane durabile în întreaga UE.

Pentru **România**, dezvoltarea durabilă reprezintă dorința realizării unui echilibru, o sinteză între aspirațiile cetățeanului născut liber, societatea de care depinde și prin care se definește și contextul care permite realizarea de sine. Acest echilibru pornește de la om, actor central care caută un echilibru individual și condiții favorabile pentru a se realiza. Condițiile favorabile sunt influențate de societatea care trebuie să îl susțină și să îl motiveze și de mediul prin care se regăsește și își poate găsi echilibrul. Rolul statului în contextul dezvoltării durabile este să ajute la realizarea acestui echilibru, nu doar pentru cetățenii de acum, dar și pentru generațiile viitoare.³

În calitate de stat membru al Organizației Națiunilor Unite (ONU) și al Uniunii Europene, **România** și-a asumat punerea în aplicare a celor 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă ale Agendei 2030 prin documentul politic “Un viitor durabil al Europei: răspunsul UE la Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă”.

Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030 susține dezvoltarea României pe trei piloni principali, respectiv economic, social și de mediu. Strategia este orientată către cetățean și se concentrează pe inovație, optimism, reziliență și încrederea că statul servește nevoile fiecărui cetățean, într-un mod echitabil, eficient și într-un mediu curat, în mod echilibrat și integrat. Dacă strategia precedentă a sprijinit revenirea din criza economică și financiară resimțită după 2008, pentru viitor se dorește o nouă abordare care să țină cont de realitățile economice, sociale și de mediu de nivel mondial,

³ Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030, Departamentul pentru Dezvoltare Durabilă, Guvernul României

europăean și național, cu un orizont de timp care să privească peste generații, care să satisfacă „nevoile generației actuale fără a compromite șansele viitoarelor generații de a-și satisface propriile nevoi”.⁴

Spațiul rural este un concept deosebit de complex, fapt ce a generat o mare diversitate de păreri privind definirea, sfera de cuprindere și componentele sale. Sfera noțiunii de spațiu rural, activitate rurală, de rural în general, este mai largă, mai extinsă, cuprinzând în interiorul său și noțiunile de spațiu agrar sau activitate agrară sau, simplu, agrar. Analizând în evoluție corelația rural-agrar se constată o anumită modificare a acesteia. În societățile preponderent agricole, ponderea cea mai ridicată a activităților în spațiul rural o dețin activitățile agrare. Cu timpul, spațiul rural s-a diversificat atât structural cât și funcțional, în sensul că au apărut mai multe structuri și activități neagrare. În prezent se vorbește tot mai mult de neoruralism și de spații și activități neorurale.⁵

Ruralul cuprinde toate activitățile care se desfășoară în afara urbanului și cuprinde trei componente esențiale: comunitățile administrative constituite din membrii relativ puțin numeroși și care au relații mutuale; dispensarea pronunțată a populației și a serviciilor colective; rolul economic deosebit al agriculturii și silviculturii.⁶

Spațiul rural este noțiune care, prin complexitatea sa a generat numeroase păreri, care diferă de la un autor la altul, dar în esență se ajunge aproape la aceleași concluzii.⁷

Cu toate că, din punct de vedere economic, agricultura și silvicultura dețin un loc important, sensul cuvântului “rural” este mai larg decât al celui agricol sau silvic, aici fiind cuprinse și alte activități cum sunt: industria specifică ruralului; artizanatul, serviciile productive privind producția agricolă și neproductive care privesc populația rurală.

Stabilizarea schimburilor mondiale, exigențele calitative ale consumatorilor, lărgirea Uniunii Europene spre centrul și estul Europei, sunt problemele cu care se confruntă agricultura europeană, cu realități și sfidări noi. Schimbările ating nu numai piețele agricole dar și economiile locale ale zonelor rurale în mod egal. Viitorul sectorului agricol este legat în mod strict de dezvoltarea echilibrată a teritoriului rural, care acoperă 80% din teritoriul

⁴ G.H. Brundland, 1987 – Report of the World Commission on Environment and Development – Our Common Future

⁵ *Dezvoltare Rurală (Note de curs; Sinteze)*, Prof.Univ.Dr. Ion Dona, Asist.Univ.Drd. Carina Dobre, Asist.Cercet.Drd. Silvia Gergely, Universitatea de Științe Agronomice și Medicină Veterinară – București, Facultatea de Management – Inginerie Economică în Agricultură și Dezvoltare Rurală, București, 2005

⁶ Idem 5

⁷ Idem 5

europene. Dimensiunea comunitară a acestui joc este evidentă, politica agricolă și rurală are un rol important de jucat în coeziunea teritorială, economică și socială a Uniunii.⁸

După intrarea în vigoare a Tratatului de la Roma, politicile agricole ale statelor membre ale Uniunii Europene au fost înlocuite cu mecanisme de intervenție la nivel comunitar. Elementele fundamentale ale politicii agricole comune au rămas neschimbate de la Tratatul de la Roma, cu excepția normelor referitoare la procedura decizională. Tratatul de la Lisabona a recunoscut codecizia ca fiind „procedura legislativă ordinară” a **politicii agricole comune (PAC)**, înlocuind procedura de consultare.

În momentul înființării pieței comune prin Tratatul de la Roma, în 1958, agricultura celor șase state membre fondatoare era caracterizată printr-o puternică intervenție a statului. Pentru includerea produselor agricole în libera circulație a mărfurilor, menținând în același timp intervenția statului în sectorul agricol, era necesar să se elimine mecanismele de intervenție naționale incompatibile cu piața comună și ca acestea să fie transpuse la nivel comunitar: acesta a fost motivul principal al apariției PAC.

Uniunea Europeană a pus la punct o serie de instrumente pentru atingerea unor obiective cum ar fi: restructurarea agricolă, dezvoltarea teritorială/locală și protejarea mediului. Acestea au fost transformate într-un cadru mai coerent prin încheierea acordului privind măsurile de reformă cuprinse în ”Agenda 2000”.

Finanțarea politicii agricole comune a fost asigurată de-a lungul timpului dintr-un singur fond, și anume Fondul european de orientare și garantare agricolă, care a fost înlocuit la 1 ianuarie 2007 cu Fondul European de Garantare Agricolă (FEAGA) și Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR). PAC este constituită din doi piloni: *organizațiile comune de piață* (măsurile comune de reglementare a funcționării piețelor produselor agricole) și *dezvoltare rurală* - măsurile structurale care vizează dezvoltarea echilibrată a zonelor rurale.

Fiind al doilea pilon al politicii agricole comune (PAC), **politica de dezvoltare rurală** a UE este concepută pentru a sprijini zonele rurale ale Uniunii și pentru a aborda gama largă de provocări economice, de mediu și societale ale secolului 21. Un grad mai ridicat de flexibilitate (în comparație cu primul pilon) permite autorităților regionale, naționale și locale să formuleze programe individuale de dezvoltare rurală pe șapte ani, pe baza unui „meniu

⁸ Idem 5

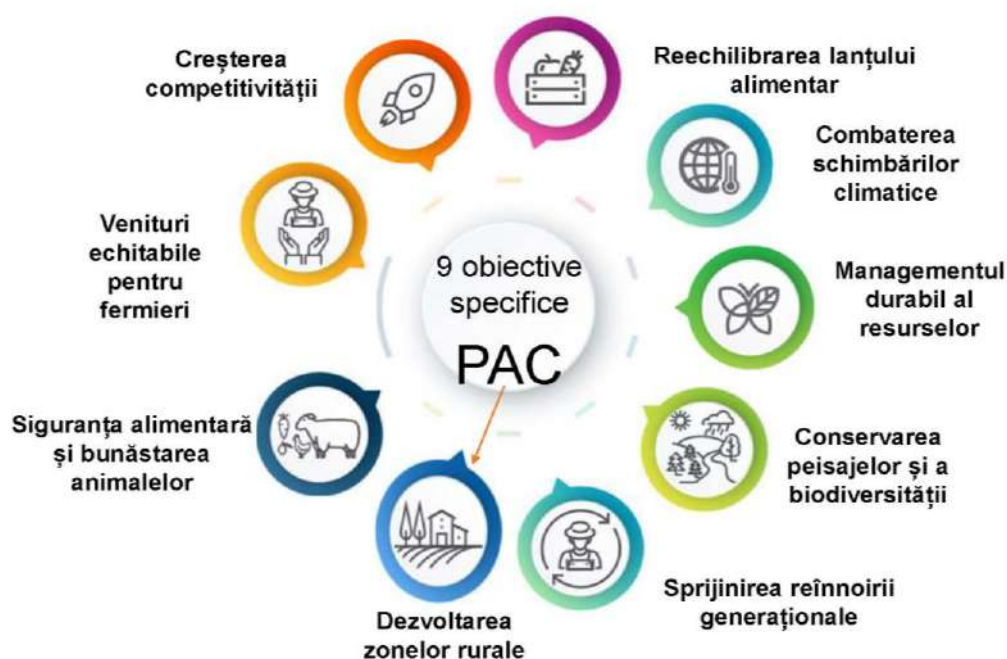
de măsuri” european. Spre deosebire de primul pilon, care este în întregime finanțat de UE, programele din cadrul celui de-al doilea pilon sunt cofinanțate din fonduri UE și fonduri regionale sau naționale.

Noul cadru financiar multi-anual pentru perioada 2021-2027 propune modernizarea politicii de coeziune și schimbarea ei într-o politică simplă, flexibilă și dinamică, care va sprijini investiții moderne în toate regiunile UE. Pachetul de reformă a politicii agricole comune (PAC) post-2020 conține o serie de angajamente puternice din partea statelor membre în favoarea unui **nivel sporit de ambiție în materie de mediu** cu ajutorul unor instrumente precum programele ecologice obligatorii (o noutate față de politica actuală) și condiționalitatea sporită.

Pachetul de reformă PAC post 2020 conține trei propuneri legislative:

- Un regulament privind planurile strategice în domeniul PAC (în care sunt abordate plățile directe, măsurile de piață și dezvoltarea rurală)
- Un regulament privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea PAC
- Modificarea regulamentului privind organizarea comună a piețelor
- Un regulament privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea PAC

OBIECTIVE COMUNE ALE PAC - conform propunerii de regulament -

Noua arhitectură a Politicii Agricole Comune urmărește îndeplinirea următoarelor deziderate:

- Statele membre își vor prezenta intervențiile propuse pentru a atinge obiectivele specifice la nivelul UE într-un **Plan Național Strategic PAC (PNS)**.
- Planurile strategice PAC vor combina majoritatea instrumentelor de sprijin finanțate prin FEAGA (inclusiv programele sectoriale instituite în temeiul precedentului Regulamentului OCP) și FEADR.
- La baza planului strategic va sta o Strategie de intervenție unică și coerentă și se vor stabili țintele pe pentru perioada de programare, utilizând indicatori de rezultat definiți în comun.
- În noul cadru PAC măsurile FEADR, schemele de plăți directe FEAGA și măsurile de piață vor fi redenumite intervenții.

Elaborarea **Planurilor Naționale Strategice** se bazează pe analiza SWOT (supusă consultării), analiza nevoilor și strategia intervenției conform draftului de regulament al Parlamentului European și al Consiliului pentru elaborarea Planurilor Strategice (PS). Identificarea nevoilor are la bază analiza SWOT asupra situației curente pentru aria acoperită de Planul Național Strategic care se fundamentează pe baza indicatorilor comuni de context și a indicatorilor adiționali.

Analiza SWOT a Planului Național Strategic pentru România, Versiunea a 2-a publicată la data de 01.07.2020, a fost structurată pe cele 3 obiective generale, împărțite pe 9 obiective specifice și un obiectiv transversal.

Obiectiv General I - Promovarea unui sector agricol inteligent, rezilient și diversificat care să asigure securitatea alimentară

Obiectiv Specific 1 - Sprijinirea veniturilor agricole viabile și a rezilienței în întreaga Uniune pentru sporirea securității alimentare

Obiectiv Specific 2 - Consolidarea orientării către piață și creșterea competitivității

Obiectiv Specific 3 - Îmbunătățirea poziției fermierilor în lanțul valoric

Obiectiv General II - Consolidarea acțiunilor de protejare a mediului și a celor împotriva schimbărilor climatice și contribuția la obiectivele Uniunii Europene în materie de mediu și climă

Obiectiv Specific 4 - Contribuția la atenuarea și adaptarea la schimbările climatice, precum și la energia durabilă

Obiectiv Specific 5 - Promovarea dezvoltării durabile și a gestionării eficiente a resurselor naturale, cum ar fi apa, solul și aerul

Obiectiv Specific 6 - Contribuția la protejarea biodiversității, îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și conservarea habitatelor și a peisajelor

Obiectiv General III - Consolidarea structurii socio-economice a zonelor rurale

Obiectiv Specific 7 - Atragerea și susținerea tinerilor agricultori și facilitarea dezvoltării afacerilor în zonele rurale

Obiectiv Specific 8 - Promovarea ocupării forței de muncă, a creșterii, a incluziunii sociale și a dezvoltării locale în zonele rurale, inclusiv a bioeconomiei și a silviculturii durabile

Obiectiv Specific 9 - Îmbunătățirea răspunsului agriculturii UE la cerințele societății privind alimentația și sănătatea, inclusiv alimente sigure și nutritive, produse într-un mod sustenabil, precum și deșeuri alimentare și bunăstarea animalelor

Obiectiv transversal - Promovarea cunoașterii, inovării și digitalizării în agricultură

Ulterior acestei analize SWOT, ce a implicat analiza situației existente, dar și identificarea indicatorilor de context, în vederea elaborării Planului Național Strategic 2021-2027, se vor parcurge următoarele etape:

- ✓ Evaluarea nevoilor (identificare, priorizare și ierarhizare)
- ✓ Stabilirea obiectivelor și a strategiei de intervenție (în corelare cu strategiile și legislația de mediu – sol, aer, apă, biodiversitate, schimbări climatice, eficiență energetică)
- ✓ Selecția intervențiilor (în corelare cu condiționalitățile /standardele de bază) și stabilirea alocărilor financiare
- ✓ Stabilirea țintelor și a indicatorilor de rezultat => monitorizare și raportare
- ✓ Evaluarea ex-ante (inclusiv SEA) și consultarea cu factorii interești
- ✓ Aprobarea de COM

În martie 2020, Organizația Mondială a Sănătății a declarat pandemie la nivel global, datorită răspândirii **virusului SARS-CoV-2 (COVID-19)**, acesta infectând peste 118.000 de oameni din 114 țări, de la finalul anului 2019, când a fost descoperit în Wuhan (China). Numărul deceselor la nivel mondial depășise atunci 4.200. În decurs de un an, peste 118 milioane de contaminări cu SARS-CoV-2 și mai mult de 2,6 milioane de decese asociate au fost înregistrate în lume.

De la izbucnirea **pandemiei de COVID-19**, UE a colaborat cu statele sale membre pentru a proteja sănătatea și bunăstarea cetățenilor UE și pentru a salva vieți. Pentru a sprijini cetățenii, întreprinderile și statele UE în procesul de redresare în urma încetirii creșterii economice cauzate de pandemia de COVID-19, liderii UE au căzut de acord să întocmească un plan de redresare pentru Europa. La 23 aprilie 2020, aceștia s-au angajat să instituie un fond de redresare al UE menit să atenueze efectele crizei.

În octombrie 2020, liderii UE au stabilit prioritățile pentru redresarea UE. Aceștia au solicitat revenirea la o piață unică pe deplin funcțională cât mai curând posibil, creșterea competitivității industriilor UE la nivel mondial și sporirea autonomiei acestora, precum și accelerarea tranziției digitale.

Mecanismul de Redresare și Reziliență (MRR) este cel mai mare instrument financiar creat de Uniunea Europeană în afara cadrului financiar multianual, menit să ofere sprijin financiar statelor membre pentru a asigura o revenire economică rapidă. Regulamentul de instituire a Mecanismului de redresare și reziliență a fost adoptat la data de 11 februarie 2021. Acest mecanism asigură fonduri ce vor ajuta statele membre să facă față impactului economic și social al pandemiei de COVID-19, asigurând totodată faptul că economiile lor realizează tranziția verde și cea digitală, devenind mai sustenabile și mai reziliente.

Pentru a primi sprijin din partea Mecanismului de redresare și reziliență, statele membre UE trebuie să stabilească în planurile lor un pachet coerent de proiecte, reforme și investiții în șase domenii de politică:

- tranziția verde
- transformarea digitală
- creșterea inteligență, durabilă și favorabilă incluziunii și ocuparea forței de muncă
- coeziunea socială și teritorială
- sănătatea și reziliența
- politicile pentru generația următoare, inclusiv educația și competențele

În discrepanță cu Politica de Coeziune, proiectele din PNRR nu se pot extinde după finalul perioadei și nici nu se pot faza, fiind crucială finalizarea lor până în 2026. Planul actual propus de România, însumează 33 de componente grupate în șase piloni distincți, conform Regulamentului UE. Fiecare domeniu de intervenție va conține atât reforme cât și investițiile propuse, precum și jaloanele și țintele pe care ne angajăm să le realizăm în fiecare an.

Programul Național de Relansare și Reziliență propus de România, se referă la un pachet coerent de investiții publice și reforme propuse în baza Recomandărilor Specifice de Țară 2019-2020, sub forma a 6 piloni principali:

I. TRANZIȚIE VERDE

1. Sistemul național de gestionare a apei: apă și canalizare, irigații, desecări-drenaje, lucrări de combatere a eroziunii solului și intervenții active în atmosferă
2. Împădurim România și protejăm biodiversitatea
3. Managementul deșeurilor și economie circulară
4. Transport feroviar și mobilitate urbană
5. Valul renovării - Fondul pentru reabilitarea verde și seismică
6. Energie regenerabilă și eficiență energetică

II. TRANSFORMARE DIGITALĂ

7. Cloud guvernamental și sisteme digitale interconectate în administrația publică, semnătură și identitate electronică, promovarea investițiilor cu valoare adăugată mare în TIC
8. România Educată - Digitalizarea educației
9. Broadband și 5G

III. CREȘTERE INTELIGENTĂ, DURABILĂ ȘI FAVORABILĂ INCLUZIUNII

10. Reforma sistemului de pensii
11. Modernizarea și consolidarea sistemului financiar-fiscal
12. Investiții și instrumente financiare pentru sectorul privat și reforma companiilor de stat
13. România Educată – Învățământ dual, tehnic și profesional
14. Cercetare, Dezvoltare și Inovare
15. Dezvoltarea infrastructurii de gaz natural în amestec cu hidrogen și alte gaze verzi
16. România Creativă (industrii creative)
17. Transport rutier și autostrăzi

IV. COEZIUNE SOCIALĂ ȘI TERITORIALĂ

- 18. Fondul de reziliență pentru localități
- 19. Fondul pentru dezvoltare comunitară în rural și zone urbane sărace
- 20. Infrastructură socială și cămine de bătrâni
- 21. România Velo – Încurajarea transportului și turismului pe bicicletă, pedestru și alte forme nemotorizate
- 22. România Atractivă

V. SĂNĂTATE ȘI REZILIENȚĂ ECONOMICĂ, SOCIALĂ ȘI INSTITUȚIONALĂ

- 23. Fondul pentru Spitale. Creșterea accesului la Sănătate
- 24. Reziliență în situații de criză
- 25. România Educată – infrastructură școlară și universitară
- 26. Încurajarea formalizării muncii economie socială și introducerea Venitului Minim de Incluziune
- 27. Reforma administrației publice, salarizarea unitară, dialog social și creșterea eficienței justiției
- 28. Fondul de reziliență a societății civile

VI. POLITICI PENTRU GENERAȚIA URMĂTOARE, COPII ȘI TINERI

- 29. România Educată - Program Național de reducere a abandonului școlar
- 30. Granturi pentru tineret și sport
- 31. România Educată - Programul Național pentru Creșe

1.2 Etapele elaborării strategiei de dezvoltare durabile

Strategiile de dezvoltare locală urmăresc integrarea pe orizontală a planificării dezvoltării economice, sociale și spațiale la nivel local, județean, regional, național și european, dar și integrarea pe verticală a dezvoltării pe sectoare de activitate.

Politica de dezvoltare are la bază un ansamblu de măsuri guvernamentale ce au drept scop sprijinirea creșterii economice și îmbunătățirea condițiilor de viață, prin valorificarea eficientă a potențialului regional și local, având ca obiective principale:

- **Diminuarea dezechilibrelor** existente, cu accent pe stimularea dezvoltării echilibrate și pe revitalizarea zonelor defavorizate și prevenirea creării de noi dezechilibre.
- Pregătirea **cadrelor instituționale** pentru a răspunde criteriilor de integrare a României în UE și de acces la fondurile europene
- **Integrarea politicilor** sectoriale la nivel regional și local, precum și stimularea cooperării interne și internaționale în vederea dezvoltării economice și sociale durabile.

Planificarea strategică este dedicată formulării **viziunii**, spre deosebire de eforturile și acțiunile dedicate rezolvării imediate a problemelor ce caracterizează planificarea de acțiune.

Planurile strategice sunt documente elaborate pe termen lung, care se revizuiesc periodic și care pun în relație eforturile de planificare a acțiunilor. Principalele caracteristici ale unei planificări strategice de dezvoltare locală sunt:

- Vizează dezvoltarea, sprijinindu-se atât pe practicile existente, cât și introducerea de noi oportunități pentru acțiune
- Operează într-un teritoriu bine definit spațial și administrative

- Abordează problemele la nivel macro, și nu se concentrează pe problemele izolate
- Sprijinul politic este o componentă esențială
- Aduce elemente noi în domeniul tehnic, managerial și financiar, adaptând experiențe care s-au dovedit a fi de succes
- Generează resurse, stabilind o legătură directă între planificare și implementare

Strategia de Dezvoltare Locală este un instrument din ce în ce mai utilizat de comunități pentru consolidarea capacității economice locale a unei zone, îmbunătățirea sectorului de investiții, creșterea productivității și a competitivității întreprinderilor locale, antreprenorilor și a lucrătorilor. În vederea fundamentării strategiei de dezvoltare, este necesar de obținerea unor informații prin parcurgerea următoarelor etape:

- **etapa de diagnosticare:** oferă strategiei informații referitoare la punctele forte și slabe ale comunității, dar și recomandările pentru amplificarea potențialului de viabilitate economică și socială;
- **etapa de consultare a comunității:** evidențiază și oferă strategiei cerințele populației, necesitățile actuale și viitoare ale comunității locale, precum și modalități de promovare a acestora pentru o dezvoltare ulterioară;
- **etapa de prognoză:** identifică resurse și surse de finanțare, termene și avantajul competitiv oferit de condițiile locale.

Principiile care au stat la baza elaborării Strategiei de Dezvoltare Locală a comunei Hârtop pentru perioada 2021-2027, au fost următoarele:

- **Principiul cunoașterii trăsăturilor locale** - Programul a fost elaborat în urma unei analize atente a realităților din această comună;
- **Principiul realității** - Acest plan strategic prezintă potențialul, stadiul de dezvoltare și baza de plecare în cadrul procesului dezvoltării durabile;
- **Principiul continuității și sustenabilității** - Programul va fi îmbunătățit continuu și după adoptarea acestuia de către primărie;
- **Principiul armonizării** cu obiectivele de dezvoltare existente la nivelul Uniunii Europene.

Scopul elaborării strategiei este acela de a face o diagnoză a spațiului rural la nivelul comunei, în vederea identificării principalelor probleme cu care se confruntă această comunitate, precum și definirii unei strategii de dezvoltare rurală. Diagnoza acestui spațiu a

fost realizată pe mai multe nivele: nivel statistic și evaluarea activității administrației publice locale.

Strategiei de Dezvoltare Locală a comunei Hârtop reprezintă un document cuprinzător, care exprimă valorile comunității locale și stabilește obiectivele de dezvoltare, conturând viziunea asupra viitorului comunei, indicând direcții de dezvoltare și punctând traiectoria evoluției printr-o succesiune de proiecte ce urmează a se concretiza într-o listă finală de acțiuni.

Implementarea cu succes a proiectelor de dezvoltare propuse prin strategia de dezvoltare, presupune parteneriatul între următorii actori de pe plan local: administrația publică locală, comunitatea locală, firme private și reprezentanții societății civile. Un rol important îl are însă administrația publică locală, care participă atât în faza de elaborare dar și în cea de implementare a inițiativelor de dezvoltare locală.

Orice strategie de dezvoltare locală trebuie să includă o etapă introductivă care cuprinde două părți: prezentarea principalelor programe internaționale și o scurtă prezentare a zonei țintă. Prima parte cuprinde prezentarea principalelor programe/strategii europene și naționale în domeniul dezvoltării comunitare: dezvoltare regională și dezvoltare locală (Programe de dezvoltare națională/regională, Programe de dezvoltare rurală, etc.). O a doua parte a etapei introductive constă în încadrarea unității/unităților administrative pentru care se realizează strategia în spațiul geografic-istoric național și regional. Etapa introductivă este necesară deoarece orice strategie elaborată trebuie integrată în alte documente programatice existente la nivelele superioare.

În continuare, elaborarea Strategiei de Dezvoltare Locală a comunei Hârtop presupune parcurgerea următoarelor etape:

Colectarea datelor și analiza acestora

Etapa culegerii datelor este una extrem de importantă pentru întreg procesul elaborării strategiei, în final conducând la constituirea unei baze de date cuprinzătoare despre comuna Hârtop.

Plecând de la această bază de date urmează un alt pas important pentru elaborarea strategiei de dezvoltare, și anume analiza SWOT. Specificul analizei SWOT este că ea studiază concomitent caracteristicile interne și influențele mediului extern, ținând cont atât de factorii pozitivi, cât și de cei negativi. În cadrul analizei SWOT se evaluează mai întâi

specificul intern al entității pentru care se elaborează strategia, punctele forte și punctele slabe. Apoi se analizează influențele exterioare, efectele pozitive fiind considerate ca posibilități, iar cele negative ca pericole.

Stabilirea strategiei de dezvoltare locală

În urma analizei SWOT sunt identificate punctele forte și cele slabe, oportunitățile de dezvoltare, dar și pericolele existente la nivelul unei comunități. Acest tip de analiză permite identificarea direcțiilor de dezvoltare locală. Astfel este nevoie de:

- stabilirea scopurilor și criteriilor de dezvoltare,
- identificarea posibilităților de acțiune,
- dezvoltarea unei strategii pe obiective operaționale de dezvoltare.

Selectarea proiectelor de dezvoltare locală

În această etapă sunt prezentate programele și proiectele de dezvoltare care vor fi incluse în strategia de dezvoltare. Ele sunt grupate în mai multe scenarii, funcție de gradul de implicare a actorilor locali, de perioada necesară pentru implementare și de locul acestora pe agenda persoanelor sau a organizațiilor însărcinate cu implementarea lor.

Alături de parcurgerea acestor etape în vederea elaborării strategiei de dezvoltare, trebuie avut în vedere și parcurgerea următorilor pași:

Dezbatere publică

După elaborarea strategiei se va avea în vedere consultarea și organizarea de ședințe publice la care vor lua parte atât reprezentanții instituțiilor, consilieri locali, cât și agenți comerciali, ONG-uri și persoane fizice interesate.

După realizarea eventualelor ajustări sugerate în cadrul grupului de lucru se va face o centralizare a datelor și se va definitiva documentul.

Aprobarea strategiei

După consultarea publică și actualizarea strategiei în funcție de necesități, aceasta va fi prezentată în cadrul unei ședințe a consiliului local pentru analiză și aprobare.

Dezbaterea strategiei de dezvoltare locală de către consiliul local se va face în conformitate cu Legea nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică, adică strategia va fi anunțată publicului cu 30 de zile înainte de ședința consiliului local,

stabilindu-se o perioadă de zece zile în care cei interesați vor putea depune în scris propuneri, sugestii și opinii.

Cadrul strategic pentru elaborarea Strategiei de Dezvoltare Locală a comunei Hârtop cuprinde următoarele documente:

- Regulamentul privind Fondul European de Dezvoltare Regională (FEADR) și Fondul de Coeziune (FC) 2021-2027;
- Cadrul legal privind Strategia UE pentru 2021-2027 – O nouă politică de coeziune;
- Programul Europa Digitală 2021-2027;
- Planul Național Strategic 2021-2027;
- Planul de Dezvoltare Regională 2021-2027;
- Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030;
- Programul Operațional pentru Tranziție Justă;
- Programul Operațional Dezvoltare Durabilă;
- Programul Operațional Transport;
- Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare;
- Programul Operațional Sănătate;
- Programul Operațional Educație și Ocupare;
- Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială;
- Programele Operaționale Regionale – implementate la nivel de regiune (8 POR);
- Programul Operațional Asistență Tehnică.

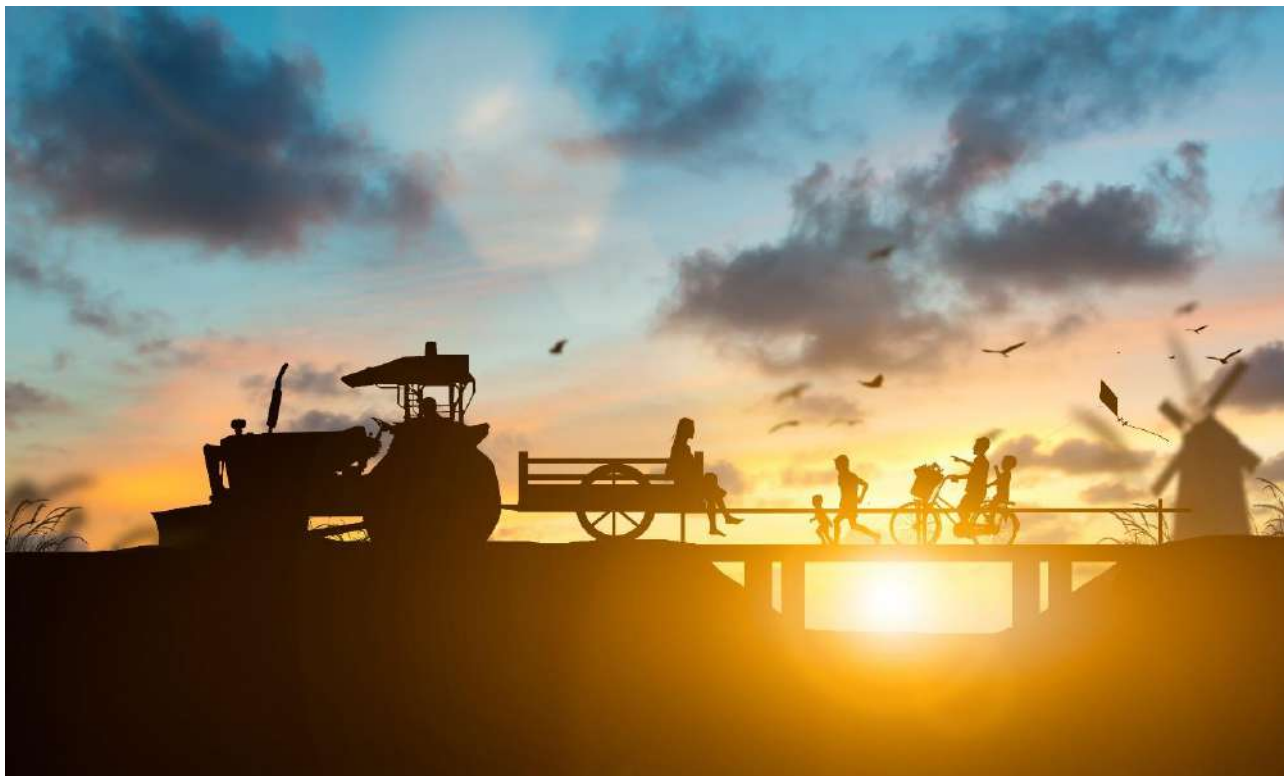
De asemenea, documentația a fost întocmită în conformitate cu legislația în vigoare:

- Legea nr. 350/2001 cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 315/2004 cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 500/2002 cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 672/2002 cu modificările și completările ulterioare;
- OUG nr. 63/1999 cu modificările și completările ulterioare;
- Regulamentul privind Fondul European de Dezvoltare Regională (FEADR) și Fondul de Coeziune (FC) 2021-2027;
- Cadrul legal privind finanțările nerambursabile prin Fonduri Structurale Legea nr. 315 din 28 iunie 2004 privind dezvoltarea regională în România.

2. PROFILUL SOCIO-ECONOMIC AL COMUNEI HÂRTOP

2.1 Scurt istoric

Localitatea Hârtop ca și alte localități din România, a avut o evoluție istorică aparte, proprie. Teritoriul de astăzi al localității cât și împrejurimile sale au constituit, din punct de vedere natural, un cadru favorabil pentru stabilirea unor comunități umane. Acestea s-au așezat în imediata apropiere a râului Șomuzul Mare și a afluenților acestuia. Cercetările arheologice efectuate în teren, la care se mai adaugă și descoperirile întâmplătoare, puține la număr, aduc o contribuție deosebită la cunoașterea stadiului de dezvoltare al așezărilor omenești, atât în ceea ce privește dezvoltarea treptată a forțelor de producție și a relațiilor de producție feudale autohtone, cât și sub raportul legăturilor economice, culturale și politice ale teritoriului localităților cu ținuturile învecinate. În afara descoperirilor arheologice și a cercetărilor în teren, la cunoașterea istoriei acestei localități se mai adaugă și materialele documentare, alte cercetări de specialitate ce contribuie la formarea unei imagini cât mai corecte privind trecutul acesteia. Pe teritoriul comunei nu există dovezi arheologice care să indice prezența pe aceste meleaguri a grupărilor paleolitice.

Existența omului neolitic în zonele învecinate localității, fapt constatat (sesizat) prin cercetări efectuate de cunoscuți arheologi, ca și descoperirile întâmplătoare din Hârtop (două

toporașe din silex aflate în colecția școlii) ne duc la concluzia că acest teritoriu a fost locuit încă din epoca neolitică, unde pentru oamenii acestei perioade, realizarea uneltelor de piatră șlefuită a fost una din invențiile care au revoluționat întregul proces de dezvoltare a societăților omenești de atunci.

Mormântul descoperit la Hârtop atribuit inițial Bronzului timpuriu (2200 a.Ch - 1750/1800 bc) indică faptul că acesta să fie datat din perioada Bronzului mijlociu (1750-1350 a. chr). Astfel, în punctul "Sub Plopi", loc aflat pe o proeminență a terasei din stânga pârâului Hârtop (afluent de stânga a Șomuzului Mare), în marginea sud-vestică a satului unde se află o arie puternic afectată de alunecări de pământ dar și de gropile practicate pentru scoaterea lutului, s-au descoperit resturile unui mormânt de incinerare în cistă atribuite vastului complex cultural Costișa-Bilyi-Potik-Komarow. Pe lângă resturile mormântului, au fost găsite și fragmente ceramice atribuite culturii Cucuteni. Lespezile din partea distrusă a mormântului alunecaseră și se împrăștiaseră, ele fiind de proveniență locală, dintr-o gresie nisipoasă, cu numuliți și infiltrații calcaroase. Conținutul mormântului constă din pământ brun, în care se găseau oase incinerate și fragmente ceramice, dispuse mai ales spre centrul și jumătatea nordică a cistei. O parte a materialului ceramic și osteologic s-a găsit deus și sub cistă. Resturile incinerate, se pare, că provin de la om și animale (cerb, porc, oaie, cal). Fragmentele ceramice, amestecate printre oasele incinerate, erau negre, extrem de friabile, care nu permit decât reconstituiri aproximative ale formelor și decorurilor.

Pe teritoriul localității Hârtop (probabil tot la Ciorsaci) s-a descoperit o monedă cu efigia împărătesei Faustina, știindu-se faptul că prezența monezilor este în strânsă legătură cu existența așezărilor. Descoperiri de acest gen, s-au mai făcut la Dolhești, Pleșești etc. Descoperirea monedei în cauză, ne duce la concluzia că populația existentă în această zonă a avut legături relativ intense cu lumea română. Aceste descoperiri, aduc dovezi incontestabile cu privire la prezența și continuitatea așezărilor umane încă din cele mai vechi timpuri pe teritoriul comunei. În ceea ce privește locul unde a fost descoperită moneda cu efigia împărătesei Faustina, și anume Ciorsaci, trebuie să avem în vedere faptul că acesta a constituit un vechi sat în apropierea moșiei cu același nume iar în prezent nu mai există.

Se știe că în Moldova, încă din sec. al XV-lea, satele domnești erau constituite în ocoale. Ca și alte sate moldovenești, după formarea statului feudal Moldova, Ciorsacii a intrat în domeniul domnesc și ascultă de ocolul Suceava. În condițiile în care orașul Iași, încă din secolul al XVI-lea joacă rolul de capitală a Moldovei, sistemul ocoalelor se dizolvă treptat,

domnii făcând tot mai frecvent daniile de sate din ocoale. Satul Ciorsaci este atestat documentar la 24 aprilie 1434 când Ștefan Vodă întărește dania făcută de părintele său Alexandru cel Bun, preotului luga mai multe sate, între care și Ciorsăcești și Șomuz.

“Din mila lui Dumnezeu, noi Ștefan Voevod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră tuturor, celor ce o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că acest adevărat rugător al nostru, popa luga a slujit mai înainte sfânt răposatului nostru drept și credincios, iar astăzi ne slujește nouă drept și credincios. De aceea, noi văzând dreapta și credincioasa slujbă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă și i-am întărit, în țara noastră, în Moldova, dania părintelui nostru, satele anume Buciumeni, unde este casa lui, iar altul mai jos Toguracești, unde este Micula Jude, al treilea, pe Șîmuz, Ciorsăcești, al patrulea mai sus de Buciumeni, anume Podeșani și la obârșia Liubanei, Mânzați și la gura Studeniței Temeșești.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din frații noștri sau din neamul nostru, sau pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie, acela să nu-l clintească dania noastră, ci să le întărească și să le împuternicească pentru că i-am dat pentru dreapta și credincioasa lui slujbă. Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit slugii noastre, credinciosului Neagoe logofăt să scrie și să atârne pecetea noastră de această carte a noastră”. A scris Ghedeon diac, în Suceava, în anul 1434.

Din documentul de mai sus, se poate constata, că satul a existat pe vremea lui Alexandru cel Bun, dar vechimea lui e cu mult mai mare.

În ceea ce privește etimologia cuvântului Ciorsaci se pare că provine de la numele unei familii de boieri Ciorsăcești, acest sat exista și în veacul al XV-lea, iar un Ciorsac a fost chiar cneaz. După alți autori se pare că această denumire provine de la cuvântul ciorsac ce înseamna “cuțit mare care taie rău” sau de la cuvântul ciorsoi însemnând “om slab, om greoi, om de nimic”. Cea mai răspândită formă de înstrăinare a satelor din ocol, pe lângă vânzări, au fost daniile făcute de domn boierilor și mănăstirilor. Astfel, la 25 aprilie 1618 Radu Voievod a întărit Mănăstirii Solca, satele Lămășeni și Ciorsaci din ținutul Sucevei cu iazuri și cu mori la Șomuz. Aceste sate erau ascultătoare de ocolul Sucevei. Satul a mai fost întărit Mănăstirii Solca la 1624 iar la 1625 era dat pentru hrană lui Duca Comis.

La 9 iulie 1705 Antioh Constantin Voievod a dat drept mănăstirii Solca printr-un hrisov “a opri satul Ciorsaci de la ținutul Sucevei, cu tot locul și venitul acelu sat și să aibă a lua a zecea parte din țarine, din pâine și din fânaț, și din jir, și din tot locul și venitul cât va fi pe

hotarul aceluși sat, care acest sat este Sfintei Mănăstiri danie și miluire de la răposatul Vasile Cantacuzino, ce a fost spătar mare, și de la fratele Ilie Cantacuzino, ce a fost comisar mare.

Înstrăinarea satelor din ocol și dese schimbări de domnie au provocat neînțelegeri și conflicte între mănăstiri și boieri cu privire la dreptul de posesiune a acestora. În anul 1768, Vodă Grigorie Ioan Calimah întărește din nou Mănăstirii Solca satul Corsaci, în pricină dintre egumenul mănăstirii și boierii Vasile Rață, căpitan și Toader Giurguveanu, căpitan, strănepoții Boului Logofăt, care pretindeau dreptul de posesiune asupra moșiei satului.

Prin hrisovul din 3 decembrie 1803 de la Alexandru Constantin Moruz Vodă se întărește stăpânirea Mănăstirii Solca asupra moșiei Ciorsaci pentru care a avut judecată cu Tănasă, fiul medelnicerului Ștefan Veștilă și Mihalache Giurgiuvanul. Părăsirea totală a fostei vetre de sat și integrarea lui treptat în altă așezare, mai înaltă, sunt urmarea unor consecințe atât de ordin geografic cât și social-economic (incendii, războaie etc.). Potrivit documentului din 1624 când Radu Voievod întărește moșia Ciorsaci Mănăstirii Solca pe teritoriul satului se aflau heleștee și o moară iar pe la 1900 exista o moară și o cârciumă, ținând de moșia Hârtopul.

Comuna Hârtop, în cele mai vechi documente, apare sub forma Vârtop, Vărtop, Hârtopu. În ceea ce privește etimologia cuvântului Hârtop se pare că provine din așezarea sa într-o zonă depresionară a Podișului Fălticenilor mai accidentată, cu gropi și coaste repezi, cu denumirea frecventă de hârtoape. În documentele moldovenești localitatea apare cu statut de sat, mai târziu prin secolul XX localitatea va căpăta statutul de comună. Un document emis la Iași pe 14 iulie în anul 1596, de Ieremia Movilă, pare a fi dintre cele mai vechi documente în care apare menționat numele comunei. Prin acest document Ieremia Movilă întărește mai multor oameni din Petia Mare bucata lor de loc din acest sat.

În ceea ce privește atestarea documentară a comunei cât și identificarea acesteia, păreri sunt diferite. În lucrarea "Repertoriul bibliografic al localităților și monumentelor medievale din Moldova" la pagina 362 se face o confuzie, și anume că satul Hârtop (Hârtoapele) ar fi unul și același cu satul Negoești. Însă, analizând pomelnicul mănăstirii Probota scris în 1823, se identifică satul Negoești cu Hârtoapele "Negoești pe Siret, în ținutul Suceava, care acum se numește Hârtoapele". Identificarea aceasta pare să fie cea mai aproape de adevăr și se referă la satul Hârtoape din comuna Vânători, județul Iași, care în trecut făcea parte din comuna Lespezi, județul Fălticeni (fost Suceava). Autorii lucrării "Istoricul localităților din zona sud-estică a județului Suceava în date și cifre" Ana și Mihai

Niculăiasa specifică faptul că satul Hârtop, este atestat documentar la 28 decembrie 1591, când "Aron Vodă întărește lui Andreica, fost pârcălab, parte din satul Vârtop, iar la 22 septembrie 1616 "Gheorghe diac din Dolhești, împreună cu Nechita Diac din Vârtop și popa Andrușca tot din Vârtop se plâng la domnie pentru un vad de moară în satul Vârtop. Analizând și alte documente referitoare la satul Vârtop, considerăm că referirile de mai sus la localitate sunt pentru actualul sat Hârtop, din comuna Bărgăoani, județul Neamț.

Concluziile la care s-a ajuns se bazează mai ales pe documentul din 1606 din 28 aprilie când "Eremia Movilă întărește lui Nechita Diac și lui Donici și Urâtei, fiii Andreicăi bev pârcălab cumpărăturile tatălui lor de la Aron Vodă în satul Vârtop pe Cracău."

Vechimea comunei ar fi cu mult mai înainte anul 1596 când este atestată în documente. Tradiția orală spune că la început ar fi fost un schit de călugări, care au fost luați de Ștefan cel Mare, în bătălia de la Războieni din anul 1476 purtată împotriva turcilor, din luptă s-ar mai fi întors doar un singur călugăr. Urmele acestui schit sunt vizibile pe locul actualului cimitir, iar o piatră de mormânt cu numele pârcălabului Alexandru și a soției sale Victoria descifrată de marele istoric Nicolae Iorga care a vizitat în două rânduri comuna în anul 1925, se află în zidul de piatră al fostei biserici construite în anul 1844. Tot în ceea ce privește vechimea localității se crede faptul că aceasta ar fi fost răzeșesc, ceea ce reiese și din cărțile de judecată ale mănăstirii Solca cu răzeșia pentru satul Ciorsaci.

Nu se cunoaște prin ce împrejurări moșia Hârtopului a intrat în stăpânirea călugărițelor din Ițcani. Mai târziu, moșia localității a intrat în stăpânirea marelui spătar Toderașco lordache care la 22 ianuarie 1667 face schimb de moșii cu Toader și Ion Pisoschi, nepoții logofătului Pătrașco, dându-le o pătrime din satul Vârtop, ținutul Sucevei și punând în schimb a patra parte din satul Dimideni ținutul Hotin.

La data de 6 februarie 1667 "Iliăș Alexandru v.v. poruncește lui Nacul, fost stolnic să aleagă partea de moșie a lui Nacul Livizul din satul Vârtop, ținutul Suceava cu tot hotarul de către moșia lui Turcuman după cum și-a statornicit și Pisoschie din vatra satului, câmp, țarină, păduri, cum au și alți răzeși, de unde reiese faptul că localitatea a fost o dată răzășească.

Înainte de anul 1780, iunie 25 Hârtopul era proprietatea lui Toader Pisoschi cumpărată de la stolnicul Ioniță Bașotă, căci până la acea dată moșia aceasta forma un trup cu Șoldăneștii, iar în anul arătat fiii lui Toader Pisoschi se judecă cu lordache și Vasile Lână proprietarii Leucușeștilor, care pretindeau a li se cuveni jumătate din satul Hârtop.

La 15 februarie 1789 s-a făcut schimb de moșii între Ștefan Bașotă și Ianachi Canta, primul dând la schimb Litenii mici, cel de-al doilea, iar acesta din urmă oferindu-i o parte din moșia Hârtopului. La 1803, Hârtopul era a căpitănesei Maria Pisoschi și avea 11 livezi cu 188 lei bir. În urma recensământului populației efectuat în anul 1820, se remarcă faptul că Hârtopul era sat de starea a doua și era proprietatea banului Ioniță Bașotă, iar la 1832 proprietar era iconomul Iftimie Stamate.

În anul 1864 proprietarul localității era Dimitrie Stamate, iar mai târziu stăpân a fost Matache Stamate. Acesta din urmă, în anul 1880, vinde satul lui Teodor Tatos, care este și ultimul proprietar, deoarece mai târziu, cu toată împotrivirea acestuia, în perioada martie-mai 1945 i-au fost expropriate 460 hectare.

De-a lungul existenței sale, din punct de vedere administrativ localitatea a funcționat atât ca sat, cât și comună. La 1774 făcea parte din ținutul Sucevei, ocolul Siretului de Sus, iar în 1820 era sat de starea a doua, iar mai târziu, la 1834 era în Ocolul Șomuzului din ținutul Sucevei.

Potrivit legii din anul 1864, apare comună, funcționând sub această denumire, după care împreună cu satele Șoldănești, Spătărești și Tâmpăști au format comuna Șoldănești. O perioadă de timp a făcut parte și din comuna Pleșești. Până în 1952 comuna Hârtop era formată din satele Hârtop, Huși, Leucușești, Jacota și Tarna Mare. În urma împărțirii administrativ teritoriale din 1952, satul Jacota a trecut la comuna Pleșești, iar satele Huși și Leucușești la comuna Preutești. La 1 ianuarie 1962 a fost satisfăcută cererea locuitorilor din Tarna Mare de a se alipi orașului Fălticeni. Din 1962 până în anul 1968 localitatea Hârtop a constituit separat o comună, urmând apoi să facă parte din cadrul comunei Preutești până în anul 2003. Printr-un referendum organizat la finele anului 2003, locuitorii din localitate au optat pentru înființarea comunei, exprimându-și votul în acest sens. În prezent comuna Hârtop face singură comună.

Bunii și străbunii locuitorilor din Hârtop, oameni de virtute, au imprimat urmașilor lor hărnicia, cinstea și omenia în relațiile cu semenii lor, spiritul întreprinzător, mereu deschis spre înnoiri, spre cuceririle tehnicii moderne. Locuitorii din acest ținut se cunoșteau și se respectau reciproc, ajutându-se la nevoi, având grijă și un respect deosebit față de cuvântul dat, trăsătura lor generală fiind cumpătarea în tot ceea ce realizau. Ocupațiile principale ale locuitorilor din Hârtop erau agricultura, creșterea animalelor și pomicultura.

2.2 Localizare geografică și relațiile în teritoriu

Comuna Hârtop se află situată în partea de SE a județului Suceava, la 7 km de Municipiul Fălticeni, într-o zonă marcată de prezența masivelor deluroase, ce cuprinde stepă, silvostepă, adică terenuri arabile și pășuni, pădure, permițând astfel dezvoltarea agriculturii, dar și a zootehniei (în special creșterea bovinelor). Situată în aval de orașul Fălticeni, pe țărmul stâng al Șomuzului Mare, localitatea își întinde teritoriul într-o regiune geografică denumită podișul Șomuzurilor sau al Fălticeniilor, de o parte și de alta a șoselei Fălticeni - Liteni.

Comuna este plasată la 32 km față de municipiul Suceava și la 7 km față de municipiul Fălticeni se învecinează cu:

- Comuna Vulturești la 10 km (în partea de N);
- Comuna Bunești la 16 km (în partea de NV și V);
- Comuna Preutești la 7 km (în partea de NE, E și S);

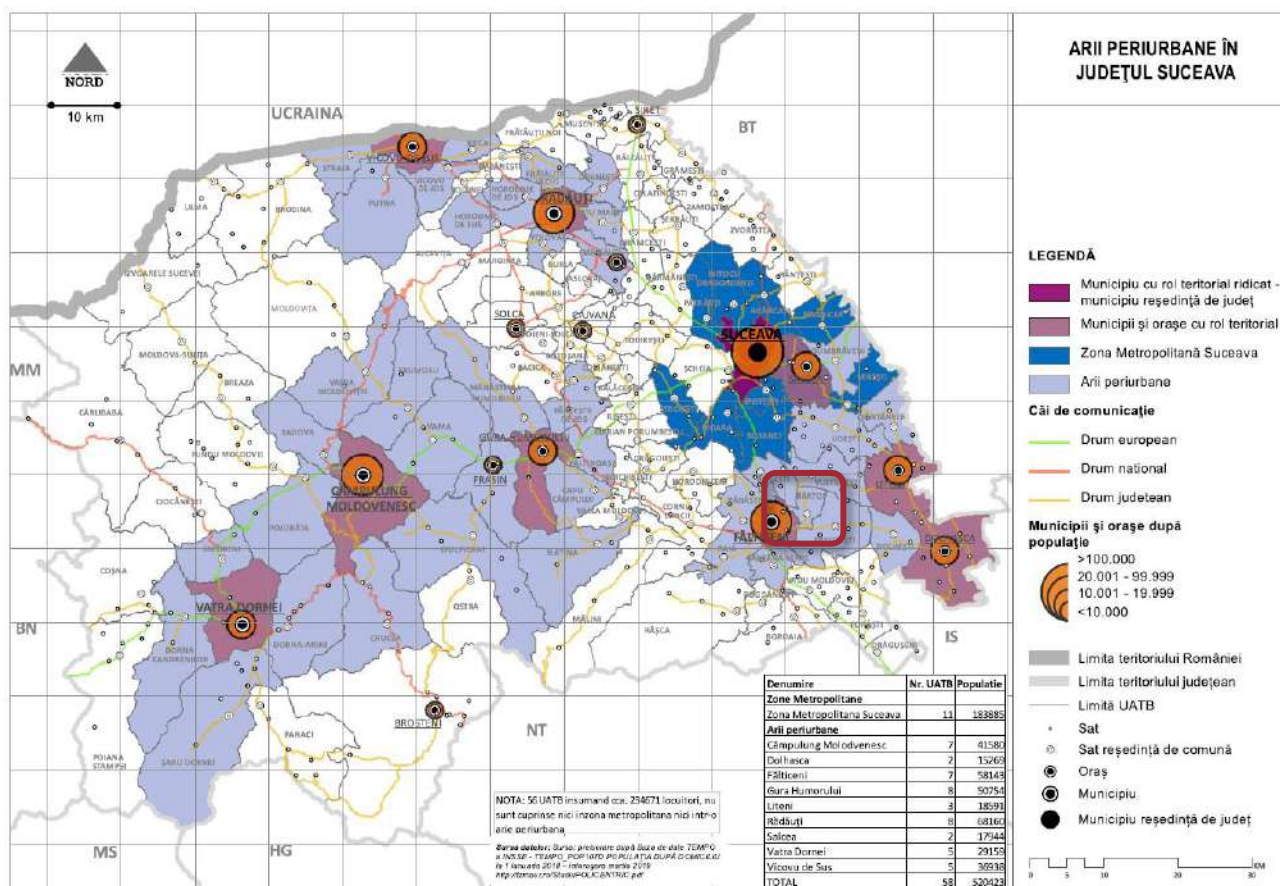

Principalele rețele rutiere care străbat comuna sunt:

- **Drumul județean DJ 208** Fălticeni – Preutești – Dolhasca – are o lungime de 4,4 km și traversează comuna Hârtop de la nord către sud, asigurând legătura spre nord dintre comunele Vulturești, Liteni și spre sud, sud-est cu orașul Fălticeni și comuna Preutești.
- **Drumul județean DJ 208 C** Fălticeni – Hârtop – Liteni - asigură comunicarea rutieră a comunei Hârtop cu satul Jacota, sat situat în partea de nord a comunei.
- **Drumul comunal DC 5** Hârtop – Vulturești - face legătura comunei Hârtop cu satele ce aparțin comunei Vulturești.

Între comuna Hârtop și celelalte localități învecinate s-au stabilit de-a lungul timpului relații reciproce de muncă, aprovizionare și servicii. Cele mai importante relații sunt însă cele care se stabilesc între comuna Hârtop și *municipiul Fălticeni*, principala localitate urbană care polarizează teritoriul studiat.

Sursa: Planul de Amenajare a Teritoriului Județean Suceava, Varianta Aprilie 2019

La nivelul județului Suceava, comuna Hârtop este încadrată în categoria ariilor periurbane. Relațiile în teritoriu ale comunei Hârtop sunt cu:

- *comunele învecinate*: între comuna Hârtop și comunele învecinate se conturează un sistem de relații de cooperare, colaborare și coordonare în vederea implementării strategiilor locale de dezvoltare, pentru conservarea patrimoniului rural și cultural, în scopul dezvoltării mediului economic, dezvoltării edilitare și a infrastructurii de transport, îmbunătățirii abilităților organizatorice ale comunităților locale, etc.;

- *municipiul Fălticeni*: relațiile sunt constituite în principal din deplășarile pentru muncă (navetismul), aprovizionarea cu produse și bunuri de larg consum, sau, dimpotrivă, pentru comercializarea în special a produselor agroalimentare (aprovizionarea orașului care absoarbe surplusul de produse agricole și determină specializarea agriculturii), cât și din deplasările pentru învățământ preuniversitar, pentru serviciile specializate din domeniul sănătății, pentru serviciile financiar - bancare, etc.

2.3 Cadrul natural și mediu

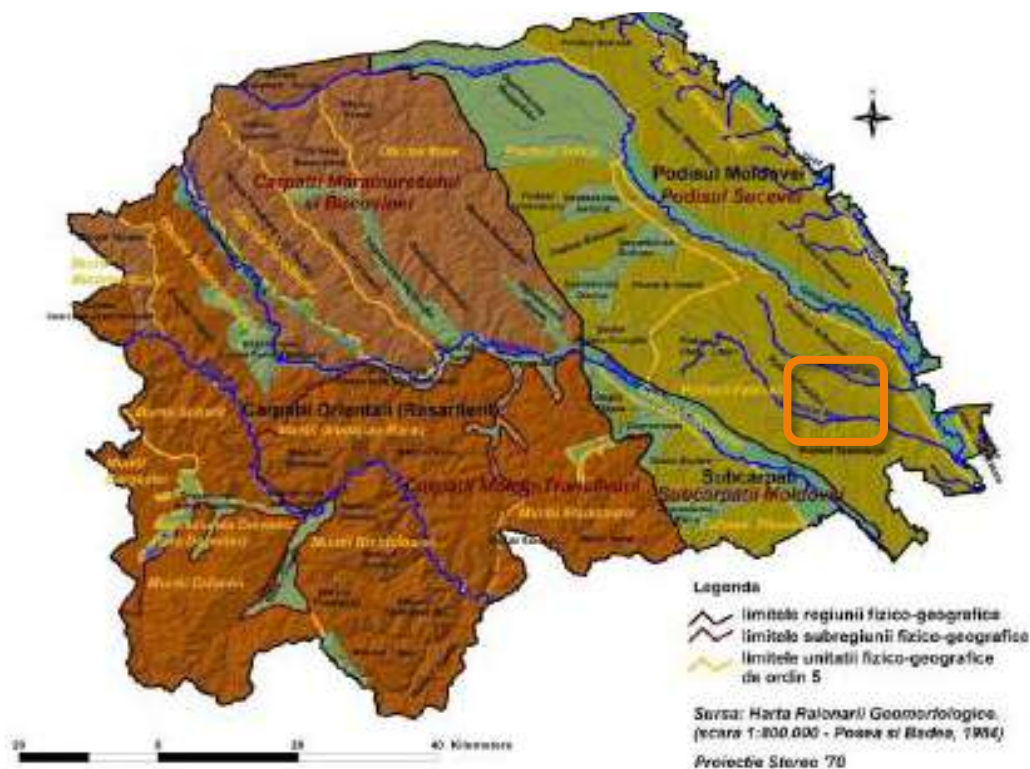

Relief

Teritoriul administrativ al comunei Hârtop se întinde pe o suprafață de 1.567 ha. Perimetrul comunei face parte din cadrul podișului Șomuzului sau al Fălticenilor, cuprinzând dealuri cu linii de profil caracteristice, ușor frânte și asimetrice, înălțimile lor nu depășesc 500 m, cel mai înalt fiind Dealul Pietrelor 494 m, deal situat în partea de N-V a comunei. Faptul acesta, se explică prin aceea că rocile din care sunt alcătuite aceste dealuri, și anume argile, marnă, gresii, depuse acum 10-15 milioane ani în bazinul fostei Mări Sarmatice, au în general durități diferite. Alte dealuri ce depășesc 400 m în localitate sunt: Dealul Cetății (431 m) situat în partea de SE, Dealul Halmu (404 m) în partea de V și SV. Aspectul acestor dealuri în general, ca niște platforme ușor înclinate spre SE acoperite cu păduri de foioase au fost defrișate în întregime până astăzi, se leagă strâns de natura rocilor și poziția stratelor pe ale căror fețe s-au format și de la care au moștenit înclinarea. Pentru specialiști, aceste dealuri reprezintă foarte frumoase exemple de adaptare a reliefului la structura geologică. Ca rezultat al unor condiții speciale în care s-a desfășurat eroziunea apelor curgătoare a rezultat poziția actuală a acestor dealuri, componente a Platformei est-europene. Din punct de vedere al stabilității terenului, în comună sunt semnalate fenomene de alunecări de teren datorită pantelor mari și a intersectării prin eroziune a pânzelor de apă freatică. Apare frecvent fenomenul eroziunii ce afectează suprafețe întinse ale comunei datorită defrișării aproape în totalitate a livezilor și arborilor din pădure.

Harta Raionării Geomorfologice a județului Suceava 1:800 000

Sursa: Posea și Badea, 1984

Clima

Prin poziția geografică în cadrul județului, teritoriul comunei Hârtop se situează în sectorul de climă temperată de tip continental, specifică zonei de podiș. Regimul precipitațiilor atmosferice este caracterizat prin cantități medii anuale variind între 550-600 mm acestea datorându-se influenței maselor de aer mai reci și umede de origine baltică. Intervalul cel mai ploios este mai-iulie, iar cel mai uscat decembrie-februarie, însă acest aspect nu se manifestă cu regularitate, existând perioade din lunile de vară amintite mai sus când se înregistrează secete prelungite, iar în lunile de iarnă pot cădea însemnate cantități de zăpadă, fenomene semnalate în ultimul timp.

Cantitățile medii de precipitații în cantități mari sunt foarte frecvente în timpul verii și în timpul iernii, determinând producerea unor fenomene ca inundații, alunecări de teren în zonele cu pante mari și lipsite de vegetație. Ploile torențiale, alături de grindină, secetă, brumă, îngheț puternic sunt fenomene ce se manifestă neregulat și care împiedică desfășurarea lucrărilor agricole și pot produce pagube însemnate culturilor. Cantitățile medii de precipitații din luna iulie se încadrează între limite destul de largi între 70-140 mm, iar cele din luna ianuarie se încadrează între 25-40mm.

Existența acestei clime determină prezența unor ierni lungi și friguroase și a unor primăveri scurte și răcoroase, lucru datorat influenței aerului polar și a vânturilor dinspre E, N și V.

Astfel, o caracteristică importantă pentru regimul climatic temperat este prezența vânturilor. Vânturile predominante sunt din direcția N-V, cu frecvențe medii anuale în decursul anului de 2,6 m/s. Vânturile puternice se manifestă mai ales în timpul iernii, atunci când suflă crivățul. Precipitațiile atmosferice, vânturile puternice și relieful contribuie la accentuarea procesului de eroziune reală. Temperatura medie anuală este de 8°C. În lunile de vară temperaturile ridicate sunt frecvente, depășind de multe ori valori de 30°C, chiar atingând 37°C. Pe timpul iernii, temperatura aerului coboară frecvent la -15°C, fiind semnalate temperaturi și sub -20°C, datorită prezenței anticiclonului acțiunii siberian. Temperatura medie a lunii iulie este de aproximativ 18°C, iar a lunii ianuarie, care este cea mai rece lună a anului, este -10°C. Temperaturile medii lunare de primăvară sunt destul de scăzute, ceea ce are drept urmare înflorirea târzie a pomilor fructiferi. Alte fenomene meteorologice semnalate pe teritoriul comunei sunt inversiunile termice, ce fac ca pe o anumită durată, zona mai înaltă să înregistreze temperaturi mai ridicate decât văile alăturate acestora.

Solurile

Județul Suceava ocupă un teritoriu de podiș, ce face parte dintr-o unitate structurală mult mai întinsă, reprezentând o prelungire spre S-V a platformei est-europene, cunoscute sub denumirea de platforma moldo-podolică. Pe teritoriul comunei se semnalează, prezența solurilor argiloiluviale brune și podzolice, a regosolurilor și solurilor diferit erodate, solurilor aluviale și solurilor cernoziomice levigate (pratoziomuri). Solurile argiloiluviale brune și podzolice sunt cele mai răspândite pe dealurile localității, având o cantitate relativ mică de humus, formându-se pe argile și gresii. Regosolurile și solurile diferit erodate, cuprinse în categoria solurilor slab dezvoltate, apar pe terenurile cele mai accidentate, pe versanții cu pantă mare, prezente în partea de N, NE, E a comunei.

Solurile aluviale sunt răspândite în apropierea luncii Șomuzului Mare. Cele mai fertile soluri din zona arabilă sunt solurile cernoziomice levigate sau pratoziomurile, ce se găsesc în partea de V, SV și S a comunei, care au un conținut mai mare de humus. Compoziția solurilor comunei Hârtop este în mare parte formată din pământ de culoare castanie, neagră, pe alocuri existând și sol nisipos, lutos, de culoare galbenă și alte nuanțe de acest gen. Poluarea solului este determinată de sistemul exploatărilor agricole, de pășunatul intensiv și

de defrișarea pădurilor și a fostelor livezi. Un aspect deosebit îl reprezintă depozitarea deșeurilor menajere care afectează direct calitatea solurilor, dar și a apelor, prin faptul că la nivelul comunei nu există spații special amenajate pentru colectarea lor, acestea fiind dispersate în mai multe puncte din perimetrul localității. Deșeurile majore se găsesc mai ales pe malurile apelor sau chiar în unele pâraie care traversează comuna și care se varsă în râul Șomuzul Mare, ele fiind prezente și în unele locuri accidentate, cu pante mari. Depozitarea lor necorespunzătoare are un impact negativ asupra calității terenurilor și apelor de aici.

Considerate în trecut improprii culturilor, în prezent terenurile sunt valorificate intensiv de către agricultorii din localitate, această utilizare fiind posibilă prin lucrări efectuate înainte, în trecut, de fixare și terasare, amenajându-se pe unele suprafețe plantații pomicole (meri, vișini, cireși) exploatate intensiv, de pe urma cărora se obțineau cantități importante de fructe, dar care astăzi nu mai există, din cauza restituirii plantațiilor de către stat, foștilor proprietari, care le-au defrișat în totalitate, locul pomilor fiind luat de culturi agricole (porumb, grâu, cartofi etc.) sau au fost redade pășunatului, în arendă, unor oieri.

Rețeaua hidrografică

Fiind așezată într-o regiune formată în cea mai mare parte din dealuri masive, comuna Hârtop este traversată de o serie de pâraie mai mici și anume: Pârâul Prisăcii, pârâul Hârtopului în partea de E, pârâul Ciorsaci în partea de V, pârâul Ursului de-a lungul părții estice, toate acestea se varsă sau sunt tributare Șomuzului Mare, ce-și are obârșia la S de orașul Suceava. Unele dintre aceste pâraie (Prisăcii, Ciorsaci) au caracter temporar își încetează activitatea în timpul verilor mai secetoase.

În perioada precipitațiilor abundente, apele pâraielor cresc și sapă în maluri. Hidrografia mai este completată de prezența bălților și a ochiurilor de apă ce rezultă în urma unor ploii abundente, ce au caracter temporar, dar și a izvoarelor, folosite de localnici pentru alimentarea cu apă, în timpul sezonului agricol.

Flora și fauna

Teritoriul comunei este ocupat în cea mai mare parte de dealuri, care sunt destinate agriculturii (cultivării plantelor) și pășunatului, restul suprafețelor fiind ocupat de fânețe, pădure și arbori scunzi și rari. Într-o mai mică parte a teritoriului administrativ se constată prezența vegetației de luncă: sălcii, răchită, arini, plopi etc. În cadrul comunei se întâlnește o vegetație variată de stepă, compusă în special din plante graminee, plante cu rizomi, tufișuri și plante spinoase. Vegetația ierboasă specifică condițiilor geografice de aici, acoperă unele

terenuri cu ierburi perene, ce constituie pășunile comunei, celelalte terenuri fiind cultivate cu cereale (porumb, ovăz, grâu), plante destinate consumului (cartof, sfeclă de zahăr etc.). În afara plantelor cultivate de locuitorii de aici, mai există alte soiuri de plante care cresc în chip natural pe aceste locuri ca: iarbă mare, iarba ursului, păpădie, coada șoricelului, volbură, pălămidă, lăptuică, spini, mohor, rogoz, trifoi sălbatic, păiuș, părul porcului, rapița sălbatică, brusture, soc, lobodă, potbal, mușețel, nagară, stuf, troscot, mac sălbatic, ciuboțica cucului, gălbenele etc.

Dintre speciile existente în pădure amintim: stejar, fag, molid, carpen și alte varietăți de lemn de esență tare. În trecut, această regiune era acoperită în secolele XVII-XVIII de păduri întinse de foioase, care au fost defrișate aproape în întregime până azi, locul suprafețelor ocupate cu pădure fiind luat de terenurile agricole, suprafețele de livadă ocupate înainte de meri, cireși, vișini, peri au fost defrișate și redat agriculturii sau pentru pășunat.

Alte specii lemnoase (nuci, peri, meri, pruni, salcâmi, cireși, vișini, viță-de-vie etc.) sunt plantate de către om în cadrul gospodăriei sale.

Fauna din această localitate este reprezentată de specii caracteristice zonei de stepă. Dintre animalele existente pe raza comunei amintim: rozătoare (șoareci, iepuri, hârciogi, popândăi de câmp), dihori, veveriță, arici, vulpi, cârțițe, șopârle, șerpi, căprioare, mistreți, păsări (cuc, rândunică, huhurez, vrabie, ciocârlie, sticlete, cioară, pupăză, pițigoi, potârniche, prepeliță etc.). Dintre speciile spontane menționăm: păsările răpitoare de zi și de noapte (uliul, bufnița, cucuveaua).

În ceea ce privește animalele domestice, în comuna Hârtop se întâlnesc vite cornute, cai, oi, porci, păsări etc.

PROBLEME DE MEDIU

În comună, activitățile cu impact asupra mediului sunt:

- *creșterea animalelor* - poate conduce la dereglarea mediului prin pășunat intensiv, prin depozitarea necorespunzătoare a dejecțiilor;
- *micile întreprinderi de prelucrare primară a lemnului* - substanțele dăunătoare mediului rezultate din aceste activități sunt rumegușul și resturile de material lemnos depozitate incorect pe malurile apelor, care pot produce degradarea și poluarea lor; tăierile abuzive de arbori din fondul forestier, în special din pădurile proprietate privată, pot conduce la agravarea dereglărilor deja existente în echilibrul ecologic al zonei;

- *sectorul construcțiilor* - din construcția clădirilor rezultă pietriș, mortar, deșeuri de beton și zidărie, ciment, ipsos, deșeuri minerale care conțin poluanți, azbociment; din modernizarea străzilor și drumurilor rezultă substanțe gudronate și substanțe cu lianți bituminoși sau hidraulici (ex. asfalt, macadam); emanațiile de gaze și fum de la stația de preparare a mixturilor asfaltice pot produce poluarea atmosferei;
- din activitatea de *întreținere și reparare a autovehiculelor* rezultă cauciuc, uleiuri uzate, reziduuri de combustibili, pulberi, care deasemenea pot fi potențiali poluatori;
- *circulația și transportul rutier* - generează NO_x, CO₂, CO, hidrocarburi nearse, aerosoli de halogenuri de Pb, suspensii formate din particule de carbon ce absorb o serie din gazele eliminate, fum, substanțe adăugate benzinei sau uleiurilor pentru a le îmbunătăți calitățile (antioxidanți, anticorozivi) și zgomot; traficul pe sectoarele de drum comunal, parțial modernizate (balastate), cele nemodernizate (din pamânt) impurifică aerul cu particule de praf;
- *depozitarea necontrolată a deșeurilor* provenite din activitățile gospodărești și industriale reprezintă un risc pentru calitatea factorilor de mediu, conducând, datorită fenomenului de infiltrație, la impurificarea locală a apei și solului și scăderea calității terenurilor.

Diminuarea calității mediului este determinată de două categorii de acțiuni:

- *acțiuni fizice naturale* (eroziuni, alunecări de teren, exces de umiditate, unele fenomene climatice și hidrologice), care afectează calitatea solurilor, apelor, aerului, florei și faunei;
- *acțiuni antropice* generate de dezvoltarea economico - socială a teritoriului, care au un rol hotărâtor în procesul de transformare a mediului natural într-un mediu antropizat, inclusiv prin dinamizarea și accentuarea unor fenomene fizice.

Calitatea atmosferei

În Comuna Hârtop nu există surse majore de poluare a aerului. Pot fi menționate o serie de surse locale cu caracter temporar-accidental, reprezentate prin următoarele activități umane: procese de ardere pentru încălzirea locuințelor și obiectivelor social-economice (unele cu centrale termice), care generează gaze și pulberi specifice, fum, funingine; circulația și transporturile rutiere, în special pe drumurile cu trafic intens, care generează prin sursele mobile gaze de eșapament, pulberi, zgomote. În privința nivelului de poluare cu gaze

și pulberi, se poate aprecia că emisiile sunt reduse, iar prin procesele de dispersie și reținere mecanică (prin vegetație, clădiri, relief eventualele impurități din atmosferă se diminuează și mai mult.

Calitatea apelor

Sursele de poluare a apelor pot apărea datorită lipsei unor sisteme de canalizare adecvate, dar și a depozitării deșeurilor menajere în apropierea pâraielor existente pe raza comunei, ce afectează calitatea apelor din pâraie necesară adăpării animalelor, dar și a apelor freactice de suprafață. În ceea ce privește calitatea apelor, comuna Hârtop dispune de ape freactice și de suprafață și de pâraie curate, nepoluate și neafectate de deversarea deșeurilor menajere.

Calitatea solurilor

Solul, ca rezultat al interacțiunii tuturor elementelor mediului și suport al întregii activități umane, este afectat atât de acțiuni antropice, cât și de fenomene fizice naturale. Principalele activități antropice care afectează solul sunt reprezentate prin: depuneri întâmplătoare de deșeurii menajere; activitățile de construcție ce pot afecta solul în perioada de executare a săpăturilor prin deranjarea structurii acestuia precum și prin eventualele poluări accidentale cu uleiuri și carburanți provenite de la utilaje și autovehiculele care traversează zona.

2.4 Infrastructura localității

Infrastructura rutieră și de transport

Rețeaua căilor de circulație rutieră ce străbate comuna Hârtop este compusă din drumuri județene, drumuri comunale și drumuri locale (sătești), distribuite în funcție de necesarul de căi de comunicație din interiorul comunei.

Prin configurarea căilor de comunicație existente se asigură legăturile comunei cu orașele Fălțiceni, Dolhasca și Liteni, precum și cu comunele limitrofe.

Principalele rețele rutiere care străbat comuna sunt:

- **Drumul județean DJ 208** Fălțiceni – Preutești – Dolhasca – are o lungime de 4,4 km și traversează comuna Hârtop de la nord către sud, asigurând legătura spre nord dintre comunele Vulturești, Liteni și spre sud, sud-est cu orașul Fălțiceni și comuna Preutești.
- **Drumul județean DJ 208 C** Fălțiceni – Hârtop – Liteni - asigură comunicarea rutieră a comunei Hârtop cu satul Jacota, sat situat în partea de nord a comunei.
- **Drumul comunal DC 5** Hârtop – Vulturești - face legătura comunei Hârtop cu satele ce aparțin comunei Vulturești.

Drumul Județean 208 străbate comuna Hârtop pe o lungime de 4,4 km. Acesta este asfaltat pe raza comunei. Lungimea actuală a carosabilului drumului județean este de 6 km.

Drumul județean care străbate comuna, în perioada de iarnă, datorită precipitațiilor abundente și a viscolului, pe anumite sectoare acesta nu mai poate fi străbătut, devenind impracticabil desfășurării circulației, fiind necesare lucrări pe anumite porțiuni ale drumului care să stopeze acumularea pe suprafața carosabilă a cantităților importante de zăpadă ce blochează circulația. Drumurile comunale, devin și ele impracticabile pe anumite porțiuni, mai ales în perioada precipitațiilor abundente, fiind necesară pietruirea acestora în porțiunile unde nu se poate circula. Toate aceste lucruri duc la reducerea capacității circulației și a siguranței traficului local și de tranzit.

În anul 2010 s-a modernizat prin betonare cu fonduri din bugetul local drumul comunal din centru până la biserică. În anul 2012 a fost finalizată modernizarea prin betonare a mai multor drumuri comunale în lungime totală de 7 km prin programul FEADR, masura 322. Restul drumurilor din comună sunt pietruite în proporție de 80%. Drumurile forestiere sunt folosite pentru exploatarea masei lemnoase și cele de acces spre satul Giurgești, sat situat în partea de NE a comunei, localitate ce aparține de comuna Vulturești.

Lungimea rețelei de circulație din intravilanul comunei este de 17,4 km, din care aproximativ 4,8 km sunt drumuri ce necesită modernizare. Trebuie menționat faptul că în comună nu există legături C.F.R

Pentru transportul de călători există o societate comercială care asigură acest serviciu facilitând accesul locuitorilor din comună spre municipiul Fălticeni și invers, pe traseele:

- Hârtop – Fălticeni
- Fălticeni - Hârtop

Călătorii principali angajați în trafic sunt reprezentați de navetiști, elevi sau muncitori ce lucrează în orașul Fălticeni.

Gospădărirea apelor

Rețeaua hidrologică este compusă din pârâul Șomuzul Mare ce traversează partea de sud, pe o lungime de cca 3,0 km, și adună apele pârâielor Ciorsaci și Ursul.

Din informațiile locale, se remarcă existența unei rețele de apă subterană, cu un debit destul de constant, care asigură în permanență alimentarea cu apă potabilă a locuitorilor comunei.

Topirea zăpezilor primăvara și ploile torențiale produc uneori viituri ale cursurilor de apă și inundație în acesta zona. De asemenea, procesele geomorfologice actuale sunt generate

de acțiunea apelor de suprafață, a eroziunii areolare și torențiale, alunecărilor de teren, surpărilor, solifluxiunilor și rostogolirii de materiale, inclusiv influența antropică (șanțuri și canale de drenaj, pentru pâraie și torenți). Din această cauză, apare ca necesară drenarea unor zone, care în urma ploilor, facilitate și de anumite condiții locale și antropice, pe lângă factorul dominant (litologia și structura geologică), poate influența stabilitatea drumurilor și taluzelor acestora.

Alimentarea cu apă

Comuna Hârtop nu dispune de un sistem centralizat de alimentare cu apă. Locuitorii comunei își asigură necesarul de apă pentru nevoile potabile, igienico-sanitare și gospodărești, din fântâni, amplasate la marginea drumului sai în interiorul perimetrului proprietății. Fântânile sunt amplasate necorespunzător (din punct de vedere al perimetrului de protecție sanitară) fiind supuse permanent unui proces de infestare cu apele de infiltrație provenite din precipitații, ape uzate menajere și/sau din sectorul agrozootehnic.

Din punct de vedere cantitativ, debitele de apă din fântâni, sunt reduse, fiind influențate, în cea mai mare măsură, de cantitatea de precipitații căzută, astfel încât, în perioadele secetoase, frecvente în ultimii ani, în zonă se resimte o lipsă acută de apă potabilă

Unitățile industriale, care folosesc apa în procesul industrial și-au construit propriile surse de alimentare.

În anul 2019, comuna Hârtop a semnat contractul *Proiectarea și Executarea lucrărilor pentru investiția "Înființare sistem de canalizare și înființare sistem de alimentare cu apă în comuna Hârtop, județul Suceava"*. În cadrul acestui proiect au fost propuse următoarele elemente privind sistemul de alimentare cu apă propus:

- Sursa de alimentare cu apă o reprezintă conducta Fălticeni – Preutești care tranzitează localitatea Hârtop în zona Pârâului Șomuz
- Lungime rețea de distribuție 12,90 km
- Lungime aducțiune 5,552 km
- Stație de pompare în care sunt incluse două rezervoare tampon
- 45 buc. hidranți pe rețea
- 43 buc. cămine pe rețea

Înființarea sistemului de alimentare cu apă presupune deservirea unui număr de aproximativ 1.200 de locuitori la nivelul comunei. Pentru branșarea la rețeaua de alimentare cu apă s-au prevăzut un număr de 400 de branșamente.

Până în prezent s-au realizat aproximativ 10 km din rețeaua de alimentare cu apă și canalizare, urmându-se ca lucrările să fie finalizate în cursul anului 2022.

Canalizare

Comuna Hârtop nu dispune de un sistem centralizat de canalizare-epurare, apele uzate menajere provenite din gospodăria și serviciile fiind evacuate în fose septice și latrine, existând pericolul de a fi evacuate în sol. Astfel, apele evacuate se infiltrează în pânza freatică, producând efecte nefavorabile asupra calității apei din fântâni, influențându-le negativ proprietățile fizico-chimice și bacterologice.

Apele menajere produc în prezent efecte nedorite asupra calității solurilor, apelor menajere la nivelul comunei.

În anul 2019, comuna Hârtop a semnat contractul *Proiectarea și Executarea lucrărilor pentru investiția "Înființare sistem de canalizare și înființare sistem de alimentare cu apă în comuna Hârtop, județul Suceava"*. În cadrul acestui proiect au fost propuse următoarele elemente privind sistemul de canalizare propus:

- Lungime rețea de canalizare 11,964 km
- 288 cămine de vizitare
- 4 buc. SPAU
- Lungime rețea refulare 1,479 km
- 5 cămine din beton pentru rețeaua de refulare
- 1 stație de epurare de 300 mc
- Subtraversări pe rețeaua de canalizare

Înființarea sistemului de canalizare presupune deservirea unui număr de aproximativ 1.200 de locuitori la nivelul comunei. Pentru racordarea la rețeaua de canalizare s-au prevăzut un număr de 400 de cămine.

Până în prezent s-au realizat aproximativ 10 km din rețeaua de alimentare cu apă și canalizare, urmându-se ca lucrările să fie finalizate în cursul anului 2022.

Alimentare cu energie electrică

Comuna Hârtop este alimentată din rețeaua aeriană de distribuție pe medie tensiune din împrejurimile municipiului Fălticeni.

Rețelele pentru iluminatul public și cele destinate pentru consumatorii casnici și cei publici sunt de tip aerian, montate pe stâlpi de beton armat de susținere și tracțiune. Iluminatul public se realizează folosindu-se lămpi cu vapori de mercur pe drumurile principale și lămpi cu incandescență pe cele periferice.

Branșamentele de joasă tensiune la gospodăriile individuale și obiectivele social-culturale sunt executate aerian, iar starea tehnică a rețelelor de joasă și medie tensiune este, în general, satisfăcătoare.

În anul 2009 s-au făcut extinderea rețelei electrice în zonele Ciorsaci, Cireș, După Deal, dar la această dată mai există zone la periferia unor drumuri locale, în care s-au construit locuințe și care necesită extinderea rețelei electrice.

Telecomunicații

În ceea ce privește telecomunicațiile, comuna Hârtop nu are în prezent o centrală telefonică proprie. Telefonie fixă este asigurată prin Telekom dar în proporție foarte scăzută (există un număr redus de locuințe care pe lângă primărie, școală și poliție beneficiază de acest serviciu).

Există acoperire pentru telefoanie mobilă, în toate rețelele și rețele de televiziune prin cablu și de internet.

Alimentarea cu gaze naturale

Alimentarea cu căldură a locuințelor și dotărilor de interes public nu sunt alimentate cu gaze iar căldura se obține prin sobe sau centrale termice cu combustibil solid, iar prepararea hranei se face prin intermediul aragazului cu butelie și a sobelor.

Gospodărie comunală

Deșeurile municipale constituie totalitatea deșeurilor generate în mediul urban și rural din gospodării, instituții, unități comerciale (deșeurii menajere și asimilabile), deșeurii stradale colectate din spații publice, străzi, parcuri, spații verzi, precum și deșeurii din construcții și demolări colectate de operatorii de salubritate.

Directiva cadru privind deșeurile (Directiva 2008/98/EC) prevede ca obligație pentru statele membre ale Uniunii Europene, elaborarea unuia sau mai multor planuri de gestionare a deșeurilor, în concordanță cu prevederile directivelor relevante. În România, conform art. 37 al Legii 211/2011 privind regimul deșeurilor (Legea 211), Planul Național de Gestionare a Deșeurilor (PNGD) se elaborează de către Ministerul Mediului și acoperă întregul teritoriu geografic al României.

Prin proiectele Sistem de Management Integrat al Deșeurilor (SMID) finanțate prin Axa 2 POS Mediu sau Programul Operațional Infrastructură Mare și derulate în majoritatea județelor din țară, s-au realizat investiții în bunuri de infrastructură aferente activităților componente ale serviciului de salubritate prevăzute la art. 2 alin. 3 din Legea nr. 101/2006. Dreptul de proprietate asupra bunurilor realizate prin aceste proiecte aparține Consiliilor Județene în calitate de Beneficiari ai proiectelor SMID. În acest sens, art. 7 din Legea nr. 101/2006 prevede competențe și în sarcina Consiliilor Județene cu privire la organizarea și gestionarea sistemelor de management integrat al deșeurilor, precum și a activităților specifice realizate prin intermediul acestora.

Așadar, principalii factori implicați în organizarea și gestionarea serviciului de salubritate sunt:

- Autoritățile administrației publice locale sau Asociațiile de Dezvoltare Intercomunitară (ADI)
- Consiliile Județene

Un rol deosebit de important îl au și operatorii serviciului de salubritate cărora le-a fost delegată gestiunea serviciului de salubritate, a căror drepturi și obligații sunt prevăzute în hotărârile de dare în administrare, în contractele de delegare a gestiunii și în contractele de prestare a serviciului, după caz. Trebuie însă să menționăm faptul că, pe de o parte, una din cele mai importante obligații ale operatorilor serviciului de salubritate este aceea de a deține licență eliberată de ANRSC, iar pe de altă parte, operatorilor trebuie să li se acorde dreptul la exclusivitatea prestării serviciului de salubritate pe raza unităților administrativ-teritoriale.

În prezent în România sunt înființate 39 de Asociații de Dezvoltare Intercomunitară (ADI) pentru managementul integrat al deșeurilor la nivel județean. În plus, în unele județe sunt înființate și funcționează ADI doar la nivelul unor UAT beneficiare ale proiectelor PHARE CES.

La nivel local, responsabilitatea pentru administrarea deșeurilor municipale revine administrațiilor publice locale, care direct (prin serviciile de specialitate din cadrul consiliilor locale) sau indirect (prin cedarea acestei responsabilități pe baza de contract, către firme specializate în servicii de salubritate) trebuie să asigure colectarea (inclusiv selectivă), transportul, tratarea, valorificarea și eliminarea finală a acestora. Parte din deșeurile municipale sunt trimise direct către valorificarea finală (materială sau energetică), respectiv către eliminare, iar restul este trimis către instalații de tratare intermediară (stații de sortare-compostare).

Aprobat în luna aprilie 2011 de către Comisia Europeană, proiectul „Sistem de Management Integrat al Deșeurilor în județul Suceava”, a fost realizat, urmând ca investițiile încă nefinalizate să fie realizate cu finanțare din POIM 2014-2020. Proiectul urmărește atingerea principalelor obiective și termene stabilite prin Planul Național de Gestionare a Deșeurilor, respectiv în Planul Județean de Gestionare a Deșeurilor în județul Suceava și asigurarea dezvoltării durabile a județului Suceava.

Conform proiectului, construcția infrastructurii de management a deșeurilor presupune parcurgerea următoarelor etape:

- Colectarea selectivă a deșeurilor la punct fix și transport rutier specializat
- Sortarea centralizată a deșeurilor în cadrul unei stații de sortare care se va construi pe amplasamentul depozitului ecologic Moara
- Depozitarea deșeurilor solide
 - *stocare temporară*, prin intermediul a :
 - 3 stații de transfer care se vor construi la Radauti, Falticeni și Campulung Moldovenesc (include și stațiile de transfer existente de la Vatra Dornei și Gura Humorului realizate prin proiecte PHARE)
 - 1 centru de colectare, care se va construi la Vatra Dornei
 - *depozitare finală* – în cadrul a două depozite ecologice de deșeuri care se vor construi în localitățile Moara și Pojorâta
- Închiderea depozitelor de deșeuri neconforme
- Compostarea deșeurilor

Între anii 2009 și 2017 în județul Suceava au fost date în funcțiune opt instalații de prelucrare a deșeurilor, din care patru se află în administrarea Consiliilor locale ale orașelor Vatra Dornei, Rădăuți, Gura Humorului și Siret și patru au fost preluate de operatorii autorizați din municipiul Suceava și din Câmpulung Moldovenesc.

Cele două depozite ecologice de deșeuri de la Moara și Pojorâta, prevăzute în proiect, ar fi trebuit să intre în funcțiune și să fie operațional sistemul de management integrat al deșeurilor care să conducă la eficientizarea schemelor de colectare, cu accent pe colectarea selectivă a deșeurilor reciclabile, compostarea individuală a deșeurilor biodegradabile în mediul rural și a deșeurilor verzi din spațiile publice din localitățile urbane, reducându-se impactului creat de gestionarea deșeurilor asupra mediului.

Întârzierile în aplicarea „Sistemului de Management Integrat al Deșeurilor în județul Suceava” au repercusiuni asupra modului de organizare și funcționare a serviciilor de salubritate. Calitatea factorilor de mediu poate fi afectată de impactul pe care îl are gestionarea necorespunzătoare a deșeurilor.

Decalajul de timp între sistarea activității depozitelor neconforme și intrarea în funcțiune a celor două depozite ecologice zonale de deșeuri de la Moara și Pojorâta, cauzează dificultăți și a impus adoptarea unor soluții temporare până la rezolvarea problemei: acceptarea, ca soluție de compromis, a spațiilor pentru stocarea temporară a deșeurilor. Deșeurile colectate de operatorii economici autorizați sunt stocate temporar în spații special amenajate și urmează să fie relocalate pe depozitele ecologice, când acestea vor deveni funcționale. Cantitățile tot mai mari de deșeuri stocate pe aceste amplasamente vor trebui relocalate pe depozitele zonale de deșeuri în momentul în care acestea vor deveni funcționale, ceea ce la ora actuală reprezintă o mare problemă în gestionarea corespunzătoare a deșeurilor la nivelul județului Suceava.

La sfârșitul anului 2019 în județul Suceava erau operaționale 9 facilități pentru sortarea deșeurilor și 2 stații de transfer, astfel: stațiile de transfer de la Vatra Dornei, Gura Humorului, stația de sortare Ilișești, platforme/linii de sortare de la Siret, Suceava, Marginea, Vatra Dornei, Câmpulung Moldovenesc, Gura Humorului și stația de tratare mecanică Rădăuți.

Prin implementarea proiectului SMID în județul Suceava s-au înregistrat, la sfârșitul anului 2019 următoarele realizări: punerea în funcțiune a CMID Moara (10 iulie 2019), finalizarea depozitului de la Pojorâta, lucrări de construcție a stațiilor de transfer Fălticeni și Rădăuți și închiderea și ecologizarea depozitelor municipale neconforme (Suceava, Rădăuți,

Gura Humorului, Fălticeni, Siret), iar pentru Câmpulung Moldovenesc și Vatra Dornei s-au realizat doar lucrări pentru închiderea intermediară (pentru etapa de închidere finală a depozitului neconform Buliceni-Vatra Dornei, Administrația Fondului pentru Mediu a aprobat un proiect pentru finanțarea lucrărilor de închidere etapa a II-a - finală, iar pentru depozitul neconform de la Hurghis-Câmpulung Moldovenesc, se caută soluții pentru finanțarea lucrărilor de închidere finală).

La nivelul comunei Hârtop, există servicii de colectare a deșeurilor. Deșeurile menajere sunt colectate și transportate la stația de transfer din Municipiul Fălticeni, ulterior fiind transportate către depozitul ecologic din localitatea Moara. Punctele de colectare a deșeurilor menajere sunt insuficiente pentru numărul populației și nu sunt amplasate decât în cinci puncte din comună.

Infrastructura educațională

Evoluția istorică a sistemului educațional în comuna Hârtop⁹

Primele școli din Moldova își desfășoară activitatea în pridvoarele bisericilor, în sânul unor familii de boieri sau în alte spații improvizate. Pe la anul 1800 existau în județul Suceava doar trei școli oficiale. În Moldova, înființarea școlilor s-a făcut după un plan chibzuit de Gh. Asachi, secretarul comisiei pentru redactarea Regulamentului Organic, care propune în 1832 instituirea unor cursuri pedagogice de trei ani, pentru formarea de dascăli, care urmau să predea elevilor din școlile sătești.

*Ca pretutindeni pe cuprinsul țării învățătura de carte se făcea în acele vremuri după cărți religioase (ceaslov, psaltire, evanghelie) având astfel, un pronunțat caracter religios. După cum este cunoscut, primele școli s-au înființat, în județul Suceava în anul 1858. În urma organizării ce s-a dat învățământului prin legea obligativității și gratuității sale din anul 1864, învățământul rural, mai ales, înregistrează progrese mari, evidențiat prin creșterea numărului școlilor din sate. **Localitatea Hârtop se număra printre primele sate cu școală.** Școala din Hârtop este înființată pe vremea lui Cuza, însă înainte de 1865 exista o școală sub patronajul Mănăstirii Neamț.*

*În lucrarea "Istoricul învățământului primar al județului Baia – Fălticeni" din anul 1934, autorul ei învățătorul Dumitru Bălan arăta "Cu ordinul nr. 3828, Ministerul înființează **școlile din Hârtop**,pe 15 septembrie 1890, frecventată de 28 de elevi, iar învățătorul plătit cu 90 lei lunar."*

⁹ <https://comunahirtop.ro/educatie/>

Se pare ca în Hârtop a funcționat o școală înainte de anul 1890, fapt argumentat de învățătorul Dumitru Bălan în lucrarea sa: “În 1871-1872 școlile de mai jos cu personalul didactic și timpul de când funcționa în învățământ fiecare dascăl, date luate din statul de salariu”.

Turcu Constantin, autor al lucrării “Documentarul satului Hârtop, comuna Preotești, județul Suceava” din 1979, a ajuns la concluzia că **prima școală a fost înființată la Hârtop în anul 1865**, iar la 10 ianuarie devine instituție autonomă, condusă de Ghe. Crețulescu. Primul învățător din această instituție ar fi fost preotul Ștefan Oescu, numit în post la 27 ianuarie 1865.

Menținerea școlii din Hârtop după anul 1870 se explică prin faptul că satul era comună de sine stătătoare până în anul 1875, și învățătorul corespundea ca studii și era populație școlară. Dealtfel boierul Teodor Tatos donase la sfârșitul deceniului al optulea o casă pentru școala din Hârtop, în apropierea curții boierești, o clădire veche, de lemn, neîncăpătoare situată în centrul satului. La acea dată copiii de vârsta școlară din zonă, puteau merge la școala la Hârtop sau Fălticeni.

La anul 1895 școala funcționa având diriginte pe Vasile Costachescu și având în vedere situația deplorabilă în care se afla localul de școală, revizorul școlar Serafim Ionescu care inspectase școala, cerea prefectului să ordone primăriei văruierea ei, lucru care s-a și făcut. De asemenea, se mai cerea podirea unei odăi, icoană, hărți, bănci, corpuri geometrice, împrejmuirea școlii.

În timpul mandatelor de ministru a lui Spiru Haret învățământul primar a cunoscut o perioadă de dezvoltare prin înființarea de școli în satele unde nu existau și prin crearea de noi posturi de învățători. Astfel, în perioada celui de-al doilea ministeriat al lui Haret (1901-1904) s-au înființat nouă școli rurale sucevene și s-au creat șase posturi de învățători. În cel de-al treilea mandat de ministru (1907-1910) s-au înființat ori reînființat 26 de școli, cinci posturi de învățători și două posturi de revizori clasa a II-a. În guvernarea liberală dintre anii 1914-1918 s-au înființat 18 școli primare, o școală normală la Fălticeni și 21 posturi de învățători.

În anul 1914, continuând procesul de modernizare a învățământului românesc, prin construirea de spații școlare, în condițiile în care **Hârtopolul** era sat în cadrul comunei Soldănești, se obține aprobarea pentru construirea unei clădiri de școală cu două săli de clasă, pe terenul de peste drum de biserică, posibil cedat de către moșierul Davidel Tatos. Pe acest teren se va construi o școală din paianta, acoperită cu șindrila (draniță), ce avea două săli mari de clasă, despărțite de un hol la intrare, în capătul căruia se află o cancelarie micuță. Mai târziu în curtea școlii pe malul pârâului Ursu, se va construi o locuință pentru învățător, împreună cu încă o sală de clasă. Școala va fi terminată după 1920, când prin legea de împroprietarire din 1921 terenul va deveni proprietate publică. La acea dată existau două școli,

școala veche de lângă biserică și conacul de altădată și școala nouă. **Școala din Hârtop** își va impune personalitatea în zonă, fiind vizitată în 1926 de savantul N. Iorga.

După dărâmarea școlii vechi, existența unui număr mare de copii va impune închirierea și a unor spații de la cetățeni cum era casa lui Vasile Alexandru (Blândului), sau prin înființarea clasei a V-a, se va închiria o cameră la Ignat Gheorghe. **Școlile din Hârtop** aveau un mobilier care se rezuma doar la câteva banci, oferite de proprietarul moșiei localității, David Tatos.

În preajma și în timpul primului război mondial, școlile din Hârtop, ca și altele din celelalte localități din Bucovina, devenite teritorii ale operațiunilor militare, își reduc, iar în unele perioade ale ostilităților își încetează cu totul activitățile. În unele cazuri, pe lângă lipsa posibilităților materiale de a-și purta copiii la școală, mai era și dezinteresul pentru carte al unor săteni, aceștia punând înaintea educației școlare, alte necesități (păzirea vitelor sau prestarea unor munci agricole la câmp).

În anul 1935, în cadrul activității de practică școlară, s-a plantat aleea de arbori (tei, duzi, salcâm) din centrul vechi al satului.

În anul 1938 la cele două școli învățau 125 de elevi. Școlile asigurau educația școlară a elevilor pe perioada a patru ani. Învățământul gimnazial, clasele V – VII, înregistra fluctuații mari privind prezența elevilor la cursuri. Chiar dacă la începutul anului se înscriau un număr suficient de elevi, din cauza numărului mare de absențe cei mai mulți dintre ei rămâneau repetenți și în anul următor clasa respectivă se desființa.

Dupa anul 1948 când conacul lui Davidel Tatos a fost confiscat de stat, școala se va extinde în această clădire spațioasă și cu multe camere. Tot în acest conac a funcționat și biblioteca comunală precum și căminul cultural „Tudor Vladimirescu”.

La nivelul anului 1979 funcționa o școală generală cu clasele I – VIII ce avea 13 clase, și o școală generală cu clasele I-IV, ce era amplasată în fosta clădire a Consiliului Popular. Această școală cu clasele I-IV era de dimensiuni mai mici, fiind poziționată în fosta vatră a satului, unde se află și conacul boierului David Tatos. În aceasta clădire va funcționa școala generală I-VIII până în anul 1982, când se va muta în local nou.

Un capitol aparte în **istoria învățământului hârtopean** îl constituie perioada anilor 70, când prin efortul primăriei locale (înca era comuna de sine stătătoare) și cu sprijinul recent înființate gospodării agricole, se va construi o bază sportivă complexă pentru acea dată. Astfel în spatele clădirii cooperației se va amenaja un teren de fotbal, lateral tot în această locație se va amenaja un teren de handbal, iar în curtea școlii din conacul boieresc se va amenaja un teren de volei și unul de baschet dotat cu panouri cu coș. Tot în această locație se va amenaja o groapă de nisip pentru săritura în lungime și înălțime, un portic de 4 m înălțime dotat cu

echipamentul adecvat: set inele, bară fixă, frânghie și bară verticală, bară flexibilă, etc., toate împrejmuite cu gard din leațuri. Activitatea sportivă era intensă și la ea participa pe lângă elevii școlii, duminica și în sărbători, elevi de la liceu, tineri din sat, dar și familiști (mai ales la jocurile de volei). Tot în dotarea școlii existau, câteva perechi de schiuri cazone, cu care iarna se schia pe dealurile din apropiere și, de asemenea, cutii cu piese de șah.

Odată cu desființarea comunei în 1968 toate aceste dotări s-au risipit. În școlile vechi învățau toți copiii ce aveau vârsta școlară, în număr de 490, ele având în dotare materialul didactic necesar însușirii cunoștințelor la disciplinele de învățământ.

*Tot în localitate, la nivelul anului 1979 funcționau și **două grădinite** cu trei grupe în care erau cuprinși un total de 90 de preșcolari.*

În prezent, funcționează două școli, una cu clasele I -VIII, aflată în centrul comunei, în apropierea primăriei, iar cealaltă cu clasele I – IV este situată în apropierea bisericii. Școala nouă cu clasele I-VIII a fost dată în folosință în anul 1982. Ea este compusă din 9 sali de clasă, un laborator de fizică și chimie, un cabinet de limba și literatura română, un cabinet de matematică, un laborator de biologie, un cabinet de geografie și un cabinet de istorie.

Școala de lângă biserică are 3 săli de clasă ce asigură educația elevilor din ciclul primar din împrejurimi, care apoi își continuă studiile gimnaziale la școala din centrul comunei, de lângă primărie.

După terminarea cursurilor gimnaziale, marea majoritate a elevilor din comună cursurile din licee și școlile profesionale aflate în orașul Fălticeni. Alții optează pentru continuarea studiilor la școlile de ucenici din localitățile Șoldănești și Preutești.

În comună există și 2 grădinițe, una în imediata apropiere a primăriei, iar cealaltă se află lângă biserică, în imediata apropiere a școlii.

Dotări unități de învățământ	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Săli de clasă (cabinele școlare/amfiteatre)						
Învățământ preșcolar	4	4	4	4	3	3
Învățământ primar și gimnazial	11	11	11	11	11	11
Laboratoare școlare						
Învățământ primar și gimnazial	1	1	1	1	1	1
Terenuri de sport						
Învățământ primar și gimnazial	0	0	0	0	0	0
PC-uri						
Învățământ preșcolar	0	0	0	0	0	1
Învățământ primar și gimnazial	18	18	18	18	18	18

Sursa: <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>

Elevii înscriși în unitățile de învățământ din comuna Hârtop în anul 2019, reprezentau un procent de aproximativ 0,55 % din totalul elevilor înscriși la nivel județean în învățământul primar, gimnazial și în grădinițe.

Populația școlară pe niveluri de educație, comuna Hârtop	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Copii înscriși în grădinițe	296	289	256	243	242	224
Elevi înscriși în învățământul primar	148	134	114	126	128	125
Elevi înscriși în învățământul gimnazial	148	155	142	117	114	99
Total	592	578	612	486	484	448

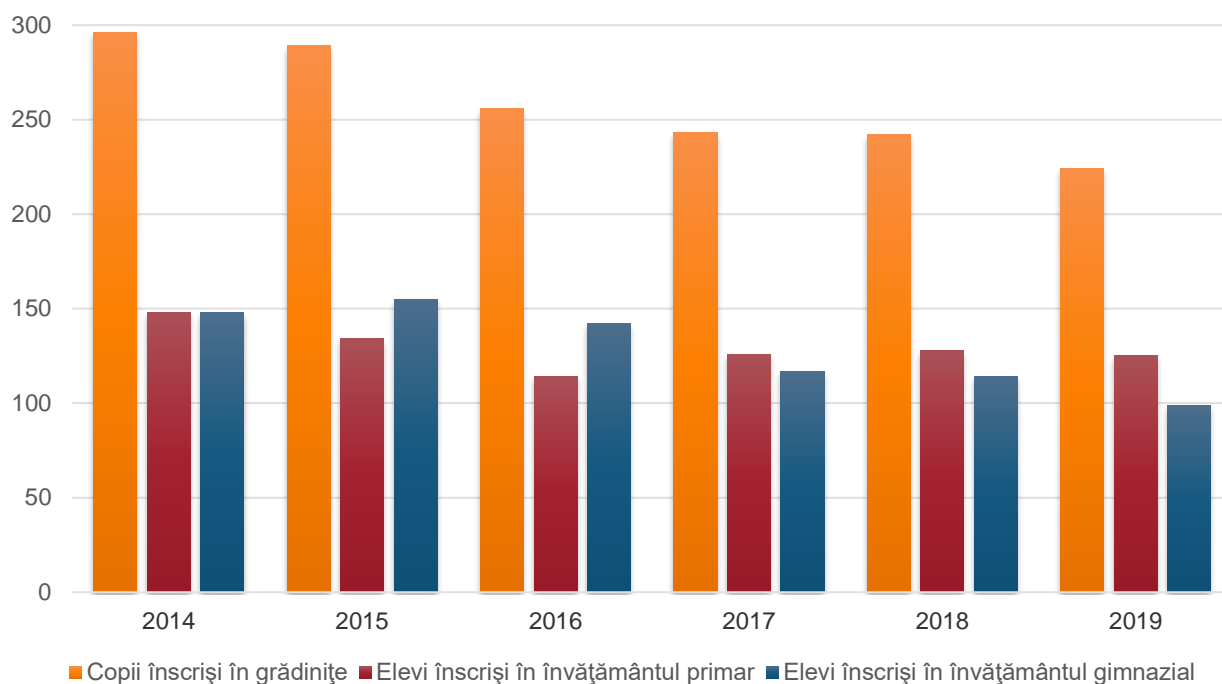
Sursa: <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>

Populația școlară pe niveluri de educație, județul Suceava	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Copii înscriși în grădinițe	20924	19947	19687	19763	20193	20628
Elevi înscriși în învățământul primar	35188	34465	34010	35159	35083	34492
Elevi înscriși în învățământul gimnazial	31344	30592	29738	27462	27157	26672
Total	87456	85004	83435	82384	50853	81792

Sursa: <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>

Distribuția populației școlare pe niveluri de educație în comuna Hârtop

Din datele prezentate, se constată că la nivelul comunei Hârtop, în ultimii ani s-a menținut un trend descendent al populației școlare. De asemenea, se observă că este prezent abandonul școlar, în special după terminarea ciclului de învățământ preșcolar.

Personalul didactic pe niveluri de educație în comuna Hârtop

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Învățământ preșcolar	4	4	4	4	3	3
Învățământ primar	9	8	7	7	6	6
Învățământ gimnazial	15	14	15	12	12	10
Total	28	26	26	23	21	19

Sursa: <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>

Infrastructura de sănătate

În ultimii ani, la nivelul întregii țări, sistemul de sănătate se confruntă cu o serie de dificultăți generate din cauza lipsei de resurse și de consecințele firești ale trenării procesului de reformă, care influențează nefavorabil nivelul distribuției ofertei de servicii.

Reforma sistemului de sănătate are ca principale obiective îmbunătățirea stării de sănătate a populației, creșterea eficienței utilizării resurselor și creșterea nivelului asistenței medicale acordate populației și a calității serviciilor medicale.

Măsurile de reformă privesc, în principal restructurarea modului de organizare și furnizare a serviciilor destinate îngrijirii sănătății și schimbarea modului de finanțare a activității și sunt centrate pe introducerea asigurărilor sociale de sănătate.

Regiunea Nord-Est se situează pe al doilea loc (după București-Ilfov) în privința numărului de unități sanitare (spitale, policlinici, dispensare medicale, sanatorii TBC, etc), deținând 14,8% din totalul unităților sanitare la nivel național (2018). Numărul total de unități sanitare din Regiunea Nord-Est era în anul 2019 de 9.564 unități, în creștere cu aproape 16,35% față de 2012.

La nivel județean, în anul 2019, pe a doua poziție se afla județul Suceava cu 1911 unități, înregistrându-se o creștere cu 23,13% față de anul 2012, datorată în principal, creșterii numărului de cabinete stomatologice și cabinete medicale de specialitate.

Conform datelor furnizate de către Casa Județeană de Asigurări de Sănătate Suceava, la nivelul anului 2019, rețeaua sanitară ce avea contract cu CAS era formată din: 10 spitale, 252 cabinete de medicină de familie, 57 farmacii, 8 cabinete de medicină dentară, 3 ambulatorii de specialitate, 16 laboratoare de analize medicale, 10 unități de recuperare și reabilitare medicală, 14 servicii de imagistică medicală și 4 rețele de îngrijire la domiciliu.

La nivelul comunei Hârtop, rețeaua publică de ocrotire a sănătății cuprinde 1 cabinet individual de medicină generală, deservite de 1 medic generalist precum și 2 asistente medicale. La nivelul comunei Hârtop există o farmacie pentru deservirea populației pentru aprovizionarea cu medicamentele necesare.

Infrastructura culturală și culte

Patrimoniul cultural stochează memoria istorică a societăților umane. Contribuie la identitatea locului și valoarea științifică și culturală, conferă prestigiu și-i îmbunătățește imaginea.

La nivel macro, dezvoltarea durabilă este asociată cu o creștere a bunăstării populației și reducerea sărăciei și a inegalității. Patrimoniului istoric, cultural autentic, tradițiile și particularitățile comunităților gazdă trebuie să fie respectate, păstrarea și dezvoltarea lor necesitând a fi promovate.

În teritoriu, cu precădere în mediul rural, Biserica joacă un rol important în cadrul comunităților locale, fiind principalul factor de coeziune locală, prin implicarea în dezvoltarea culturală și educativă a populației, întărirea legăturilor sociale și perpetuarea tradițiilor locale, prin organizarea și susținerea de evenimente și manifestări cu caracter religios, cultural, social;

Funcția socio-culturală se realizează pornind de la premisa că spațiul rural este cel ce favorizează dezvoltarea unor relații sociale speciale, începând cu cele de vecinătate și încheind cu cele ce se stabilesc în cadrul diferitelor instituții din rural, care pot viza aspectul formativ (școală, biserică, etc.), dar și activități asociative de ordin economic, ecologic etc.

În majoritatea zonelor din regiunea Nord-Est, se regăsește costumul popular, țesăturile, cusăturile populare, confecțiile de cojoace, bundițe împodobite cu ornamente (Neamț, Suceava), precum și obiecte necesare vieții, realizate în atelierele sătești. În Regiunea Nord-Est festivalurile etnografice și folclorice sunt foarte diverse: festivaluri de muzică, dans, târguri de artă populară, târguri specializate - ale olarilor, ale lemnarilor etc.

Manifestările artistice și sărbătorile populare tradiționale din tot cursul anului aduc în atenția publicului spiritul meleagurilor moldave, prin portul popular, cântece și dansuri, obiceiuri străvechi - festivaluri de artă plastică, de folclor, de datini și obiceiuri.

Principalele meștesuguri tradiționale valorificate în diverse localități rurale, dar și urbane din județul Suceava, sunt: olăritul, împletiturile, țesăturile și piesele de port, ouăle încondeiate, icoanele, arta lemnului, măștile populare și instrumentele muzicale.

Așezămintele culturale sunt instituții publice de cultură ce-și desfășoară activitatea în cadrul localităților urbane și rurale organizate în unități administrativ-teritoriale de bază. Astfel, ele sunt încadrate în categoriile: căminele culturale, casele de cultură, universitățile populare, școlile populare de arte și meserii, centrele culturale, formațiile sau ansamblurile profesionale pentru promovarea culturii tradiționale, centrele zonale pentru educația adulților, centrele pentru conservarea și promovarea culturii tradiționale și altele asemenea.

La nivelul comunei Hârtop nu putem vorbi de o activitate culturală activă, și aceasta deoarece în ultimii ani s-a înregistrat o scădere a interesului public față de aspectul de cultură organizată, datorată în mare măsură impactului mass-media asupra timpului dedicat de individ formării și educației permanente. Aceasta a determinat o restrângere a activității specifice și schimbarea destinației unor așezăminte culturale.

Căminul cultural din comună a fost reabilitat și modernizat fiind un loc adecvat pentru manifestări culturale pentru cetățenii comunei. Prin fonduri europene nerambursabile, s-a realizat dotarea căminului cultural cu costume populare și instrumente muzicale.

Biblioteca Comunală Hârtop a fost înființată în 1960 și în prezent este închisă din lipsă de personal. În cadrul bibliotecii există un fond de carte diversificat, existând un fond de 648 cărți.

Biserica din comuna Hârtop se află la o distanță de 8 km față de orașul Fălticeni, pe partea dreaptă a drumului comunal D.C. 4, ce străbate localitatea, la 2 km față de drumul județean D.J. 208. Este înconjurată de dealuri proeminente iar în apropierea ei se află o școală cu clasele I-IV și una din cele două grădinițe din comună, amplasarea lor aici fiind legată de fosta vatră a satului. Biserica nu este un monument istoric, ci este o parohie de categoria a II-a, aceasta purtând hramul "Sfinții Voievozi Mihail și Gavriil", fiind practic o construcție nouă făcută pe vechiul amplasament al fostei biserici, care era de mici dimensiuni, și nu putea satisface cerințele creștinilor din Hârtop de a se găsi înăuntrul lăcașului, mulți dintre ei rămânând afară în timpul slujbelor de duminică sau cu ocazia altor sărbători.

Vechiul lăcaș construit în anul 1844 avea același hram iar pe frontispiciul acestuia se află scris: "Anul 1844, Octombrie, s-a desavârșit acest Dumnezeiesc lăcaș, în care se prăznuiește cu hramul Sf. M.M. Voievozi Mihail și Gavriil, făcută cu toată cheltuiala și osteneala robilor lui Dumnezeu Iftimie Stamate, proprietarul acestei moșii Hârtopul și a fiului său comisul Alecu Stamati spre vecinica pomenire".

Biserica veche avea forma de navă, construită din piatră, cu o lungime exterioară de 26 m, lățimea de 10 m și înălțimea de 14 m (vârful crucii de la clopotnița de pe pridvor). Pictura interioară nu prezenta valoare artistică (tehnică în ulei), fiind executată de zugravul Ion Doroftei din Fălticeni prin anii 1924-1926. În anul 1967, cu sprijinul enoriașilor, s-a executat o pictură exterioară în frescă pe peretele de la intrare, în partea vestică, cu o copie după frescă Judecata de Apoi de la Voroneț. Biserica a fost împrăștiată la 1864 cu 8 fălci de teren.

Actuala biserică a fost ridicată între anii 1989-2001 prin consolidarea și extinderea spre răsărit a vechiului lăcaș ctitorit de preotul iconom Iftimie Stamate, cu 10 m, s-au construit două abside laterale la naos, a fost modificat acoperișul (turla pe naos). Din punct de vedere stilistic, pictura bisericii imita stilul bizantin, bine proporționat și repartizat iconografic, cu

portrete expresive executată de către pictorul Nicolae Gavrileanu între anii 1998-2000, în tehnică frescă.

Biserica a fost sfințită în anul 2001 și mai cuprinde în afara bisericii propriu-zise, o clopotniță, o casă de praznuire, o troiță și două monumente, în care sunt amintiți eroii satului ce și-au dat viața în timpul războaielor, pentru țară. În curtea bisericii se află o piatră de mormânt cu numele pârcalabului Alexandru și a soției sale Victoria, descifrată de istoricul Nicolae Iorga care a vizitat satul în două rânduri în anul 1925. Se pare că prezența acestei pietre de mormânt este legată de existența în aceste părți, a unui schit de călugări, care ar fi fost luați de Stefan cel Mare în bătălia de la Războieni împotriva turcilor din anul 1476.

În curtea bisericii, în colțul dinspre școala veche se află amplasat monumentul închinat tuturor eroilor, căzuți la datorie de-a lungul secolelor pentru apărarea patriei și reîntregirea neamului românesc.

2.5 Fondul locativ

Locuințele din România reflectă caracterul fragmentat al pieței locuințelor dar și starea generală a fondului imobiliar, majoritatea problemelor înregistrate în sectorul locuințelor reprezentând moștenirea regimului comunist – locuințele sunt la nivel național aglomerate, degradate, scumpe și amplasate necorespunzător, prin comparație cu situația la nivel european. Decalajul semnificativ în domeniul locuirii împreună cu condițiile de locuit inadecvate și scumpe afectează negativ creșterea economică și incluziunea socială. Un număr mare din gospodăriile cu venituri medii ocupă locuințe a căror întreținere este prea scumpă, sau sunt inadecvate din punct de vedere al amplasării, eficienței energetice, spațiului, infrastructurii, atractivității, în timp ce persoanele sărace trăiesc în cartiere sărace și ghetouri care nu au fost suficient de mult abordate de politicile publice.¹⁰

Rețeaua așezărilor rurale, precum și locuințele și amenajările sezoniere sau temporare (stâne, sălașe, colib, cabane, etc.) reprezintă un element ce se dezvoltă etapizat în evoluția habitatului rural, de la formele cele mai simple, arhaice, până la așezările zilelor noastre, puternic diferențiate ca mărime demografică, funcție economică și grad de modernizare. Satele au evoluat în timp și spațiu sub acțiunea legilor economico-sociale și sub influența geografică specifică marilor unități naturale, în cadrul cărora s-au dezvoltat.

¹⁰ The World Bank, LOCUIREA ÎN ROMÂNIA, CĂTRE O STRATEGIE NAȚIONALĂ ÎN DOMENIUL LOCUIRII, Armonizarea investițiilor publice Componenta 4: RAPORT FINAL (1) August 2015

Evoluția numărului de locuințe la nivelul Regiunii Nord-Est este reprezentată de o creștere de 7%, egală cu cea înregistrată la nivel național, la sfârșitul anului 2017 față de 2010, cu o creștere dublă înregistrată de județul Iași – 14% și valori sub media regională și națională pentru restul județelor din regiune pentru același interval de timp – Suceava înregistrează o creștere de 5%.

Conform datelor furnizate de INS, la nivelul anului 2018, numărul total de locuințe în regiunea Nord-Est era de 1.461.968, reprezentând 16,2% din numărul total existent la nivel național – aspect corelat cu faptul că regiunea deține cea mai mare pondere a numărului de locuitori dintre cele 8 regiuni de dezvoltare. Față de anul 2013, numărul total de locuințe a crescut cu 34.745 unități. În raport cu numărul locuitorilor la nivel județean, cele mai multe dintre acestea se află în județul Iași cu 22% din totalul regional și în județele Bacău și Suceava, cu câte 19%.

Fondul locativ din comuna Hârtop este de tip rural cu un regim de înălțime parter și parter + etaj. Materialele de construcții sunt: lemnul, cărămida, BCA, șindrilă, tablă, țiglă.

Locuințele mai noi dispun de confort mai bun, sunt realizate pe parter și etaj sau parter și mansardă, cu utilități asigurate în sistem individual, având caracter semiurban.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Nr. locuințe	839	847	844	861	877	879
Suprafață locuibilă (mp)	38733	39707	39617	41898	43724	45114
Autorizații de construire eliberate	15	18	16	18	7	15

Sursa: <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>

În general tipologia așezărilor rurale se caracterizează prin forma în plan, textura drumurilor interioare și structura clădită a așezării. Funcție de aceste criterii, satele comunei Hârtop au o formă tentaculară, polinucleară, fiind dezvoltate de-a lungul unor drumuri cu textură liberă, care urmăresc de regulă cursurile apelor curgătoare.

Structura fondului construit este caracteristică unui sat moldovean:

- parcelări cu o configurație specifică, determinate de condiții istorice și de relief, cu case amplasate izolat pe parcelă, de-a lungul drumurilor, retrase față de acestea;
- parcelele au în general forma neregulată urmând sinuozitățile reliefului și ale drumurilor, sunt de mărimi variabile, acestea incluzând însemnate terenuri agricole - unde se practică grădinaritul și livezi;

- majoritatea gospodăriilor cuprind casa și anexele gospodărești având un nivel mediu de organizare;
- fondul construit este format în cea mai mare parte din locuințe de tip rural cu regim de înălțime parter cele mai vechi, iar cele mai noi din locuințe parter și etaj/mansarda de tip semiurban;

Conform datelor furnizate de administrația publică locală, în anul 2022 se dorește punerea în funcțiune a întregului sistem de alimentare cu apă și canalizare, astfel realizându-se conectarea a 1.200 de locuitori la rețeaua nou înființată.

2.6 Demografie și aspecte sociale

Populația (umană) reprezintă o colectivitate formată din persoane, care trăiesc într-o anumită perioadă de timp și într-un teritoriu bine delimitat. Principalele caracteristici ce definesc populația sunt: numărul (efectivul), repartiția, dinamica și structura. În funcție de dimensiunea teritoriului de referință se disting: populația unei localități (sat, oraș), populația unei unități administrative din interiorul unei țări (comună, raion, județ, district, regiune, provincie etc.), populația unei țări (populația națională), populația unei regiuni a lumii (mai multe țări), populația continentelor, populația mondială.¹¹

Este cunoscut faptul că evoluțiile demografice din România sunt îngrijorătoare, cu trenduri negative pe termen lung. Potrivit estimărilor realizate la nivel național și internațional, fără a lua în considerare migrația externă, dar admițând o creștere a speranței de viață la naștere, populația României ar putea să scadă la 20,8 milioane în anul 2020 și la 19,7 milioane în anul 2030, urmând să ajungă la 16,7 milioane la mijlocul secolului.

Aceste evoluții negative vor avea consecințe considerabile în toate domeniile vieții economico-sociale: forță de muncă, educație și formare profesională, servicii sociale și de sănătate, dezvoltare regională, etc.

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Comuna Hârtop	2463	2523	2571	2592	2614	2616	2637	2633	2646	2654
Județul Suceava	737710	738982	740323	740861	745107	747689	751750	759544	763741	763503

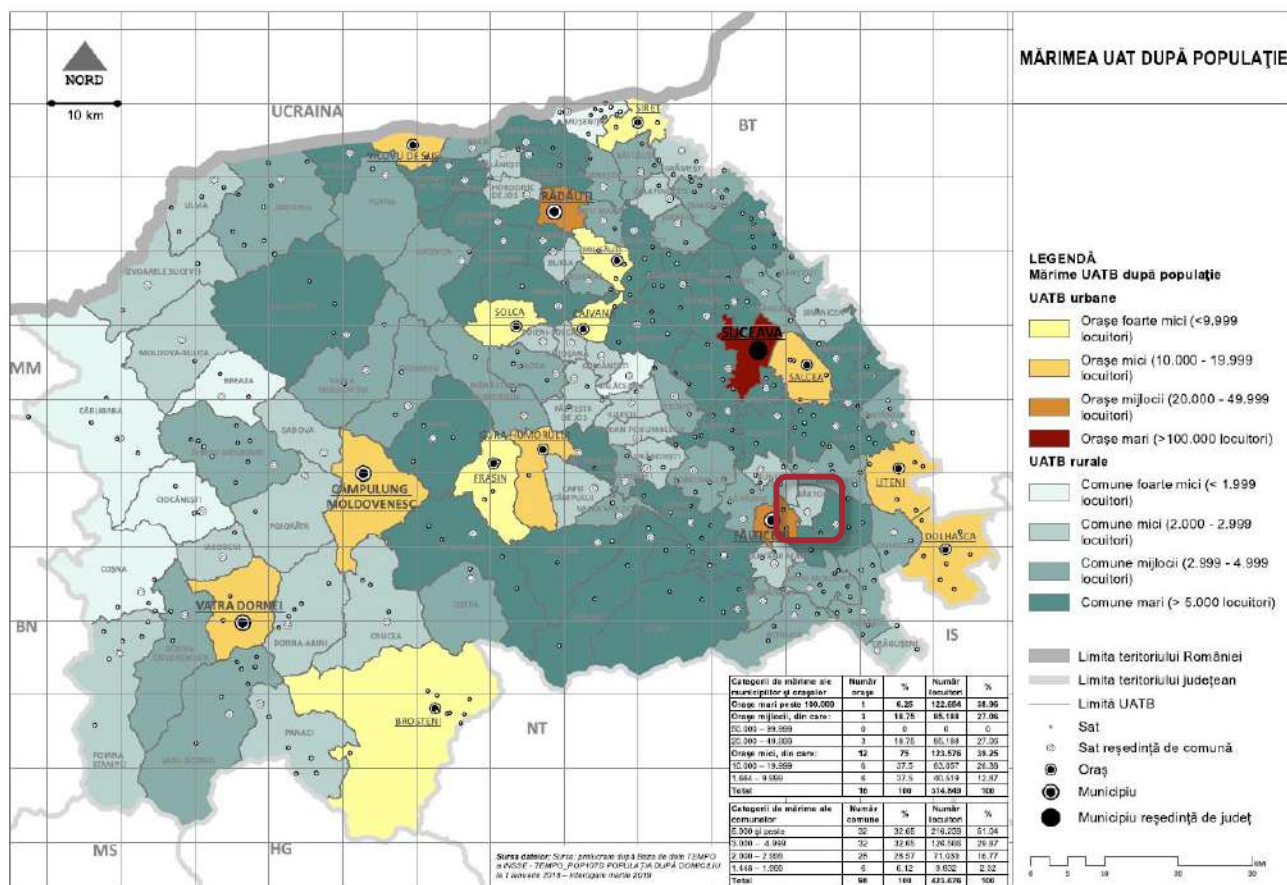
Sursa: <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#!/pages/tables/insse-table>

La nivel județean, comuna Hârtop, face parte din **categoria comunelor mici** cu populația cuprinsă între 2000 și 2999 de locuitori.

¹¹ Constantin Vert, *Geografia populației – teorie și metodologie*, Editura Mirton, Timișoara, 2001

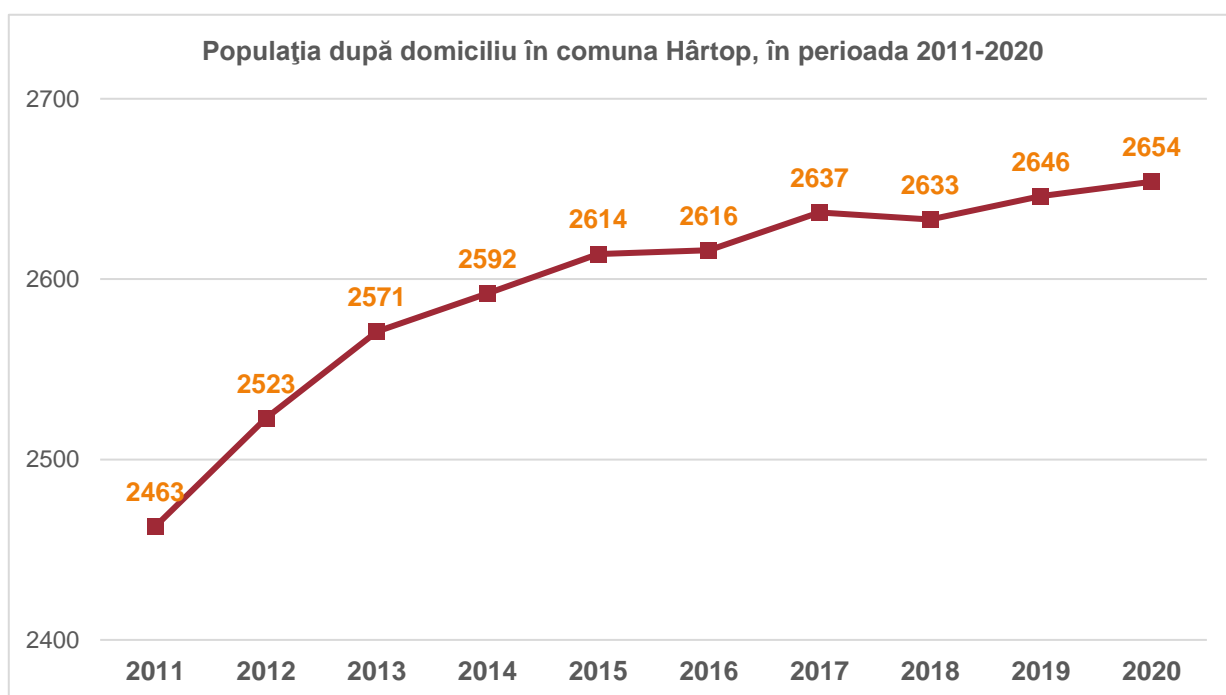

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A COMUNEI HÂRTOP 2021 - 2027

Sursa: Planul de Amenajare a Teritoriului Județean Suceava, Varianta Aprilie 2019

Datele privind evoluția populației au fost analizate pentru o perioadă de 10 ani, din 2011 până în 2020 observându-se o creștere constantă a numărului populației.

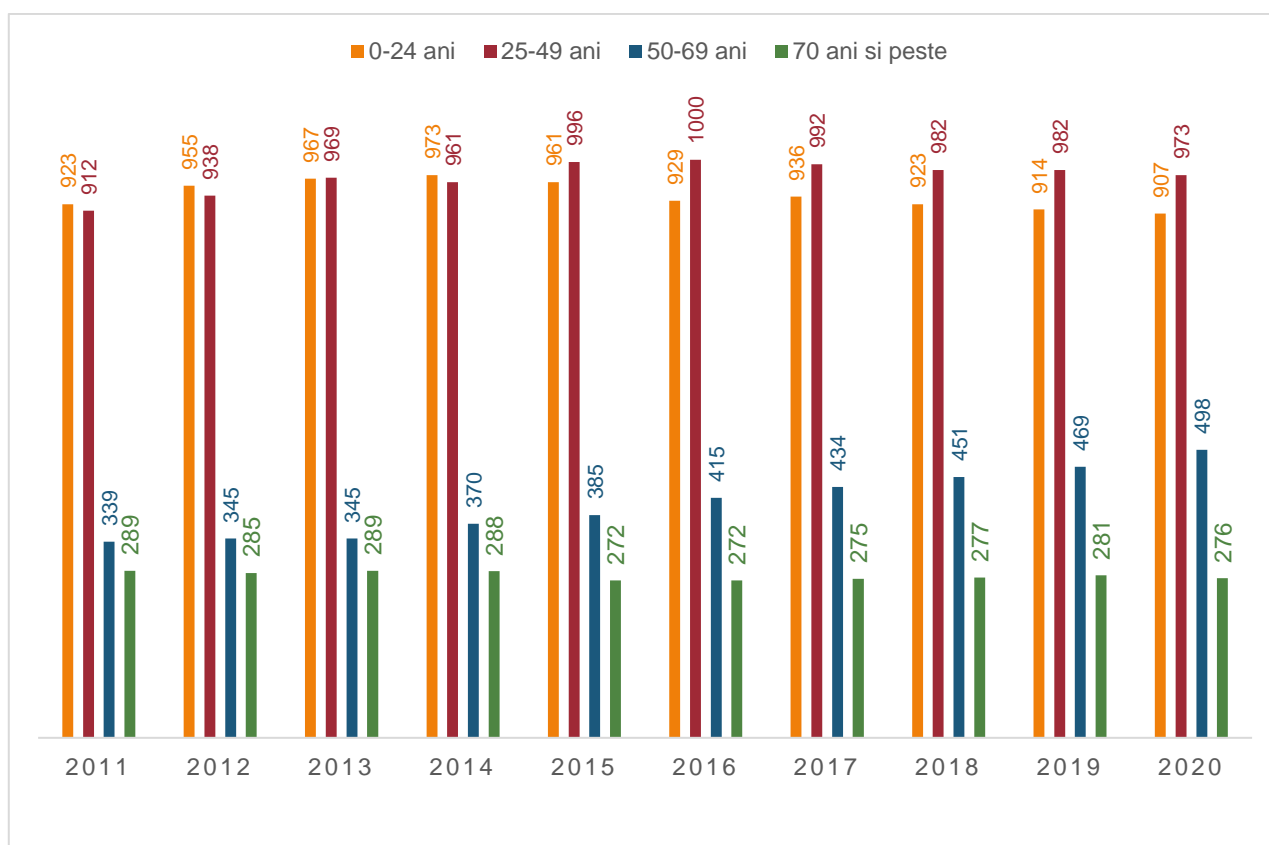

Sursa: <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>

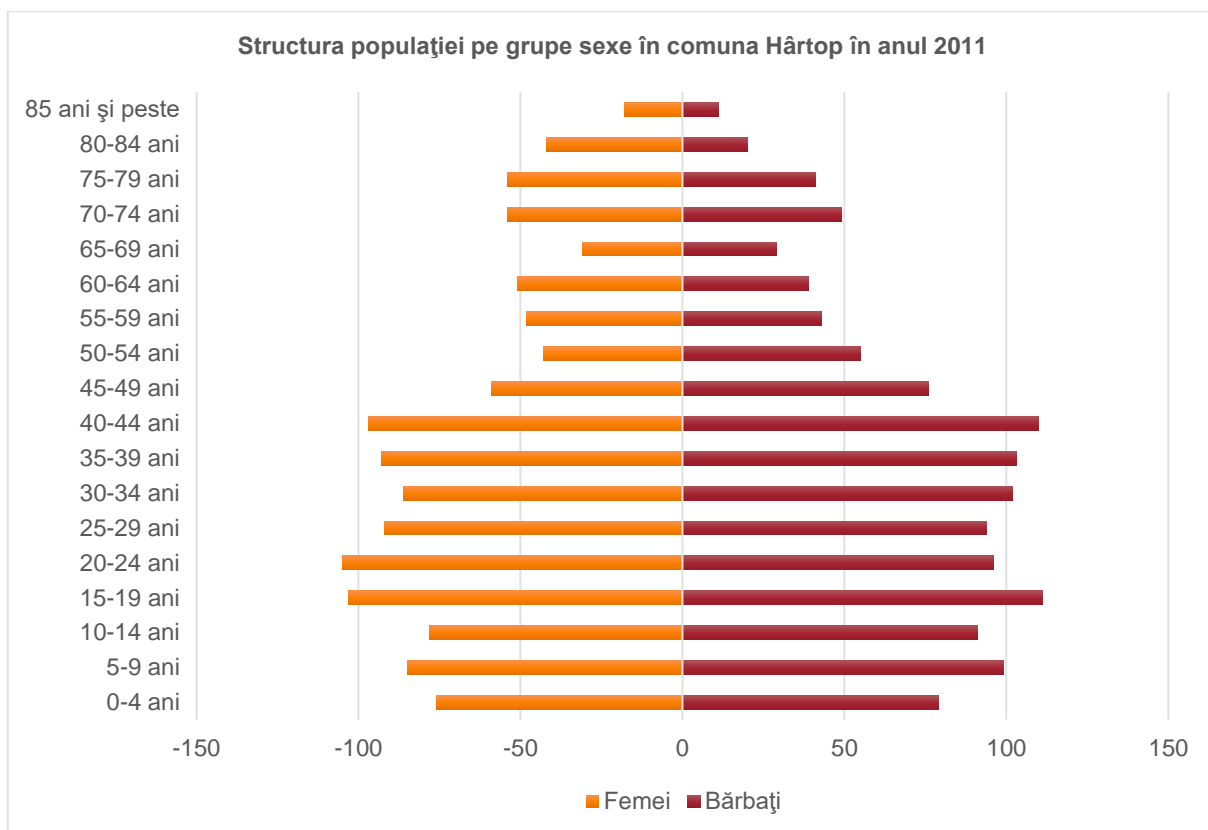
Analizând structura pe vârste a populației comunei Hârtop, se constată că în ultimii 10 ani, populația din grupele de vârstă 0-24 ani și 25-49 ani s-a menținut la un număr constant și a reprezentat un procent ridicat din numărul de locuitori (peste 70%).

Structura populației pe grupe vârstă în comuna Hârtop, în perioada 2011-2020

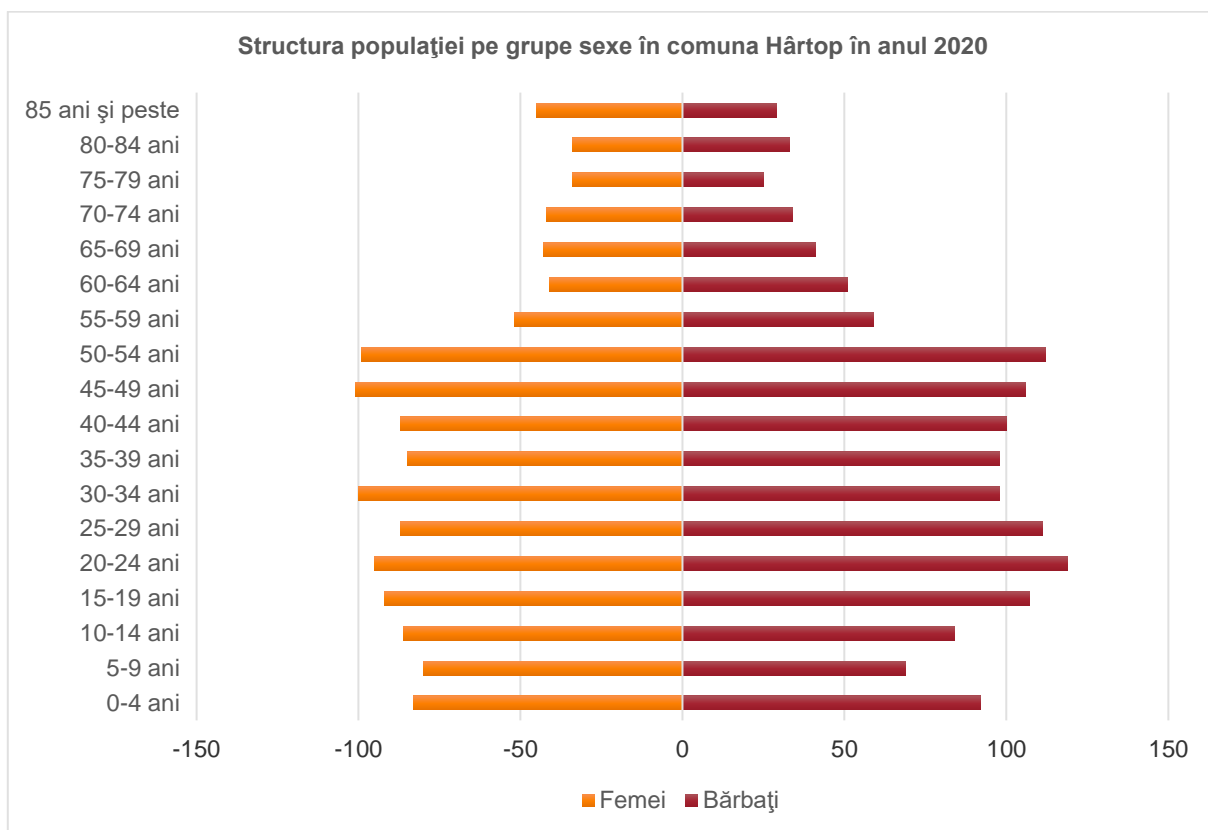

Sursa: <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>

Analizând comparativ structura populației pe grupe vârstă și sexe la nivelul anului 2011 și 2020, se constată faptul că populația dominantă masculină se evidențiază cel mai pregnant la nivelul grupelor de vârstă între 15-24 ani și 30-44 ani.

Sursa: <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>

Sursa: <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>

Din reprezentarea grafică a distribuției populației se constată că piramida vârstelor are o formă aproape rectangulară, fapt ce denotă o creștere a populației bazată pe dezvoltarea comunei din ultimii ani.

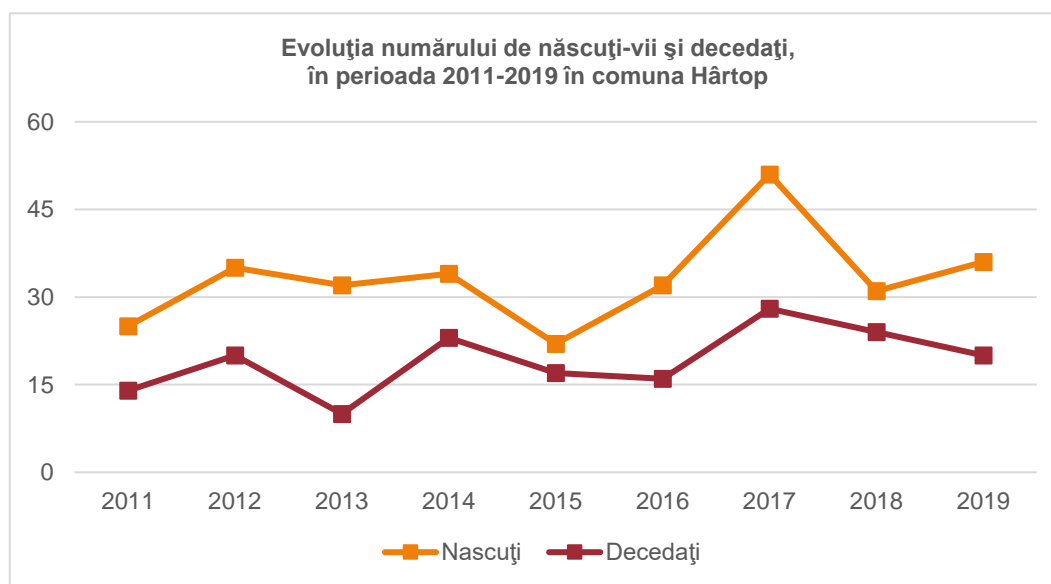
Populația tânără denotă că în comună există rezerve demografice care se vor concretiza în viitor în creșterea presiunii pe piața muncii.

În timp ce, pe de o parte, proporția numărului populației tinere reprezintă un avantaj din punct de vedere demografic și al perspectivelor de evoluție a resurselor umane, pe de alta, un raport de dependență demografică ridicat denotă o sarcină socială crescută pentru populația activă din punct de vedere economic și potențial aducătoare de venit.

Un aspect legat de structură pe grupe de vârste, cu implicații sociale importante îl constituie raportul de dependență demografică a populației tinere și a celei vârstnice față de populația adultă/aptă de muncă.

Populația reprezintă un sistem dinamic supus în permanență schimbărilor ca urmare a influenței mișcării naturale - nașteri și decese - și a mișcării migratorii - imigrări și emigrări.

Migrația, privită ca mișcare în spațiu a unei populații, reprezintă o componentă principală a acesteia, alături de natalitate și mortalitate. Cu toate acestea, importanța mișcării migratorii este mai redusă, dacă avem în vedere procesul reproducerii populației, deoarece, prin intermediul acesteia se realizează numai o deplasare a unor efective de populație dintr-o colectivitate în alta.

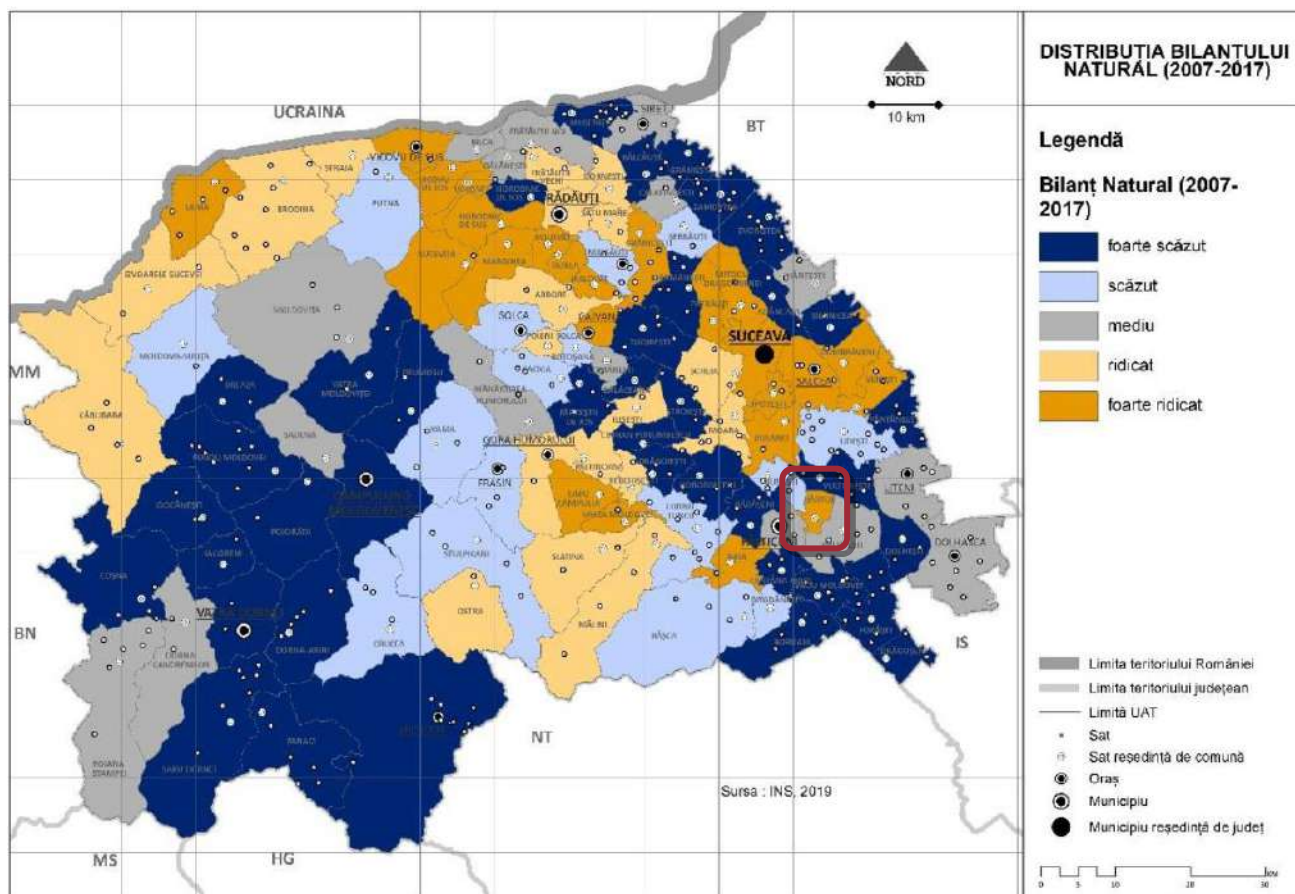

Sursa: <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>

Potrivit datelor prezentate privind mișcarea naturală a populației comunei se constată că în perioada 2011-2019 sporul natural a fost tot timpul pozitiv.

Dacă la nivel național valorile sporului natural sunt într-un continuu proces de scădere, județul Suceava a înregistrat, în ultimii ani, o ușoară redresare a acestui indicator.

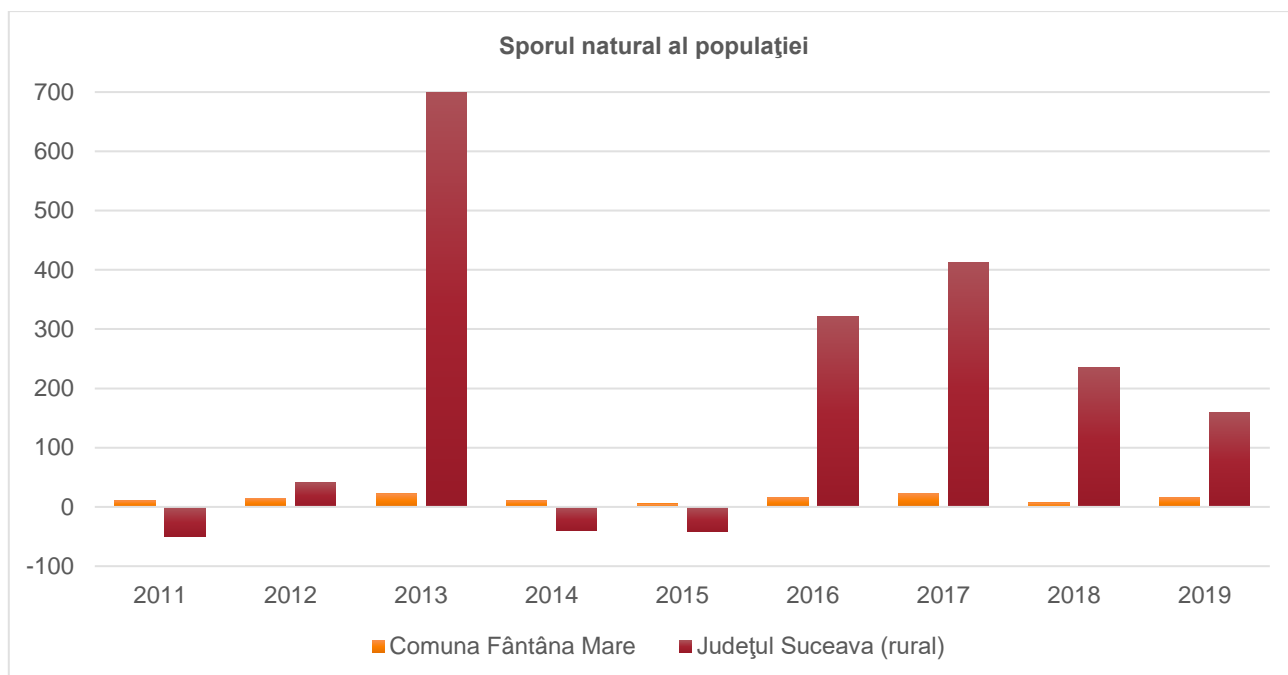

Sursa: Planul de Amenajare a Teritoriului Județean Suceava, Varianta Aprilie 2019

La nivel de județ, comuna Hârtop se încadrează în categoria comunelor unde, în ultimii ani, bilanțul natural a fost unul foarte ridicat.

Sporul natural	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Comuna Hârtop	11	15	22	11	5	16	23	7	16
Județul Suceava (rural)	-50	41	699	-40	-42	322	413	236	159

Sursa: <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>

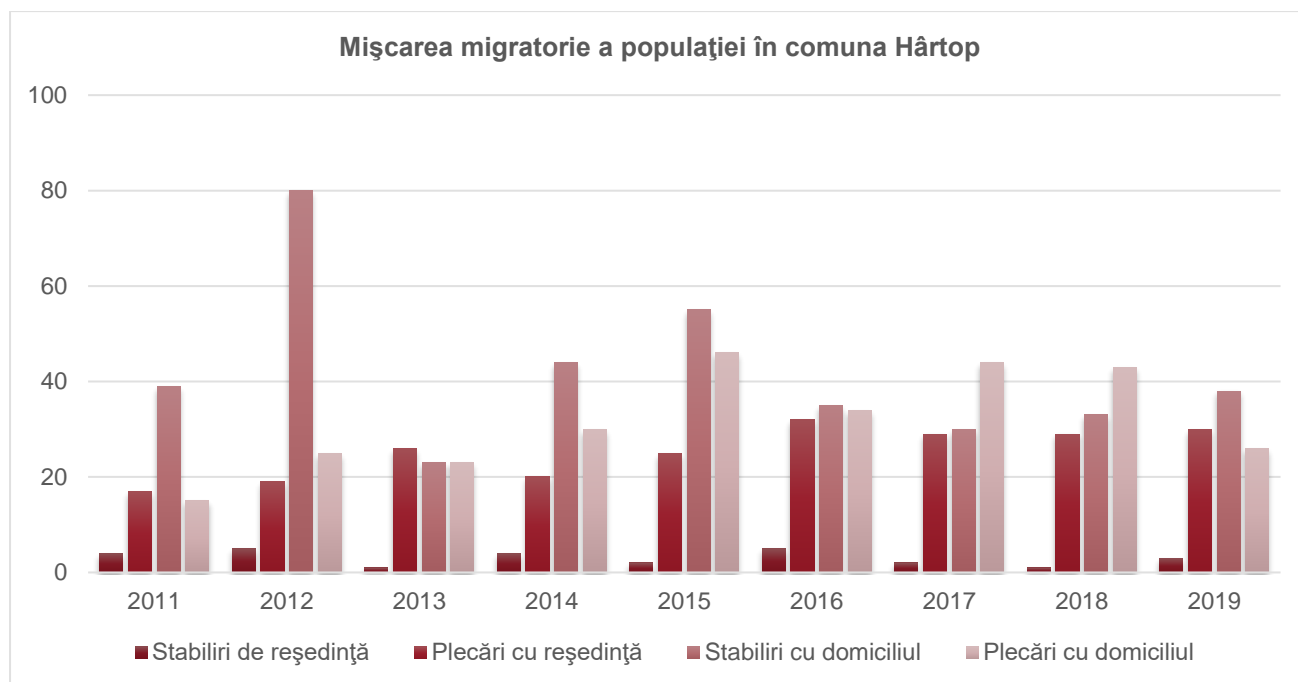

Sursa: <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>

Migrația, privită ca mișcare în spațiu a unei populații, reprezintă o componentă principală a acesteia, alături de natalitate și mortalitate. Cu toate acestea, importanța mișcării migratorii este mai redusă, dacă avem în vedere procesul reproducerii populației, deoarece, prin intermediul acesteia se realizează numai o deplasare a unor efective de populație dintr-o colectivitate în alta.

Migrația a existat din cele mai vechi timpuri, înregistrând intensități diferite de la o etapă istorică la alta și dezvoltându-se noi forme. În Uniunea Europeană, libera circulație a lucrătorilor a fost unul dintre drepturile recunoscute cetățenilor de către legislația comunitară. Fenomenul migraționist a înregistrat o continuă creștere și după aderarea țării noastre la Uniunea Europeană.

Mișcarea migratorie la nivelul unei țări se manifestă prin două componente, și anume mișcarea internă ce se desfășoară pe teritoriul acesteia, între regiunile sale, și migrația externă reprezentată de emigrarea locuitorilor țării respective către alte state.

Conform datelor privind mișcarea migratorie a populației la nivelul comunei Hârtop în perioada 2011 – 2016, se poate constata că sporul migrator a fost unul pozitiv, după care acesta înregistrând în perioada 2017 – 2018 valori negative. În anul 2019 la nivelul comunei s-a înregistrat din nou un spor migratoriu pozitiv.

Cu toate că numărul stabilirilor cu domiciliu a fost mai mare decât cel al plecărilor, mai ales în anul 2012, totuși cei care se stabilesc cu reședința definitiv în comună, sunt mult mai puțini, acest lucru reflectându-se și asupra dezvoltării comunei, deoarece fenomenul migrației către alte țări este semnificativ și în cazul comunei Hârtop. Cauzele migrării forței de muncă sunt, aparent, simplu de identificat: prevalența nevoilor materiale. De asemenea, se poate observa faptul că ponderea majoră a persoanelor care emigrează pentru a munci în străinătate se regăsește în județele defavorizate care sunt puternic afectate de sărăcie și unde lipsesc locurile de muncă. Alarmant este însă faptul că majoritatea celor care părăsesc țara provin din mediul rural și sunt tineri cu vârste sub 35 de ani.

Principalele efecte ale migrației externe constau în reducerea forței de muncă locale, scăderea natalității, creșterea ratei divorțialității, agravarea fenomenului de delincvență juvenilă.

Conform recensământului efectuat în 2011, majoritatea locuitorilor erau români (98,15%) iar pentru 1,81% din populație, apartenența etnică era cunoscută. Din punct de vedere confesional, majoritatea locuitorilor sunt ortodocși (98,06%). Pentru 1,81% din populație, nu este cunoscută apartenența confesională.

2.7 Economie și forță de muncă

O indicație majoră despre cât de bine performează un stat din punct de vedere economic este dată de nivelul său actual de dezvoltare, de productivitatea afacerilor și, într-o lume a piețelor integrate, de capacitatea sa de a exporta bunurile și serviciile pe care le produce.

Industria contribuie la crearea de locuri de muncă, inovare și exporturi și este interdependentă cu activitățile de servicii. Multe activități de servicii, cum ar fi transport, informații și comunicații, depind de industria care produce echipamente și tehnologii pe care ulterior le folosim în diferite servicii. Piața internă a mărfurilor este unul dintre cele mai importante priorități ale UE, scopul ei major fiind crearea unui mediu prietenos pentru întreprinderi și consumatori. Crearea unei piețe unice pentru sectorul serviciilor - unul dintre principalele motoare ale economiei UE - se bazează în mare măsură pe oportunitățile disponibile pentru persoanele juridice de a presta servicii pe întreg teritoriul Uniunii, precum și pentru alte întreprinderi și persoane fizice de a accesa astfel de servicii.

Regiunea de Dezvoltare Nord-Est reprezintă cea mai mare regiune a României, luând în considerare numărului de locuitori și suprafața deținută. Acest aspect poate conduce la un potențial mai ridicat de dezvoltare, însă economia nu se dezvoltă numai pe baza acestor criterii.

Comuna Hârtop dispune de un potențial economic apreciabil. Inițiativa particulară va trebui încurajată în sensul valorificării produselor vegetale și animale, prin crearea unor sortimente de plante, respectiv rase de animale, superioare, care ulterior să fie promovate pe piața pe măsura calității lor.

Fondul funciar agricol constituie principala sursă naturală a teritoriului comunei, dominantă în profil social și economic fiind dezvoltarea agriculturii (cultura vegetală și creșterea animalelor). Activitățile din sectorul primar sunt reprezentate în principal de activitățile agricole executate în gospodăriile populației, cultura vegetală în principal dar și creșterea animalelor.

Industria este slab dezvoltată. Activitățile de construcții sunt efectuate numai de micii meseriași din comună, neexistând nici o societate profilată în acest domeniu pe raza localității.

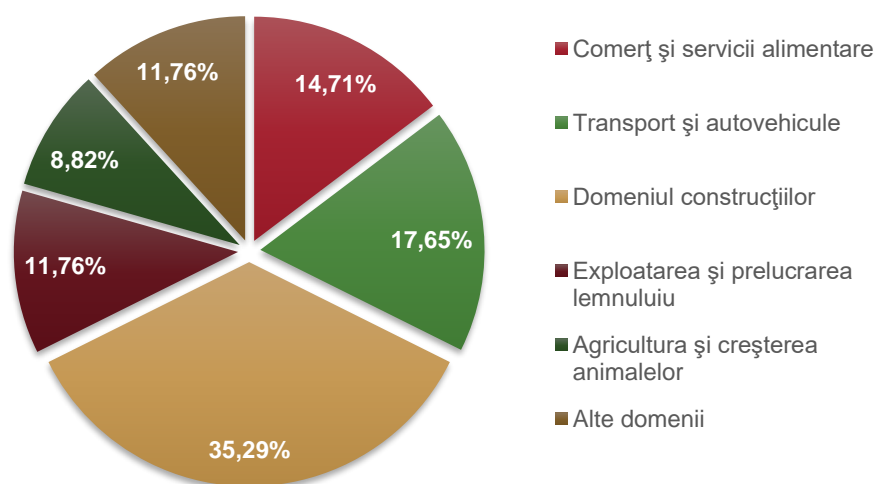

În comuna Hârtop, sectorul terțiar este reprezentat cu precădere de activitățile economice ce își au obiectul de activitate în domeniul transportului și autovehiculelor, dar și a construcțiilor.

NR. CTR.	NUME FIRMĂ	ADRESĂ	OBIECT DE ACTIVITATE
1	DIANA CAS SRL	Hârtop	Comert cu ridicata al fructelor si legumelor
2	BALBEC TRADING COMPANY SRL	Hârtop	Intermedieri in comertul cu produse diverse
3	MONDOBELGE S.R.L.	Hârtop	Lucrari de constructii a cladirilor rezidentiale si nerezidentiale
4	ETNA EDIL S.R.L.	Hârtop	Comert cu ridicata al materialului lemnos si al materialelor de constructii si echipamentelor sanitare
5	SED CORPORATION SRL	Hârtop	Fabricarea produselor din beton pentru constructii
6	SPASEM CONSTRUCT S.R.L.	Hârtop	Lucrari de constructii a cladirilor rezidentiale si nerezidentiale
7	FILMARPET S.R.L.	Hârtop	Transporturi rutiere de marfuri
8	KARYNA SOFIA S.R.L.	Hârtop	Comert cu amanuntul in magazine nespecializate, cu vanzare predominanta de produse alimentare, bauturi si tutun
9	FRUITCASID S.R.L.	Hârtop	Comert cu amanuntul al produselor alimentare, bauturilor si produselor din tutun efectuat prin standuri, chioscuri si pietre
10	MG IDEAL CONSTRUCT S.R.L.	Hârtop	Lucrari de constructii a cladirilor rezidentiale si nerezidentiale
11	LUCAS AFBRAAK WERK SRL	Hârtop	Alte activitati de curatenie n.c.a.
12	LIVADA LU GAVRIL S.R.L.	Hârtop	Fabricarea sucurilor de fructe si legume
13	FINFIN DESIGN S.R.L.	Hârtop	Fabricarea de mobila n.c.a.
14	PBC SRL	Hârtop	Fabricarea hartiei si cartonului
15	IGNAT REAL CONSTRUCT S.R.L.	Hârtop	Lucrari de constructii a cladirilor rezidentiale si nerezidentiale
16	HRECENIUC CONCEPT S.R.L.	Hârtop	Activitati de intretinere peisagistica
17	COSMINO SPED S.R.L.	Hârtop	Transporturi rutiere de marfuri
18	WORK AKORD S.R.L.	Hârtop	Lucrari de constructii a cladirilor rezidentiale si nerezidentiale
19	SPEED PRO TOURING S.R.L.	Hârtop	Transporturi rutiere de marfuri
20	BOB & ADI AUTO SERVICE S.R.L.	Hârtop	Activitati de inchiriere si leasing cu autoturisme si autovehicule rutiere usoare
21	CRB METAALBOUW S.R.L.	Hârtop	Alte lucrari speciale de constructii n.c.a.
22	WORK-WERK S.R.L.	Hârtop	Fabricarea de constructii metalice si parti componente ale structurilor metalice

23	LUCA SPATII VERZI S.R.L.	Hârtop	Alte lucrari speciale de constructii n.c.a.
24	MISU APB S.R.L.	Hârtop	Repararea articolelor fabricate din metal
25	GRIDLINES DESIGN S.R.L.	Hârtop	Activitati de inginerie si consultanta tehnica legate de acestea
26	BARBER SHOP WITH STYLE S.R.L.	Hârtop	Coafura si alte activitati de infrumusetare
27	PORKCON S.R.L.	Hârtop	Cresterea porcinelor
28	CRISTINA ADI S.R.L.	Hârtop	Lucrari de tamplarie si dulgherie
29	CRISFOOD S.R.L.	Hârtop	Restaurante
31	BABIADI S.R.L.	Hârtop	Restaurante
32	TCR CARFIX S.R.L.	Hârtop	Comert cu motociclete, piese si accesorii aferente, intretinerea si repararea motocicletelor
33	OIR WORK S.R.L.	Hârtop	Lucrari de constructii a altor proiecte ingineresti n.c.a
34	NEO CONSTRUCT SUCEAVA S.R.L.	Hârtop	Lucrari de constructii a cladirilor rezidentiale si nerezidentiale
35	FILIP VISION S.R.L.	Hârtop	Comert cu motociclete, piese si accesorii aferente, intretinerea si repararea motocicletelor

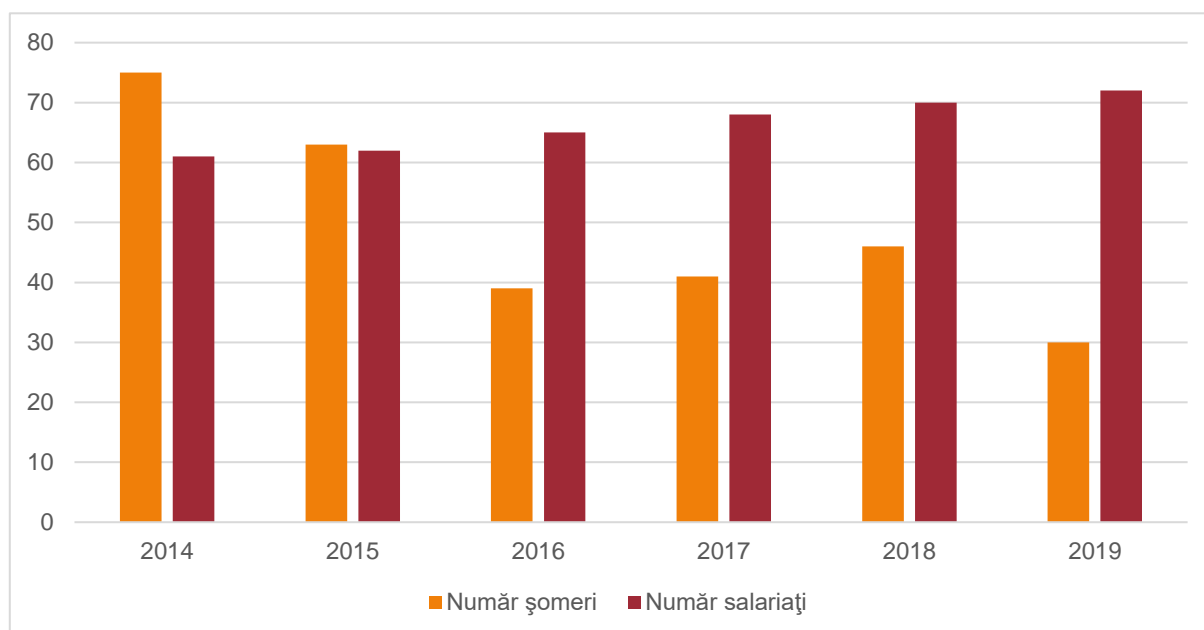
Regiunea de Dezvoltare Nord-Est are un număr însemnat de resurse de muncă, 1.954,70 mii persoane în anul 2019, ocupând primul loc ca distribuție la nivelul celor opt regiuni de dezvoltare ale țării. În același an, resursele de muncă din regiune reprezintă 16% față de totalul resurselor de muncă la nivel național.

Resursele de muncă din județul Suceava sunt în număr de 378 mii persoane în anul 2019, înregistrând cea mai mare distribuție a persoanelor față de județele din regiune, reprezentând 19,3% din totalul resurselor de muncă din regiunea Nord-Est.

Resursele de muncă din economia județului Suceava înregistrează o continuă scădere în ultimii ani, scădere ce se manifestată pe fondul unui declin industrial, populație apta de muncă și în vârstă de muncă emigrantă, populație îmbătrânită, instabilitate economică, competitivitate și productivitate redusă, atractivitate economică în principal în marile orașe urbane, penuria investitorilor mai ales în localitățile rurale.

Din punct de vedere al structurii socio-economice a populației comunei Hârtop, s-a constatat că în perioada 2014-2019 numărul salariaților a înregistrat o creștere constantă.

Sursa: <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>

Cu toate că situația s-a îmbunătățit în ultimii ani, în vederea ocupării forței de muncă disponibilă, sunt necesare în continuare măsuri pentru diversificarea activităților, atât în domeniul producției cât și al serviciilor.

Șomeri	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Femei	15	10	8	17	7	10	10
Masculin	23	13	11	14	15	8	13

Sursa: <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>

Populația activă din punct de vedere economic cuprinde toate persoanele care furnizează forța de muncă disponibilă pentru producția de bunuri și servicii, incluzând populația ocupată și șomerii. Raportat la numărul total de locuitori, în comuna Hârtop, în anul 2019 populația activă reprezenta un procent de doar 3,90%.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Număr locuitori	2463	2523	2571	2592	2614	2616
Populația activă	136	125	104	109	116	102

Sursa: <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>

Din punct de vedere al ocupației, marea majoritate a **populației aptă de muncă**, are profesii legate de agricultură, restul salariaților existenți lucrează în învățământ, administrația locală, construcții, comerț și prestări servicii.

Populația inactivă din punct de vedere economic cuprinde toate persoanele care n-au lucrat nici cel puțin o oră și nici nu erau șomeri în perioada de referință. Persoanele care fac parte din categoria populației inactice sunt: elevi sau studenți, pensionari, casnice, persoane întreținute de alte persoane ori de stat sau care se întrețin din alte venituri. La nivelul comunei Hârtop se înregistrează un procent ridicat al populației inactice, reprezentată în cea mai mare parte de persoanele aflate în categoria elevilor, pensionarilor și casnicelor.

Sistemului de protecție socială reprezintă elementul central al politicilor sociale din România. Prin reformarea și modernizarea sistemului de protecție socială se dorește crearea unui sistem adecvat care să sprijine toate persoanele încadrate pe piața muncii, precum și persoanele aflate în dificultate.

2.8 Agricultură, silvicultură și dezvoltare rurală

Fondul funciar reprezintă totalitatea terenurilor, indiferent de destinație, de titlul pe baza căruia sunt deținute sau de domeniul public sau privat din care fac parte. Reglementat prin Legea nr. 18/1991, cu modificările și completările ulterioare, acesta este împărțit în terenuri cu destinație agricolă și terenuri cu destinație non-agricolă. În categoria terenurilor cu destinație agricolă intră:

- Terenurile agricole productive (arabile, livezi, pepiniere viticole, pomicole, pășuni, fânețe, sere, solarii, etc.)
- Terenurile agricole neproductive (terenurile cu vegetație forestieră, terenurile ocupate de construcții și instalații agrozootehnice, drumuri tehnologice, terenuri ocupate de ape și bălți, terenuri degradate și neproductive, etc.).

Spațiul rural din regiunea Nord-Est prezintă, în contextul socio-economic actual, o serie de elemente care contribuie la definirea particularităților teritoriilor celor 506 comune și 2.414 de sate din județele Bacău, Botoșani, Iași, Neamț, Suceava și Vaslui.

Activitățile economice de baza în mediul rural sunt: agricultura (cultivarea culturilor cerealiere, cultura cartofului și a sfecei de zahăr fiind practică în aproape toate județele, viticultura-județele Vaslui, Bacău și Iași, pomicultura-județele Iași, Suceava și Neamț,

zootehnia), exploatarea și/sau prelucrarea lemnului în județele Suceava, Neamț și Bacău și turismul rural în județele Suceava, Neamț și Bacău.

Suprafața totală a regiunii este de 3.684,9 mii hectare (15,45% din suprafața totală a României), din care 2.124,7 mii hectare reprezintă suprafața agricolă (14,52% din suprafața agricolă a României), împărțită pe categorii de utilizare.

Fondul agricol productiv este împărțit în suprafețe arabile, pășuni, fânețe, livezi și pepiniere pomicole. Dintre acestea, în județul Suceava suprafețe însemnate reprezintă suprafețele arabile (21,04% din totalul fondului funciar), pășunile (10,58% din totalul fondului funciar) și fânețele (8,67% din totalul fondului funciar).

Agricultura constituie baza activității productive a populației comunei. După reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor, sectorul agricol a cunoscut un regres - producții mai mici, datorate lipsei mijloacelor tehnice și a specialiștilor în agricultură.

Practicarea agriculturii în general pe loturi mici de teren, individual, neutilizarea unei agrotehnici avansate, creșterea animalelor în sistem gospodăresc, au constituit impedimente ce au dus la diminuarea producției agricole și animalieră.

Fiind situată într-o regiune deluroasă, terenul arabil, de pe suprafața comunei Hârtop, este judicios structurat pe culturi agricole, alegerea speciilor de plante de cultură făcându-se după criteriile economico-sociale, de rentabilitate agricolă și de acoperire a necesarului de hrană pentru locuitori. La fel ca și în alte sate din zona colinară până la jumătatea secolului XX s-a practicat o agricultură rudimentară, bazată pe folosirea inventarului agricol din lemn pentru mai toate muncile câmpului.

Odinioară colinele din împrejurimile satului Hârtopului erau acoperite cu păduri în proporție de peste 50%. Prin defrișare și destelenire cu pluguri s-a obținut terenul arabil de astăzi. Din documentele existente rezultă că satul Hârtop era un sat de răzeși, deși exista și o moșie destul de mare aparținând marilor boieri. Reforma agrară a lui Cuza, dar mai ales reformele agrare din anii 1925 și 1945 au redus moșia boierească la peste o 100 de ha. și s-au împroprietărit mulți țărani fără pământ, realizându-se exploatații de 2-5 ha de teren, mult prea mici pentru o agricultură rentabilă.

Anul agricol începea primăvara când plugarii arau ogoarele pentru a le însămânța. După 1900 și-au făcut apariția plugurile de fier care au conviețuit cu cel de lemn până la colectivizare. Soiurile de porumb tradițional erau: moldovenesc, dinte de cal, ciocantin și

nemțesc. Toamna după coacere păpușoi (popușoi) erau tăiați, transportați acasă cu căruțele și depozitați în arie, cu care ocazie se făceau clăci pentru „dejghiocat”. Depozitarea se făcea fie în podul casei, cantități mai mici, sau în cosare împletite din nuiete, din raiele ții mai recent din lețuri. Boabele se obțineau prin baterea acestora în piua (chia) cu chilugul sau în leasa cu ciomegele.

Grâul era altă cultură tradițională folosindu-se atât soiuri de toamnă cât și de primăvară. Previzionarea culturii se făcea de către unii bătrâni ai satului consultând o plantă cunoscută în popor sub numele de „mâna câmpului”. Ea crește în pădurile din preajma satului, la umezeală, având rodul asemănător știuletelui de porumb, spicului de grâu, butoiului de vin, fructelor și orzului. Seceratul cerealelor se făcea când acestea dădeau în copt, și se executa cu seceri confecționate de fierarii. Prin seceratul cu mâna se făceau în poloage sau „mâini „mai multe poloage se legau în snop, folosind legătoarea din mohor sau grâu înalt. Din snopi se clădeau jumătăți în care intra un număr de 13 sau 17 snopi, așezați în cruce, puși unul peste altul. Aceștia se cărau pe arie, se clădeau în clăi și se treierau. Până la apariția batozei sau a mașinii de treierat, aria se făcea în locuri stabilite de gospodari, se uda cu apă și se bătătorea și snopii se așezau radial în jurul părului din centrul acesteia. Prin călcare timp îndelungat cu vitele, boii, sau caii, spicele se sfărmau și boabele săreau din paie. După greblare, se strângeau paiele și grâul se vântura de pleavă, după care se dădea la morișcă (mașină manuală de vânturat).

Cositul grâului se făcea de dimineață pentru a nu se scutura, cu hreapca, iar din urmă veneau legătorii care făceau snopii. Uneori când suprafața era mică, sau snopii se foloseau pentru învelitoare la case sau la anexele gospodărești, aceștia se treierau.

La sfârșitul secolului XIX-lea grâul și porumbul obținut în zonă era măcinat la moara Ciorsaci, care era pusă în mișcare de apă și vapori, având 8 pietre pentru grâu și 3 pietre pentru porumb, aducând un venit anual de 10.000 lei.

Cultivarea cânepii s-a făcut în toate gospodăriile țărănești, fiind de mare trebuință în industria casnică. Cânepa semănată primăvara se recolta vara, la coptul seminței, fie prin smulgere, fie cu seceră, se puneă la uscat pentru a se scutura sămânța prin batere, după ce se lega în snopi se ducea la topit. Topitul se făcea încă din vechi timpuri în râul sau iazul Șomuzului, unde se lăsa în apa prinsă cu pari și stabilizată cu pământ, 2-3 săptămâni. După uscare se depozita într-un loc uscat, unde se melita, după care se raghila și cu ajutorul unor perii de metal (cheptini) se desprindea fuiorul de călți, de un produs inferior numit buci. Bucii

se torceau se vopseau și se foloseau la țesutul laicerelor din cânepa (apanajul familiilor sărace care nu creșteau oi), iar câlții se torceau și iarna se țesea pânza din cânepă. Primăvara femeile înălbeau pânza cu leșie și săpun sau sineala. Din pânză se făceau cămăși, izmene sau ițari. Tot din pânza se făceau ștergare.

Din mica industrie casnică făceau parte: făcutul povirlei (magiun) din perje, făcutul țuicii la velnița din poame (prune), uscatul prunelor (poame). Uscatul prunelor se făcea la losnita. Losnita era formată din două camere săpate în pământ și unite printr-un canal. Prima cameră constituia vatra unde se ardeau lemnele la foc potrivit, iar peste a doua cameră se așeza losnita (o gratie din nuiele din alun împletite) mărginită de o bordură. Pe aceasta gratie se așezau prunele, care prin acțiunea căldurii fumului se uscau pe parcursul a mai multor zile.

Pomicultura s-a dezvoltat mai cu seamă în vatra satului, în grădinile din jurul caselor, în siliști intravilane, și se cultivau pruni, nuci, meri, cireși, perji, peri, gutui s.a. Fructele erau consumate mai mult în gospodărie proaspete, sub forma de dulceață, povirila, sau merele dulci, cele de măr acre sau perele se uscau la soare sub formă de scrijele (pădurețe) și se consumau iarna.

După încheierea cooperativizării în 1962, după câțiva ani s-a înființat o livadă pe pantele dealului, până la Cetățuie, cu meri, pruni și peri, desființată la sfârșitul anilor 90. De asemenea pe moșia boierească de pe Șomuz, s-au înființat în anii 1963-1966 livezi de măr și păr, din care mii de tone au mers la export atât în țări din est cât și în Europa de vest. Și aceste livezi au dispărut după 1990.

Și grădinăritul (legumicultura) și-a găsit locul în economia satului, ea practicând-se în locul numit bulgărie, pe valea pârâului Ciorsaci în apropierea cătunului Vărărie, pe moșia boierească, o pantă cu expoziție sudică și cu izvoare de coastă cu debite suficiente necesare udatului în timpul secetei. La recensământul din 1912 exista o grădină de zarzavat.

Tot în anul 1912, se regăseau: o cooperativă de credit „Sprijinul”, o cooperativă de lăptărie, o cârciumă comunală și un post de secțiune de jandarmi. În 1929 existau de asemenea diferiți meseriași pe domenii de interes sătesc, cum ar fi: dulgheri, fierari, sobari.

Exista și o carieră de piatră care aparținea statului. Existau în perioada interbelică o bancă populară „Sprijinul”, o cooperativă de consum care între anii 1957 – 1959 și-a construit un local cu magazin, cârciuma și sală pentru nunți, ce și-a desfășurat activitatea până în 1990, astăzi prin desființarea cooperației, clădirea aparține consiliului local; o bacanie și o cârciumă.

Creșterea animalelor s-a făcut în funcție de capacitatea de a le asigura nutrețul pe timp de iarnă. Se creșteau boi pentru arat, transport și căraușie, mai târziu și cai, vaci pentru lapte, oi, porci și diferite păsari de curte. O parte dintre acestea se vindeau la târgurile de peste an, din Fălticeni, Liteni, Dolhasca, Verești etc.

Până la cooperativizare, și în paralel, animalele erau crescute în sistem gospodăresc individual, pășunatul acestora făcându-se în devălmășie pe izlazul de pe Dealul Hârtopului, și mai actual în lunca Șomuzului. Oile se organizau ca și astăzi în stâni. Tipul de stână este unul comun pentru această zonă, având următoarele spații: camera pentru încheșat brânza și păstrare acesteia, focarie, strunga cu podina pentru muls, țarcul oilor cu lapte, țarcul oilor sterpe și cuștile-pat pentru ciobani. Lâna recoltată de la oi la începutul verii, se spala de către gospodine, se pune la uscat la soare, după care se scărmana cu ajutorul fosalailor, de resturi de scai, căpușe și usuc pentru a fi curată și înfoiată în vederea torsului. Odată cu apariția daracului mai aproape de timpurile noastre, lâna se daracea mecanic. Lâna era toarsă de către fete și femei în timpul lungilor nopți de toamnă și iarnă, cu ajutorul furcii de tors și fusului, fie la clacă sau în gospodăria proprie. Ghemele de lâna toarsă era făcută suluri (calepe) cu răschitorul, după care era vopsită cu ajutorul vopselelor obținute din plante. Abia în a doua jumătate a secolului XX, s-a folosit pe scara mare voselele sintetice. Operațiuni similare se făcea și cu cânepa sau inul. Din lâna astfel pregătită gospodinele împleteau flanele, veste, mănuși, ciorapi pentru întreaga familie, sau se țeseau covoare, laicere, macaturi.

Țesutul se realiza cu ajutorul războiului de țesut, sau statevele, așa cum sunt cunoscute la noi. Un alt obiect era urzitorul – două cadre dreptunghiulare din leături de lemn se intersectau la mijloc în unghi drept, se prindea în partea de jos pe o talpă prevăzută cu orificiu la mijloc, iar în partea de sus era practicat un orificiu în grinda plafonului. Cu ajutorul acestui obiect se realiza urzala necesară țesutului.

O altă preocupare rezultată din diviziunea socială a muncii, era și mica industrie, fiind foarte diversificată. Cu un secol și ceva în urmă și până înainte de 1990, existau o serie de meseriași care lucrau atât pentru moșia boierească dar și pentru săteni. Amintim în primul rând tâmplarii care făceau: uși și geamuri, mese, scaune, blidare, lăzi de zestre ; butnari care făceau: butoaie pentru vin și țuică, putinei pentru borș și unt, cofaiete pentru apă, donițe pentru lapte, sistare pentru muls; rotarii care făceau: roți din lemn, dricuri de care și căruțe, sănii etc; fierarii care făceau: potcoave pentru cai și boi, șine de căruțe, fierăria cu care se

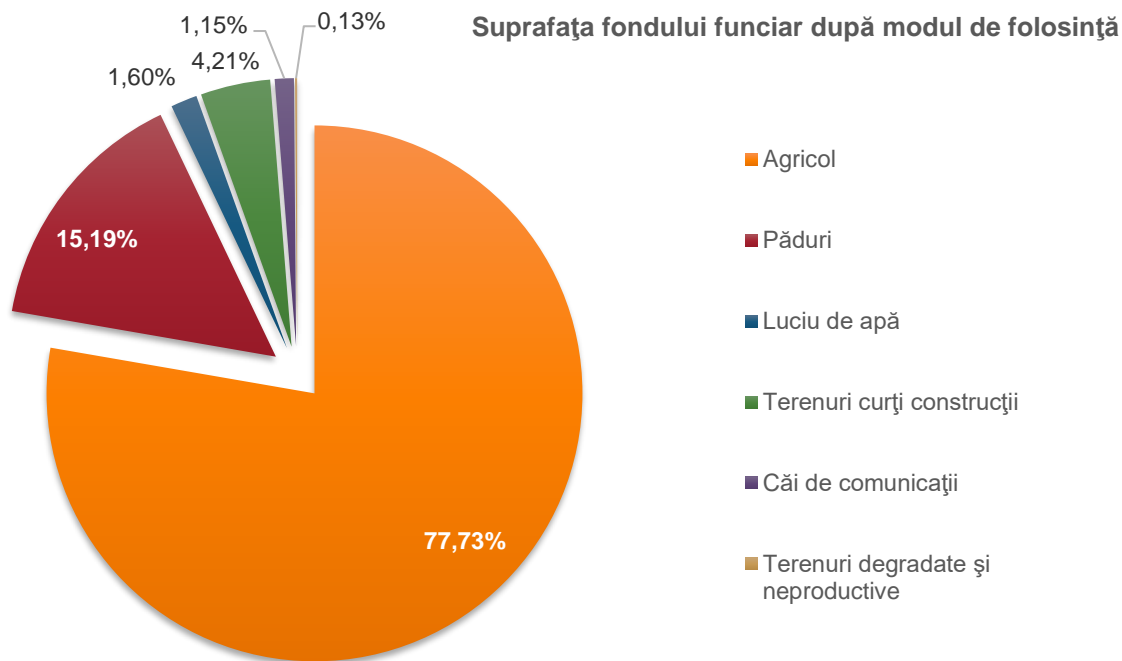

legau cartele ,etc. Pe lângă aceste meșteșuguri grosiere, existau altele mai domestice cum ar fi: cusutul sumanelor, cojoacelor, caciulilor, bondișilor simple pentru lucru și înflorate cu motive naționale, specifice zonei, pentru zilele de sărbătoare, bernevecilor precum și croitul cămășilor și ițarilor din cânepă și in. Toate aceste activități erau practicate de anumite familii care își transmiteau meșteșugul din generație în generație. Din păcate odată cu cooperativizarea și migrația spre oraș al țărănimii în anii șaizeci – șaptezeci, și modernizarea satelor, aceste meșteșuguri și-au pierdut susținătorii, practicându-se sporadic.

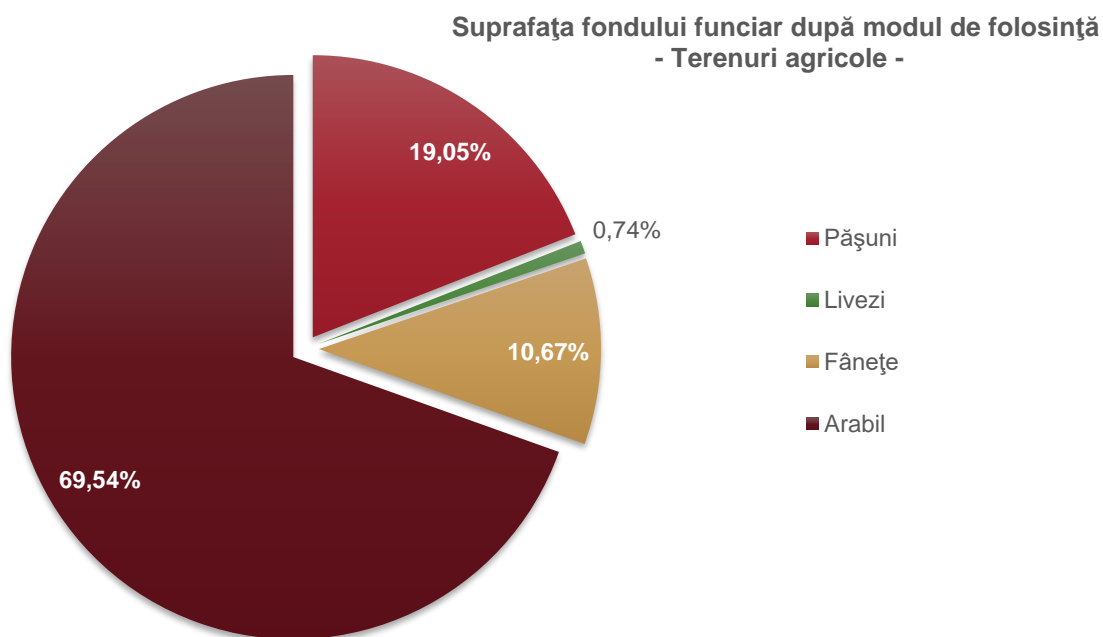
Comuna Hârtop, în prezent, are o suprafață totală de 1.567 ha din care suprafața agricolă este de 1.218 ha, ceea ce reprezintă 77,73 % din total suprafață comună.

Pe categorii de folosință structura suprafeței agricole a comunei se prezintă astfel:

- Teren agricol = **1.218 ha**, din care:
 - Pășuni = 232 ha
 - Fânețe = 130 ha
 - Livezi = 9 ha
 - Arabil = 847 ha
- Păduri = **238 ha**
- Luciu de apă = **25 ha**
- Terenuri curți construcții = **66 ha**
- Căi de comunicații = **18 ha**
- Terenuri degradate și neproductive = **2 ha**

Sursa: <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>

Sursa: <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>

Fondul funciar agricol constituie principala sursă de venituri a comunei, prin dezvoltarea agriculturii și în special a producției vegetale. Astfel în cadrul suprafeței agricole (77,73% din teritoriul comunei), terenul arabil reprezintă 54,05% din teritoriul comunei și 72,73% din terenul agricol, fiind urmat de pășuni și fânețe cu 19,05% și respectiv 10,67% și livezi 0,74%.

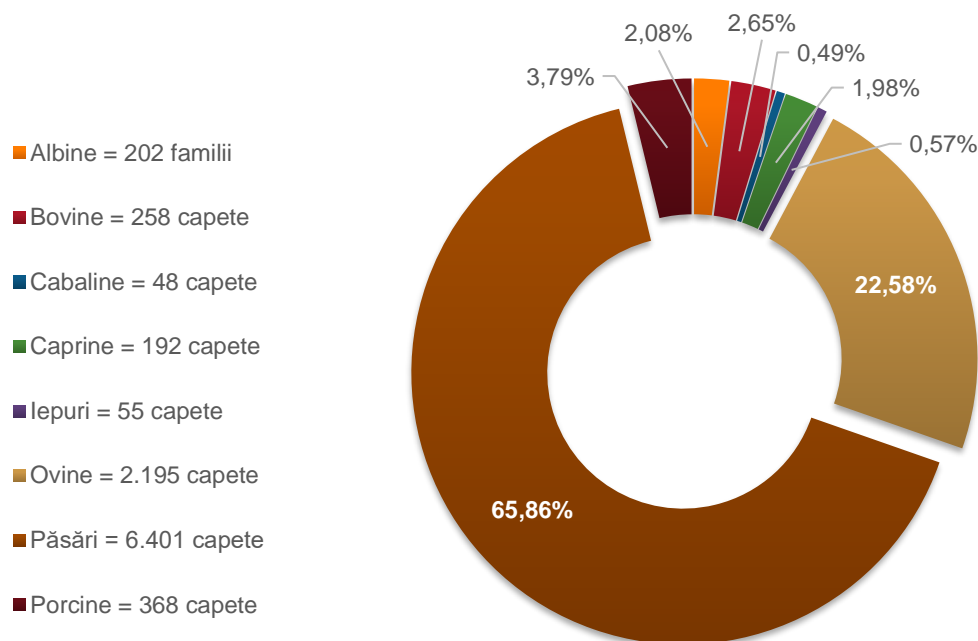
Terenul arabil este bine structurat pe culturi agricole, alegerea speciilor de plante de cultură făcându-se atât după criteriile agro-pedo-climatice, cât și după criteriile economico-sociale de rentabilitate agricolă și de acoperire a necesarului de hrană pentru locuitorii comunei.

Zootehnia este un sector important al agriculturii, locuitorii județului Suceava având o bogată tradiție în creșterea animalelor. Înainte de 1989 județul Suceava avea o bogată tradiție în acest domeniu, însă ulterior efectivele șeptelului s-au aflat în continuă scădere, în principal datorită desființării fostelor unități de stat. Treptat, această activitate a început să se dezvolte din nou, în principal datorită investitorilor privați, astfel încât în ultimii ani domeniul zootehnic înregistrează o evoluție pozitivă.

Creșterea animalelor constituie una din activitățile importante în comuna Hârtop, fiind o ocupație tradițională și îndelungată a locuitorilor, asigurându-se necesarul de carne, lapte și produse lactate pentru populația locală și disponibilității de vânzare, atât pe piața urbană dar și pe plan local. Potențialul natural este favorabil dezvoltării acestei activități, comuna Hârtop beneficiind de o suprafață de 362 ha acoperită de pășuni și fânețe naturale care reprezintă 29,72% din suprafața totală a terenului agricol, respectiv 23,10% din suprafața teritoriului administrativ a comunei.

În comuna Hârtop predomină creșterea ovinelor, păsărilor și porcine. În prezent, creșterea animalelor se practică în sistem gospodăresc, efectivul acestora fiind oscilatoriu. Produsele animaliere sunt destinate în special consumului în gospodărie.

Efectivul de animale conform înscrisurilor din Registrul Agricol al Comunei Hârtop, este următorul:

Sursa: <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#!/pages/tables/insse-table>

În comună există condiții favorabile și pentru creșterea animalelor, dar se constată o scădere a efectivelor de bovine și cabaline. Cauza principală o constituie asigurarea necesarului de hrană și a fenomenului de migrație a populației. În condițiile ameliorării raselor de bovine și ovine și rezolvării problemelor legate de asigurarea necesarului de hrană, activitatea de creștere a animalelor poate aduce venituri suplimentare locuitorilor din comună.

Pădurile ocupă o suprafață de 238 ha, adică 15,19% din teritoriul comunei.

Toate activitățile privind silvicultura constituie preocupări economice importante în teritoriu: conservarea și protecția pădurilor, lucrări de împăduriri, îngrijirea arboretelor, valorificarea produselor lemnoase, gospodărirea vanatului, etc.

Pe lângă gospodărirea și regenerarea pădurilor, se desfășoară și activități productive: exploatare și vânzări de material lemnos. În prezent, în comună sunt înregistrate câteva firme ce desfășoară activități în domeniul silviculturii și exploatare forestiere.

2.9 Capacitate administrativă

Una din provocările cu care se confruntă administrația publică în procesul de modernizare este să îmbunătățească eficiența și rapiditatea furnizării serviciilor, și în același timp atingerea unor standarde înalte de echitate, predictibilitate și încredere.

Procesele de reformă a administrației publice din România au încorporat de-a lungul timpului, ideea calității serviciilor publice și pe aceea de creștere a accesibilității beneficiarilor la acestea, însă implementarea în practică a acestora nu s-a realizat în totalitate. Din păcate, o evaluare riguroasă a serviciilor publice, la scară națională, din perspectiva calității și a accesului beneficiarilor la acestea nu s-a realizat, până în prezent.

Analiza socio-economică subliniază faptul că, în România, există atât o standardizare insuficientă a costurilor și calității serviciilor publice, cât și o abordare neunitară la nivel sectorial în definirea, în introducerea și în monitorizarea aplicării/utilizării standardelor de cost și calitate deja elaborate. Standarde de cost au fost dezvoltate doar în domeniile educației preuniversitare, al serviciilor sociale, în sănătate și pentru obiectivele de investiții finanțate din fonduri publice. Lipsa acestor standarde conduce la practici diferite ce împiedică dezvoltarea mediului de afaceri și la creșterea semnificativă a poverii administrative.

Măsura în care cetățenii sunt satisfăcuți de modul în care serviciile sunt oferite este un indicator relevant care măsoară performanța proceselor de reformă în general și a procesului de descentralizare în special, din perspectiva alocării competențelor între autoritățile administrației publice centrale și locale.

Primăria comunei Hârtop este o structură funcțională fără personalitate juridică și fără capacitate procesuală, cu activitate permanentă, care duce la îndeplinire hotărârile autorității deliberative și dispozițiile autorității executive, soluționând problemele curente ale colectivității locale. Ea este constituită din: primar, viceprimar, consilierii primarului sau persoanele încadrate la cabinetul primarului și aparatul de specialitate al primarului.

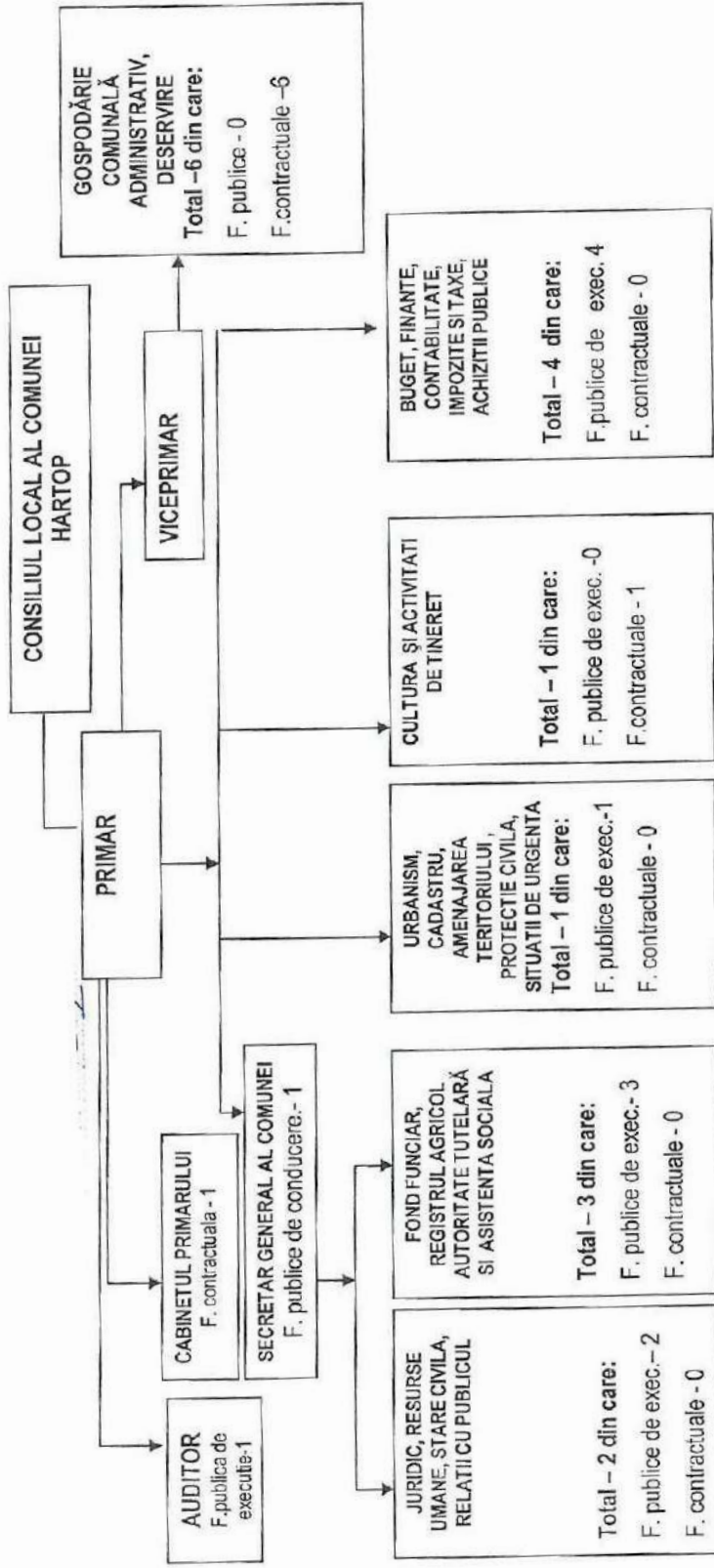
Aparatul de specialitate al primarului reprezintă totalitatea compartimentelor funcționale, fără personalitate juridică, de la nivelul unității administrativ-teritoriale, precum și secretarul general al unității administrativ-teritoriale. Primarul, consilierii personali sau personalul din cadrul cabinetului acestuia și viceprimarul nu fac parte din aparatul de specialitate. În continuare este prezentată organigrama stabilită la nivelul comunei Hârtop.

JUDEȚUL SUCEAVA
COMUNA HÂRTOPI

Anexa nr.1 la Hotărârea nr. 34 din 13.08.2019

ORGANIGRAMA

NR. TOTAL POSTURI PRIMARIE: DIN CARE:	22
DEMNITARI	2
NUMAR TOTAL FUNCTII PUBLICE DIN CARE:	12
FUNCTII PUBLICE DE CONDUCERE	1
FUNCTII PUBLICE DE EXECUTIE	11
NUMAR TOTAL FUNCTII CONTRACTUALE DIN CARE:	8
FUNCTII CONTRACTUALE DE CONDUCERE	0
FUNCTII CONTRACTUALE DE EXECUTIE	8

Potrivit legii, primăria comunei Hârtop îndeplinește următoarele categorii principale de atribuții:

- atribuții privind organizarea și funcționarea aparatului de specialitate al consiliului local, instituțiilor și serviciilor publice de interes local și societăților comerciale;
- atribuții privind dezvoltarea economico-socială a comunei;
- atribuții privind gestionarea serviciilor publice din subordine;
- atribuții privind cooperarea inter-instituțională;
- alte atribuții prevăzute de lege.

Toate informațiile de interes public utile pentru cetățenii comunei sunt prezentate și actualizate la avizierul din holul primăriei. De asemenea, pe site-ul primăriei sunt aduse la cunoștința celor interesați diferite informații de interes public: hotărâri ale Consiliului local, declarații de avere, organigrama, programul de funcționare al serviciilor publice, datele de contact ale instituției și ale reprezentantului legal.

În ceea ce privește realizările primăriei, acestea se pot cuantifica în proiecte fie realizate, fie în execuție la nivel de comună.

Modernizare strada Islaz din intravilanul comunei Hârtop, județul Suceava

Solicitant	UAT comuna Hârtop
Valoare totală proiect	535.310,00 lei
Stadiu proiect	Finalizat
Surse de finanțare	Bugetul local

Deviere rețele electrice în comuna Hârtop

Solicitant	UAT comuna Hârtop
Valoare totală proiect	291.372,42,00 lei
Stadiu proiect	Finalizat
Surse de finanțare	Bugetul local

Modernizare drumuri de interes local și amenajare acces cimitir în comuna Hârtop	
Solicitant	UAT comuna Hârtop
Valoare totală proiect	12.000,00 lei
Stadiu proiect	Finalizat
Surse de finanțare	Bugetul local

Extindere rețele electrice în comuna Hârtop	
Solicitant	UAT comuna Hârtop
Valoare totală proiect	291.372,00 lei
Stadiu proiect	Finalizat
Surse de finanțare	Bugetul local

Reamenajare bazin spălare, tratament animale în comuna Hârtop	
Solicitant	UAT comuna Hârtop
Valoare totală proiect	5.000,00 lei
Stadiu proiect	Finalizat
Surse de finanțare	Bugetul local

Amenajare totem led cu ceas în centrul omunei Hârtop	
Solicitant	UAT comuna Hârtop
Valoare totală proiect	4.411,00 lei
Stadiu proiect	Finalizat
Surse de finanțare	Bugetul local

Elaborare Plan Urbanistic General comuna Hârtop	
Solicitant	UAT comuna Hârtop
Valoare totală proiect	120.000,00 lei
Stadiu proiect	În implementare
Surse de finanțare	Bugetul local

Servicii de lucrări de înregistrare sistemică pe sectoare cadastrale	
Solicitant	UAT comuna Hârtop
Valoare totală proiect	221.000,00 lei
Stadiu proiect	În implementare
Surse de finanțare	Bugetul local

Amenajare teren sport și parc în comuna Hârtop

Solicitant	UAT comuna Hârtop
Valoare totală proiect	99.891,07 lei
Stadiu proiect	Finalizat
Surse de finanțare	Bugetul local

Continuare lucrări Reconstrucție Școală cu clasele I-IV și Grădiniță cu program normal din comuna Hârtop, județul Suceava

Solicitant	UAT comuna Hârtop
Valoare totală proiect	2.172.857,87 lei
Stadiu proiect	Finalizat
Surse de finanțare	Programul Național de Dezvoltare Locală (PNDL)

Reabilitare clădire și construire grupuri sanitare pentru elevi și profesori la Școala Gimnazială din comuna Hârtop, județul Suceava

Solicitant	UAT comuna Hârtop
Valoare totală proiect	735.765,44 lei
Stadiu proiect	În implementare
Surse de finanțare	Programul Național de Dezvoltare Locală (PNDL)

Construire Grădiniță cu program normal nr. 1, comuna Hârtop, județul Suceava	
Solicitant	UAT comuna Hârtop în parteneriat cu UMPMRSU București
Valoare totală proiect	2.077.723,32 lei
Stadiu proiect	În implementare
Surse de finanțare	Programul Operațional Regional 2014-2020

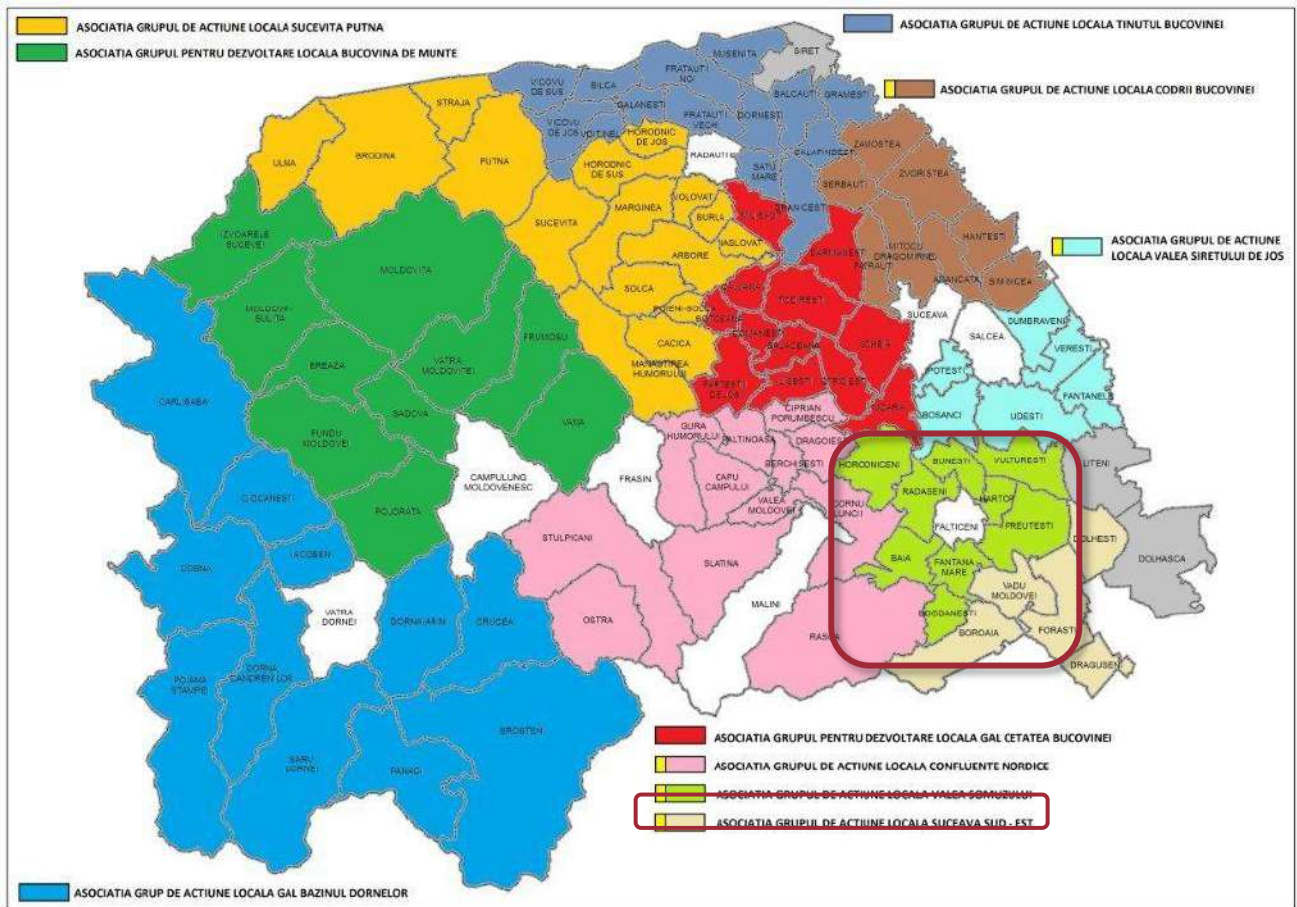

Înființare sistem de canalizare și înființare sistem de alimentare cu apă în comuna Hârtop, județul Suceava

Solicitant	UAT comuna Hârtop
Valoare totală proiect	14.585.050,73 lei
Stadiu proiect	În implementare
Surse de finanțare	Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020 (PNDR 2014-2020)

Grupurile de acțiune locală au fost înființate în zona rurală, începând cu anul 2010, cu sprijinul Programului Național pentru Dezvoltare Rurală 2007-2013. Acestea sunt structuri partenariale de tip public-privat, care își propun ca în baza unei strategii de dezvoltare locală să dezvolte zona în care au fost instituite. În anul 2020, în zona rurală figurau un număr total de 47 de GAL-uri, în creștere față de anul 2013, acoperind 99% dintre comunele regiunii Nord-Est.

În anul 2014 a fost înființată Asociația **Grup de Acțiune Locală "Valea Șomuzului"**, asociație ce are ca scop principal dezvoltarea durabilă a comunităților rurale prin consolidarea coerenței teritoriale și implementarea unor strategii, proiecte și acțiuni integrate de dezvoltare economico-socială și culturală pe teritoriul grupului de acțiune locală, ce cuprinde: comunele Baia, Bogdănești, Bunești, Fântâna Mare, **Hârtop**, Horodniceni, Preutești, Rădășeni și Vulturești.

Teritoriul acoperit de Asociația GAL "Valea Șomuzului" reprezintă un parteneriat public – privat format din 40 de parteneri, structurați astfel:

- 9 unități administrativ teritoriale din județul Suceava, respectiv Baia, Bogdănești, Bunești, Fântâna Mare, **Hârtop**, Horodniceni, Preutești, Rădășeni și Vulturești
- 4 asociații – Asociația crescătorilor de Animale Florișteana, Asociația crescătorilor de animale din comuna Hârtop, Asociația producătorilor agricoli "Șomuzul Mare", Asociația minorităților etnice Valea Șomuzului
- 27 societăți comerciale – sectorul privat

Caracteristicile principale ale parteneriatului:

- 22,5% din parteneri sunt din mediul public
- 77,5% dintre parteneri sunt reprezentanți ai sectorului privat, asociații, societatea civilă

Obiectivele Asociației, în vederea realizării scopului ei, sunt următoarele:

- Stabilirea și implementarea strategiei de dezvoltare a teritoriului "Grupului de Acțiune Locală Valea Somuzului".
- Participarea la programul LEADER, axa 4 a Planului Național de Dezvoltare Rurală
- Implementarea Axei LEADER din Programul Național de Dezvoltare Rurală în teritoriul Valea Somuzului
- Înregistrarea și verificarea eligibilității cererilor de finanțare din cadrul planului de dezvoltare a teritoriului;
- Monitorizarea implementării planului de dezvoltare a teritoriului Valea Somuzului;
- Contribuția GAL Valea Somuzului la asistența tehnică pentru implementarea Axei Leader;
- Acțiuni de promovare a parteneriatelor publice-privat;
- Dezvoltarea portofoliului de proiecte tip Leader;
- Organizarea sesiunilor de evaluare tehnică și financiară;
- Utilizarea parteneriatului public - privat în definirea și implementarea politicilor publice de dezvoltare;
- Dezvoltare economică bazată pe competitivitate și crearea de locuri de muncă.
- Dezvoltare rurală durabilă.
- Valorificarea potențialului turistic antropic și natural al comunităților locale asociate.
- Protecția mediului și asigurarea de habitate umane durabile.
- Eco-eficiență energetică și promovarea „energiilor verzi”.
- Dezvoltarea resurselor umane și valorizarea mixului etnic, lingual și religios local.
- Promovarea valorilor culturale și artistice locale precum și prezervarea identității, valorificarea tradițiilor și obiceiurilor comunităților locale asociate.
- Îmbunătățirea infrastructurii educaționale, sociale și de sănătate la nivel regional și local.
- Promovarea și afirmarea continuă a valorilor democratice participative și a cetățeniei europene.
- Afilieră și/sau dezvoltarea de parteneriate, precum și acțiuni de cooperare, regionale, naționale sau internaționale, cu alte organizații: neguvernamentale sau ale administrației publice locale și centrale, cu universități, agenți economici, organizații patronale, sindicale, culturale și de cult.
- Animarea și coordonarea tuturor actorilor locali implicați în dezvoltarea teritoriului.

3. ANALIZA SWOT PE DOMENII DE INTERES

Comuna Hârtop se află situată în partea de SE a județului Suceava, la 7 km de Municipiul Fălticeni și 32 km față de municipiul Suceava. Situată în aval de orașul Fălticeni, pe țărmul stâng al Șomuzului Mare, localitatea își întinde teritoriul într-o regiune geografică denumită podișul Șomuzurilor sau al Fălticeniilor, de o parte și de alta a șoselei Fălticeni - Liteni.

Unitatea Administrativ Teritorială Comuna Hârtop ocupă o suprafață de 1.567 ha și are în componența sa un singur sat (Hârtop), care reprezintă și localitatea reședință de comună. Se învecinează la nord cu comuna Vulturești, în partea de NV și V cu comuna Bunești și în partea de NE, E și S cu comuna Preutești.

Rețeaua căilor de circulație rutieră ce străbate comuna Hârtop este compusă din drumuri județene, drumuri comunale și drumuri locale (sătești), distribuite în mod judicios în funcție de necesarul de căi de comunicație din interiorul satelor comunei. În comună se regăsesc drumuri și străzi nemodernizate - de pământ sau parțial modernizate - balastate, multe inaccesibile pe timp ploios.

Tipologia comunei Hârtop se caracterizează prin forma în plan, textura drumurilor interioare și structura clădită a așezării în funcție de cursul râului Șomuz. Fondul locativ din comuna Hârtop este de tip rural cu un regim de înălțime parter și parter + etaj. Materialele de construcții sunt: lemnul, cărămida, BCA, șindrilă, tablă, țiglă. Locuințele mai noi dispun de

confort mai bun, sunt realizate pe parter și etaj sau parter și mansardă, cu utilități asigurate în sistem individual, având caracter semiurban.

Fondul funciar agricol constituie principala sursă de venituri a comunei, prin dezvoltarea agriculturii și în special a producției vegetale. Creșterea animalelor constituie una din activitățile importante în comuna Hârtop, fiind o ocupație tradițională și îndelungată a locuitorilor, asigurându-se necesarul de carne, lapte și produse lactate pentru populația locală și disponibilității de vânzare, atât pe piața urbană dar și pe plan local.

Comuna Hârtop prezintă o infrastructură educațională cu o evoluție istorică importantă, începând din anul 1865, localitatea Hârtop numărându-se printre primele sate cu școală.

Ca urmare a analizei situației existente, principalele disfuncționalități și aspecte critice rezultă din modul de desfășurare a activităților din cadrul comunei Hârtop:

- poluarea produsă datorită apelor uzate rezultate din gospodării și deversate direct la suprafața solului;
- lipsa unei zone centrale clar delimitate care să cuprindă instituții și servicii publice;
- zone de locuințe cu carențe calitative sub aspect funcțional și estetic atât în ceea ce privește construcția cât și spațiul aferent;
- pauze mari la frontul stradal între construcțiile existente - ce duce la costuri prea mari ale investițiilor pentru rețelele de alimentare cu apă, canalizare și gaz necesare comunei;
- suprapunerea traficului de tranzit peste cel local;

Evoluția populației în comuna Hârtop a fost legată, atât de exploatarea resurselor locale, cât și de relația cu centrele de polarizare a forței de muncă, respectiv municipiul Fălticeni, cel mai apropiat de comună.

Cu toate că activitățile de bază ale locuitorilor din comună sunt cultura vegetală și creșterea animalelor, terenurile agricole sunt exploatate în cea mai mare parte în sistem individual, pe loturi mici, fără utilizarea unei agrotehnici avansate, care conduce la realizarea unor producții sub potențialul agricol din teritoriu. Producțiile obținute din cultura vegetală și creșterea animalelor acoperă necesarul de hrană a locuitorilor, surplusurile constituind principala sursă de venit a acestora.

Principalele probleme în domeniul socio-economic sunt:

- reducerea activității în unitățile agricole ceea ce a condus la reducerea numărului de locuri de muncă;
- insuficienta dezvoltare a sectorului de prestări servicii pentru industrie, agricultură sau populație;
- suprafața mică utilizată la cultivarea legumelor, aceasta constituind un potențial nevalorificat a creșterii veniturilor locuitorilor;
- profilul agricol al localităților rurale nu conduce la un câștig rapid, reprofilarea făcându-se într-un ritm lent.
- manifestarea fenomenului de îmbătrânire a populației în relație cu emigrarea grupelor de vârstă mai tinere și cu diminuarea natalității;
- dezvoltarea insuficientă a serviciilor și activităților din sectorul terțiar;
- accesul redus la facilități de conversie/reconversie profesională;
- insuficienta preocupare pentru asocierea producătorilor agricoli;
- insuficienta preocupare pentru dezvoltarea sectorului zootehnic - inexistența unor ferme sau micro-ferme pentru creșterea animalelor;
- insuficienta preocupare pentru ameliorarea raselor de bovine și porcine în vederea obținerii unor producții medii mai mari de carne și lapte;
- insuficienta valorificare a produselor agricole - lipsa unor unități pentru prelucrarea producției agricole - vegetală și animală;
- insuficienta preocupare pentru diversificarea serviciilor către populație, inclusiv în turism;

Dezvoltarea economică este defectuoasă, datorită lipsei unei strategii de dezvoltare a producătorilor locali, a managementului, a resurselor de menținere a investițiilor, împreună cu pierderea piețelor de desfacere și reducerea nivelului de competitivitate al produselor.

3.1 Analiza SWOT agricultură, silvicultură și dezvoltare rurală

PUNCTE TARI

- Existența condițiilor și tradiției pentru dezvoltarea activităților agricole și zootehnice
- Suprafață mare de teren agricol și calitatea superioară a terenurilor agricole
- Soluri fertile pe care se poate practica agricultura ecologică
- Vegetația reprezentată de pășuni și livezi
- Diversitatea florei și faunei corelată cu existența unor habitate acvatiche
- Condiții de dezvoltare a activităților de pescuit sportiv

PUNCTE SLABE

- Lipsa mijloacelor tehnice și a specialiștilor în agricultură.
- Diminuarea producției agricole și animalieră prin practicarea agriculturii în general pe loturi mici de teren, individual, neutilizarea unei agrotehnici avansate și creșterea animalelor în sistem gospodăresc.
- Ponderea mare a persoanelor vârstnice care lucrează în agricultură
- Promovarea insuficientă a zonei rurale și a produselor specifice;
- Imposibilitatea producătorilor agricoli de a acumula capital și de a demara activități care să le aducă venituri suplimentare
- Slaba dezvoltare a activităților non-agricole generează dependența populației rurale de agricultura de subzistență.
- Nivel mare de fărâmițare a terenurilor agricole și forestiere
- Diminuarea efectivelor de animale – în special bovine și porcine.
- Scăderea suprafețelor și îmbătrânirea plantațiilor pomicole

OPORTUNITĂȚI

- Potențialul tehnologiei informaționale și al mijloacelor media de a sprijini dezvoltarea rurală
- Creșterea permanentă a cererii de alimente de calitate pe piețele naționale și internaționale, inclusiv a cererii de alimente ecologice certificate
- Sprijin financiar pentru reîntinerirea generațiilor în ferme

AMENINȚĂRI

- Eșecul în formarea de parteneriate locale puternice și în promovarea potențialului endogen al regiunilor
- Menținerea unui nivel scăzut de calitate al consultanței, ca sprijin pentru fermieri
- Creșterea ponderii suprafețelor ocupate de livezile îmbătrânite, slab productive
- Menținerea unui grad mare de fărâmițare a exploatațiilor agricole, cu implicații în

- Sporirea nivelului de conștientizare cu privire la beneficiile practicilor prietenoase cu mediul înconjurător și la gestionarea durabilă a resurselor naturale, pentru fermieri și pentru deținătorii de păduri.
 - Servicii de consultanță îmbunătățite pentru creșterea performanței sectoarelor agricol și silvic
 - Neutralizarea efectele schimbărilor climatice, prin folosirea de tehnologii inovative care să asigure un management eficient al resurselor naturale
 - Creșterea atractivității zonelor rurale printr-o creștere a gradului de conștientizare a consumatorilor în ceea ce privește produsele locale de o valoare ridicată și a faptului că un consum ridicat al acestor produse constituie o investiție în serviciile publice oferite de agricultura extensivă, adresate întregii societăți
 - Stimularea gestionării durabile a resurselor naturale
 - Adaptarea la efectele schimbărilor climatice prin înființarea perdelelor forestiere
- performanța la nivelul fermelor și în viabilitatea acestora
 - Creșterea impactului negativ asupra mediului a activităților agricole (degradarea solurilor, poluarea apelor, afectarea biodiversității și creșterea emisiilor GES) ca rezultat al intensivizării agriculturii în urma creșterii cererii de produse alimentare (în special pe terenurile agricole cele mai productive).
 - Abandonul activităților agricole cu influențe negative în conservarea biodiversității, calitatea solului, starea peisajelor, în special în zonele afectate de constrângeri naturale
 - Slaba informare a agricultorilor cu privire la normele europene
 - Capacitățile reduse de prelucrare a producției vegetale ce pot determina pierderi în perioadele de vârf de producție

3.2 Analiza SWOT infrastructură

PUNCTE TARI

- Apropierea de Municipiul Fâlticeni ce facilitează conectivitatea cu zona rurală
- Rețeaua căilor de circulație rutieră compusă din drumuri județene, comunale și locale
- Transportul în comun asigurat de curse regulate cu microbuzul
- Infrastructura rutieră reabilitată și modernizată în proporție de 70%
- Prezența rețelelor pentru telefoanie mobilă, în toate rețelele și rețele de televiziune prin cablu și de internet
- Infrastructura sanitară reprezentată prin: 1 cabinet individual de medicină generală, deservite de 1 medic generalist precum și 2 asistente medicale, și un punct farmaceutic
- Infrastructură educațională cu importanță istorică la nivel regional
- Existența căminelor culturale, și a unei biblioteci
- Existența unui număr mare de proiecte aflate în implementare privind înființarea și extinderea sistemului de alimentare cu apă și canalizare

PUNCTE SLABE

- Infrastructură rurală de bază slab dezvoltată sau incompletă
- Străzi locale parțial modernizate – betonate, balastate sau din pământ – ulițe
- Lipsa de spații verzi amenajate și plantații de protecție
- Insuficiente spații pietonale atractive
- Infrastructura pietonală slab dezvoltată și inexistentă în unele zone
- Lipsa unei infrastructuri specifice deplasărilor cu bicicleta
- Lipsa sistemului de alimentare cu gaze naturale
- Educația ecologică superficială, neimplicarea factorilor de decizie în formarea unor opinii viguroase
- Navetismul cadrelor didactice
- Lipsa unei baze materiale moderne și adaptată noilor tendințe educaționale
- Unitățile de învățământ necesită renovare
- Servicii specializate insuficient dezvoltate pentru acoperirea tuturor nevoilor sociale din comună
- Inexistența unor spații special amenajate pentru desfășurarea activităților de agrement și de petrecere a timpului liber

OPORTUNITĂȚI

- Dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor de bază ca precondiție pentru creșterea nivelului de atractivitate a zonelor rurale
- Dezvoltarea teritorială echilibrată asigurată de măsuri care să reducă decalajele și dezavantajele dintre zonele afectate de constrangeri naturale și celelalte zone
- Existența unor programe comunitare și naționale de asigurare a accesului la educație pentru populațiile dezavantajate
- Politici de stimulare a ocupării posturilor vacante pentru cadrele didactice și a menținerii cadrelor calificate
- Accesarea de fonduri destinate dezvoltării infrastructurii rurale
- Existența fondurilor europene nerambursabile pentru racordarea la rețeaua națională de distribuție a gazelor naturale
- Programele guvernamentale de reabilitare a infrastructurii școlare
- Accesul cadrelor didactice, al elevilor și al părinților la programele de implementare a tehnologiilor de comunicare și informare în mediul școlar și comunitar
- Posibilitatea accesării de fonduri cu finanțare europeană nerambursabile în următoarea perioadă de programare 2021-2027 având ca destinație dezvoltarea sectorului sanitar
- Disponibilitatea autorităților administrației publice locale de a se implica în rezolvarea problemelor sectorului de sănătate

AMENINȚĂRI

- Resurse financiare limitate ale comunității locale necesare întreținerii infrastructurii de bază
- Uzura și degradarea rețelelor de drumuri județene din comună
- Grad scăzut de conectivitate a diferitelor zone din comună și traseelor pietonale, ceea ce încurajează utilizarea autovehiculului
- Construcția haotică a clădirilor noi fără respectarea unei imagini unitare a teritoriului
- Scăderea gradului de instruire școlară a populației tinere
- Grad ridicat de părăsire timpurie a sistemelor de educație și formare profesională continuă
- Plecarea cadrelor didactice din sistemul de învățământ
- Abandonul școlar și dezalfabetizarea ca urmare a reducerii veniturilor populației sau a lipsei infrastructurii de învățământ deja depreciată și insuficientă
- Creșterea continuă a costurilor (prețuri în creștere la medicamente, materiale sanitare reactive)
- Migrarea personalului medical către piața europeană

3.3 Analiza SWOT demografie și aspecte socio-culturale

PUNCTE TARI

- Pondere ridicată a populației din grupa de vârstă 15 – 44 de ani, ceea ce implică existența unui potențial important de forță de muncă
- Rol activ în dinamica numerică a populației, subgrupa fertilă, respectiv populația feminină cu vârsta cuprinsă între 15 și 44 ani, capabilă de reproducere
- Populația tânără care denotă că în comună există rezerve demografice care se vor concretiza în viitor în creșterea presiunii pe piața muncii
- Spor natural pozitiv
- Se acordă mare atenție serviciilor sociale
- Implicarea autorității locale în problemele sociale ale comunității

OPORTUNITĂȚI

- Dezvoltarea economică sustenabilă a zonei poate determina reîntoarcerea populației plecată la muncă în străinătate
- Fondurile comunitare puse la dispoziție în domeniul social
- Dezvoltarea voluntariatului și a spiritului civic
- Implicarea autorităților locale în problemele comunității
- Posibilitatea accesării de fonduri cu finanțare europeană nerambursabile în următoarea perioadă de programare 2021-2027, având ca destinație domeniul social și protecția copilului și a adultului
- Promovarea identității locale

PUNCTE SLABE

- Migrarea persoanelor tinere spre mediul urban și străinătate, mai cu seamă a celor cu pregătire profesională înaltă
- Adaptarea mai lentă a populației rurale mature și vârstnice la schimbările și provocările lumii actuale, în general, și la fenomenul mobilității și reconversiei profesionale, în special
- Pondere crescută a populației rurale aflată în risc de sărăcie sau de excluziune socială
- Migrarea în străinătate a forței de muncă calificate

AMENINȚĂRI

- Pierderi materiale și umane datorate vulnerabilității comunităților rurale în fața manifestării, din ce în ce mai frecvente, a efectelor schimbărilor climatice și a fenomenelor meteorologice extreme
- Migrarea populației în străinătate pe fondul contextului macroeconomic național;
- Reducerea cuantumului indemnizației de maternitate poate determina reducerea ratei natalității
- Alterarea și pierderea moștenirii culturale și a tradițiilor rurale

3.4 Analiza SWOT economie și forță de muncă

PUNCTE TARI

- Nivel al șomajului mai redus în ultimii ani
- Forța de muncă existentă și nefructificată la valoarea reală
- Existența în localitate a agenților economici, care ajută la dezvoltarea localității și la crearea de noi locuri de muncă
- Spații și terenuri disponibile pentru dezvoltări antreprenoriale
- Producții agricole care să susțină dezvoltarea unui sector zootehnic reprezentativ prin numărul și structura efectivelor de animale
- Obținerea produselor ecologice prin existența potențialului agricol

PUNCTE SLABE

- Resurse financiare la nivel local insuficiente pentru susținerea și promovarea unor investiții
- Folosirea unor tehnologii vechi, cu productivitate și eficiență economică scăzută
- Absența implementării sistemului de calitate în cadrul proceselor de producție și a produselor
- Spirit antreprenorial local redus
- Lipsa unui sistem informațional adecvat susținerii activităților din toate ramurile economiei, în vederea diversificării gamei serviciilor și activităților productive
- Acces scăzut la resurse financiare pentru micii antreprenori și a noilor inițiative de afaceri în mediul rural
- Nivel scăzut de pregătire profesională de bază și de competențe profesionale în rândul fermierilor și deținătorilor de păduri.
- Programe insuficiente de pregătire profesională (pe tot parcursul vieții) pentru fermieri și pentru populația din zona rurală în general.
- Dotări tehnice deficitare și insuficiente în agricultură și silvicultură.
- Slaba adaptare a fermelor comerciale în gestionarea riscurilor asociate cu condițiile adverse de mediu.

OPORTUNITĂȚI

- Dezvoltarea economiei și a mediului de afaceri local prin accesarea fondurilor nerambursabile din perioada de programare 2021-2027
- Acordarea de facilități fiscale întreprinderilor nou-înființate
- Încurajarea și dezvoltarea parteneriatelor de tip public-privat;
- Existența programelor guvernamentale de susținere a sectorului IMM
- Perfecționarea forței de muncă prin intermediul programelor de finanțare nerambursabilă din domeniul resurselor umane
- Atragerea investitorilor români și străini care să creeze noi locuri de muncă
- Stimularea întreprinzătorilor din domeniul agricol, mai ales pentru practicarea agriculturii ecologice.
- Crearea de noi IMM-uri cu activități non-agricole, culturale, creative și de cooperare în zonele rurale, pentru crearea de noi locuri de muncă.
- Continuarea sprijinului pentru investiții în activități agricole și non-agricole locale și pentru servicii rurale
- Continuarea și consolidarea programelor de instruire de bază, a programelor de învățare pe tot parcursul vieții și de dezvoltare a abilităților antreprenoriale
- Dezvoltarea pachetelor de instrumente financiare pentru sprijinirea micilor afaceri
- Creșterea accesului populației la tehnologia informației și serviciile de comunicații pentru a conecta societatea rurală la progresele globale, facilitând o mai bună participare la creșterea economică

AMENINȚĂRI

- Volatilitatea prețurilor pentru produse agricole
- Creșterea concurenței produselor cu valoare adăugată mare provenite din alte piețe și a presiunii exercitate asupra sectorului de vânzare cu amănuntul
- Datorită infrastructurii sociale neadecvate, raportate la potențialul comunei investitorii au un interes scăzut pentru începerea afacerilor în comună
- Receptivitate și flexibilitate scăzută a populației locale la cerințele noi ale pieței, care determină în timp decalaje economice mari
- Concurența produselor din import
- Migrarea forței de muncă calificate și a celei cu studii superioare, în special pentru tineri
- Slaba informare a agricultorilor cu privire la normele europene
- Ieșirea persoanelor calificate din viața activă, ceea ce duce la micșorarea numărului acestora
- Scăderea nivelului de trai poate determina amplificarea fenomenului de migrație a populației în străinătate

3.5 Analiza SWOT capacitate administrativă

PUNCTE TARI

- Servicii profesionalizate acordate cetățenilor
- Grad de mulțumire ridicat al cetățenilor cu privire la activitatea din Primărie
- Puternică determinare și motivație a administrației locale pentru dezvoltarea comunei
- Pagina WEB proprie, care oferă un set de informații utile cetățenilor, și care este accesibilă și persoanelor cu dizabilități

OPORTUNITĂȚI

- Cadru legal adecvat pentru managementul proiectelor cu finanțare externă
- Existența surselor de finanțare multiple
- Posibilitatea de participare la programe și cursuri de instruire și perfecționare profesională
- Crearea unui sistem electronic de management al documentelor pentru o mai bună organizare și comunicare internă, precedat de pregătirea în domeniul utilizării noilor tehnologii
- Existența de organizații profesionale ale funcționarilor publici
- Noi platforme de e-learning, e-guvernare
- Înfrățirea cu o localitate și utilizarea schimburilor de experiență

PUNCTE SLABE

- Comunicare interinstituțională greoaie
- Resursele bugetare alocate dezvoltării economice locale insuficiente nevoilor existente ale comunității
- Personal nepregătit suficient în domeniul fondurilor structurale, comunicării externe
- Lipsa de participare aproape totală a angajaților aparatului propriu de specialitate, la programe, cursuri de instruire și de perfecționare profesională
- Absența unui sistem modern de monitorizare și evaluare a serviciilor publice

AMENINȚĂRI

- Educație, cultură civică slab dezvoltate, grad redus de participare civică
- Cooperarea slabă cu unitățile administrativ teritoriale învecinate
- Plecarea specialiștilor din aparatul propriu către alte domenii de activitate, în special cele din domeniul privat, datorită standardelor salariale mult mai ridicate
- Reduceri de personal în sectorul bugetar
- Plafonarea angajaților din cadrul aparatului propriu de specialitate a primarului, atât datorită insatisfacției financiare, cât și gradului scăzut de promovabilitate
- Lipsa procesului continuu de re tehnologizare și modernizare, care poate conduce la uzura morală a întregului proces de administrație și la scăderea standardelor și a competitivității
- Legislația instabilă, incoerentă, ce suferă dese modificări
- Sprijin redus din partea unor autorități publice centrale

4. STRATEGIA DE DEZVOLTARE PROPUȘĂ

4.1 Viziunea și obiectivele de dezvoltare locală pentru perioada 2021-2027

Comuna Hârtop, spațiu rural în care politicile publice au fost orientate către **dinamizarea mediului antreprenorial, dezvoltarea spațiului civic al cetățenilor, protecția mediului și egalitatea de șanse.**

Dezvoltarea comunei Hârtop urmărește principiile unei dezvoltări durabile și vizează creșterea calității vieții prin asigurarea standardelor de mediu, a optimizării consumului de teren și grija pentru generațiile viitoare, pe baza acceptării generale a tuturor partenerilor implicați.

În comuna Hârtop se continuă rezolvarea unor probleme privind infrastructura și utilitățile publice, ce trebuie modernizate și extinse, acestea afectând calitatea generală a vieții și percepția publică asupra comunei.

Realizarea rețelelor de alimentare cu apă și de canalizare, contribuie la eforturile comune de asigurare a unei calități de viață optime și a unei dezvoltări durabile în comunitatea din comuna Hârtop. Realizarea unei infrastructuri rurale adecvate determină, în mod esențial, dezvoltarea activităților economice în spațiul rural din comună, creșterea ponderii serviciilor și implicit a locurilor de muncă.

Perioada 2021-2027, reprezintă pentru comuna Hârtop un moment important în atingerea unor obiective precum: restructurarea agricolă, dezvoltarea locală și protejarea mediului, printr-o abordare echilibrată, axată pe de-o parte, pe creșterea calității vieții și

modernizarea infrastructurii locale, și, pe de altă parte, întărirea competitivității agriculturii și afirmarea comunei la nivel județean și regional.

Având în vedere potențialul agricol al comunei Hârtop, eficiența și competitivitatea rămân obiective prioritare ce vizează atingerea unui echilibru între viabilitatea economică a exploatațiilor agricole locale, cerințele de protejare a mediului înconjurător și componenta socială a dezvoltării rurale în zonă. În vederea dezvoltării unui sector agricol competitiv, administrația locală împreună cu sectorul privat și societatea civilă s-au aliniat noilor tendințe privind educația și calificările adecvate: managementul fermei, producția animală și vegetală, mediu și schimbări climatice, afaceri și management financiar, antreprenoriat, dezvoltare rurală, inovare, marketing, dezvoltarea produselor, economie, etc.

Pentru a mări atractivitatea zonei, comuna Hârtop își propune să acționeze în următoarele direcții: creșterea calității vieții prin îmbunătățirea accesului la servicii, la infrastructura de bază și prin îmbunătățirea condițiilor de mediu; promovarea unei creșteri durabile și oferirea unor noi posibilități de ocupare a forței de muncă (în principal pentru tineri și femei); îmbunătățirea accesului la tehnologiile moderne de informare și comunicare.

Sprijinirea conservării patrimoniului local și a tradițiilor contribuie nu numai la sporirea calității vieții în comuna Hârtop, ci stimulează și activitățile de turism rural, dezvoltarea mărcilor locale și crearea de locuri de muncă.

Criza provocată de COVID-19 a reprezentat o provocare la nivel mondial și a necesitat soluții la nivel mondial. Pandemia a afectat mediul economic având multiple efecte asupra tuturor industriilor într-o măsură mai mică sau mai mare.

Efectele negative ale pandemiei s-au resimțit peste tot în lume, iar măsurile propuse au scopul de a oferi sprijin pentru investiții și reforme esențiale în vederea redresării sustenabile și pentru ameliorarea rezilienței economice și sociale. În acest sens, comuna Hârtop și-a stabilit domeniile prioritare de investiții în scopul redresării și creșterii sustenabile, corelate tranziției verzi și digitale.

Având în vedere punctele tari, diferențele, decalajele și oportunitățile identificate, strategia pe termen scurt și lung propusă pentru comuna Hârtop va avea ca bază următoarele deziderate:

- **creșterea standardului de viață în spațiul rural** prin îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii fizice rurale;
- **consolidarea acțiunilor de protejare a mediului** și gestionare eficientă a resurselor naturale
- **dezvoltarea durabilă a unui sector agro-alimentar competitiv**
- **dezvoltarea resurselor umane** prin îmbunătățirea instruirii profesionale a producătorilor agricoli și deținătorilor de terenuri forestiere.

4.2 Plan de acțiuni și portofoliul de proiecte

Obiectiv strategic	Obiective specifice	Direcții de acțiune	Proiecte și măsuri prioritare	Corelarea cu politicile comunitare și obiectivele de politică
<p>LOCALITATE RURALĂ DINAMICĂ CU UN STANDARD DE VIAȚĂ RIDICAT</p>	<p>Infrastructură rutieră modernizată și adaptată nevoilor actuale</p>	Asigurarea accesului locuitorilor la o infrastructură rutieră bine dezvoltată	Reabilitare drumuri de interes local din satul Hârtop, comuna Hârtop, județul Suceava Amenajare acces/parcare Școala Gimnazială Hârtop Amenajare acces/parcare Școala Primară Hârtop	<p>STRATEGIA NAȚIONALĂ PENTRU DEZVOLTAREA DURABILĂ A ROMÂNIEI 2030</p> <p>6 APĂ CURĂȚĂ ȘI SANITATE Asigurarea disponibilității și gestionării durabile a apei și sanitație pentru toți</p> <p>7 ENERGIE CURĂȚĂ ȘI LA PREȚURI ACCESIBILE Asigurarea accesului tuturor la energie la prețuri accesibile, într-un mod sigur, durabil și modern</p> <p>9 INDUSTRIE, INOVAȚIE ȘI INFRASTRUCTURĂ Construirea unor infrastructuri reziliente, promovarea industrializării durabile și încurajarea inovației</p> <p>13 ACȚIUNE CLIMATICĂ Luarea unor măsuri urgente de combatere a schimbărilor climatice și a impactului lor</p> <p>OBIECTIVE COMUNE PAC</p> <p>Dezvoltarea zonelor rurale</p> <p>Acțiuni de combatere a schimbărilor climatice</p>
		Îmbunătățirea accesibilității pietonilor	Realizarea unei rețele pietonale continue și accesibilă	
		Asigurarea unei infrastructuri adecvate deplasării nemototrizate (piste de biciclete)	Crearea unui sistem de piste de biciclete	
		Îmbunătățirea condițiilor igienico-sanitare ale locuitorilor și activităților din zonă	Înființare sistem de canalizare și înființare sistem de alimentare cu apă în comuna Hârtop, județul Suceava	
	<p>Infrastructură și dotări tehnico-edilitare adaptate cerințelor privin mediul înconjurător</p>	Creșterea eficienței energetice și gestionarea inteligentă a energiei în infrastructura de iluminat public	Eficientizarea și modernizarea iluminatului public în comună	
		Garantarea accesului comunității locale la o infrastructură publică de calitate prin dezvoltarea unui sistem inteligent de distribuție, stocare și transport al gazelor naturale	Construirea rețelei inteligente de gaze naturale în comunele Bunești, Vulturești și Hârtop	
		Susținerea procesului de gestionare a deșeurilor în sistem integrat	Campanii de informare și conștientizare privind colectarea selectivă a deșeurilor	
			Introducerea sistemului de colectare separată a deșeurilor de ambalaje	

Obiectiv strategic	Obiective specifice	Direcții de acțiune	Proiecte și măsuri prioritare	Corelarea cu politicile comunitare și obiectivele de politică
			Încurajarea compostării propriilor biodeșeuri în gospodării	 <p>Managementul durabil al reurselor</p> <p><u>POLITICA DE COEZIUNE ȘI DEZVOLTARE REGIONALĂ DE LA NIVELUL UNIUNII EUROPENE</u></p> <p><i>O Europă mai ecologică</i></p> <p><i>O Europă mai apropiată de cetățenii săi</i></p> <p><i>O Europă mai conectată</i></p>
	Spațiu rural diversificat și activ	Creșterea gradului de confort prin asigurarea unor spații de publice de odihnă și agrement reprezentative	Crearea unei rețele de spații verzi și publice de tipul parcuri, grădini publice și locuri de joacă Construire sală de sport educațională în Satul Hârtop, Comuna Hârtop, județul Suceava	<p><u>STRATEGIA NAȚIONALĂ PENTRU DEZVOLTAREA DURABILĂ A ROMÂNIEI 2030</u></p> <p>Construirea unor infrastructuri reziliente, promovarea industrializării durabile și încurajarea inovației</p> <p><u>OBIECTIVE COMUNE PAC</u></p> <p>Dezvoltarea zonelor rurale</p> <p><u>POLITICA DE COEZIUNE ȘI DEZVOLTARE REGIONALĂ DE LA NIVELUL UNIUNII EUROPENE</u></p> <p><i>O Europă mai apropiată de cetățenii săi</i></p>
Revitalizarea vieții sociale locale prin asigurarea unor facilități culturale		Reabilitare, modernizare și dotare cămin cultural comuna Hârtop		
Diversificarea și promovarea activităților cultural artistice și introducerea evenimentelor tradiționale, istorice și culturale		Dezvoltarea și publicarea unor materiale de promovare a localității și patrimoniului local Realizarea de parteneriate internaționale pentru promovarea culturii locale în străinătate Organizarea de evenimente culturale		

Obiectiv strategic	Obiective specifice	Direcții de acțiune	Proiecte și măsuri prioritare	Corelarea cu politicile comunitare și obiectivele de politică
	Infrastructură educațională performantă și de calitate	Relansarea educației în învățământul rural	Constituirea unei rețele de transport școlar adecvate nevoilor locale de educație Dotarea școlilor cu mijloace moderne de învățământ, cu rețele de informare și comunicare, dotarea corespunzătoare a bibliotecilor școlare	STRATEGIA NAȚIONALĂ PENTRU DEZVOLTAREA DURABILĂ A ROMÂNIEI 2030 Asigurarea unei vieți sănătoase și promovarea bunăstării tuturor, la orice vârstă Garantarea unei educații de calitate și promovarea oportunităților de învățare de-a lungul vieții pentru toți
		Colaborarea cu autoritățile administrației publice locale, comunități, părinți și alți factori interesați în privința combaterii abandonului școlar	Dezvoltarea unor programe care să vizeze combaterea și prevenirea abandonului școlar Asigurarea școlilor din mediul rural cu cadre didactice calificate	
	Infrastructură sanitară rezilientă	Asigurarea accesului egal la asistență medicală prin dezvoltarea infrastructurii, inclusiv la asistență medicală primară	Înființare dispensar uman prin reabilitare, modernizare, extindere și dotare clădire Sat Hârtop, Comuna Hârtop, județul Suceava	OBIECTIVE COMUNE PAC Dezvoltarea zonelor rurale Sprrijinirea reînnoirii generaționale POLITICA DE COEZIUNE ȘI DEZVOLTARE REGIONALĂ DE LA NIVELUL UNIUNII EUROPENE <i>O Europă mai socială</i> <i>O Europă mai apropiată de cetățenii săi</i>

Obiectiv strategic	Obiective specifice	Direcții de acțiune	Proiecte și măsuri prioritare	Corelarea cu politicile comunitare și obiectivele de politică
<p>TERITORIU RURAL CU UN MANAGEMENT DURABIL AL RESURSELOR NATURALE</p>	<p>Spațiu rural protejat împotriva schimbărilor climatice</p>	<p>Atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la energia durabilă</p>	<p>Îmbunătățirea conștientizării schimbărilor climatice pentru agricultorii din comunitatea locală</p> <p>Adoptarea practicilor moderne de valorificare a terenurilor, gestionarea eficientă a apei utilizate pentru irigare</p> <p>Sprijinirea investițiilor pentru modernizarea fermelor</p> <p>Sprijinirea utilizării surselor de energie regenerabilă în producția agricolă, inclusiv utilizarea de deșeuri de origine animală pentru producerea de energie în cadrul fermelor</p>	<p>STRATEGIA NAȚIONALĂ PENTRU DEZVOLTAREA DURABILĂ A ROMÂNIEI 2030</p> <p>2 FOAMETE ZERO Eradicarea foamei, asigurarea securității alimentare, îmbunătățirea nutriției și promovarea unei agriculturi sustenabile</p> <p>7 ENERGIE CURĂȚĂ ȘI ENERGII RENOVABILE Asigurarea accesului tuturor la energie la prețuri accesibile, într-un mod sigur, durabil și modern</p> <p>9 INDUSTRIE, INOVAȚIE ȘI INFRASTRUCTURĂ Construirea unor infrastructuri reziliente, promovarea industrializării durabile și încurajarea inovației</p> <p>12 CONSUMUL DE PRODUSCE RESPONSABILE Asigurarea unor modele de consum și producție durabile</p> <p>13 A acțiune climatică Luarea unor măsuri urgente de combatere a schimbărilor climatice și a impactului lor</p> <p>15 VIATA TERESTRĂ Protejarea, restaurarea și promovarea utilizării durabile a ecosistemelor terestre, gestionarea durabilă a pădurilor, combaterea deșertificării, stoparea și repararea degradării solului și stoparea pierderilor de biodiversitate</p>
		<p>Protejarea biodiversității și conservarea habitatelor și a peisajelor</p>	<p>Întreținerea pășunilor și promovarea producției zootehnice în zonele de pășuni</p> <p>Plantarea de rânduri de copaci, de garduri vii sau suprafețe împădurite la marginea parcelelor pentru a reține apa, a limita scurgerile și a servi drept protecție împotriva vântului și adăpost pentru factorii auxiliari de cultură, precum insectele polenizatoare</p>	
		<p>Asigurarea managementului durabil al resurselor naturale</p>	<p>Extinderea agriculturii ecologice, cu efect asupra protejării mediului și obținerii de produse cu valoare adăugată</p>	

Obiectiv strategic	Obiective specifice	Direcții de acțiune	Proiecte și măsuri prioritare	Corelarea cu politicile comunitare și obiectivele de politică
				<p><u>OBIECTIVE COMUNE PAC</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Dezvoltarea zonelor rurale Acțiuni de combatere a schimbărilor climatice Managementul durabil al reurselor Conservarea peisajelor și a biodiversității <p><u>POLITICA DE COEZIUNE ȘI DEZVOLTARE REGIONALĂ DE LA NIVELUL UNIUNII EUROPENE</u> <i>O Europă mai ecologică</i> <i>O Europă mai apropiată de cetățenii săi</i></p>
<p>ECONOMIE RURALĂ COMPETITIVĂ</p>	<p>Mediu rural cu o economie dinamică și viabilă</p>	<p>Creșterea competitivității sectorului agroalimentar</p>	<p>Înregistrarea în sistemul integrat de cadastru și carte funciară a imobilelor având categoria de folosință agricolă</p> <p>Încurajarea comasării terenurilor și stimularea asocierii fermierilor</p> <p>Sprijin pentru construirea și modernizarea depozitelor</p>	<p><u>STRATEGIA NAȚIONALĂ PENTRU DEZVOLTAREA DURABILĂ A ROMÂNIEI 2030</u></p> <p> Promovarea unei creșteri economice susținute, deschise tuturor și durabile, a ocupării depline și productive a forței de muncă și asigurarea de locuri de muncă decente pentru toți</p>

Obiectiv strategic	Obiective specifice	Direcții de acțiune	Proiecte și măsuri prioritare	Corelarea cu politicile comunitare și obiectivele de politică
			Atragerea și susținerea tinerilor fermieri	 Construirea unor infrastructuri reziliente, promovarea industrializării durabile și încurajarea inovației Asigurarea unor modele de consum și producție durabile OBIECTIVE COMUNE PAC Dezvoltarea zonelor rurale Venituri echitabile pentru fermieri Creșterea competitivității Reechilibrarea lanțului alimentar POLITICA DE COEZIUNE ȘI DEZVOLTARE REGIONALĂ DE LA NIVELUL UNIUNII EUROPENE <i>O Europă mai inteligentă</i> <i>O Europă mai apropiată de cetățenii săi</i>
RESURSA UMANĂ CALIFICATĂ ȘI CAPACITATE ADMINISTRATIVĂ CRESCUTĂ	Agricultură bazată pe cunoaștere	Dezvoltarea unei agriculturi bazată pe cunoaștere	Modernizarea curriculei de calificare pentru formare profesională Promovarea și sprijinirea învățământului profesional și tehnic agricol	STRATEGIA NAȚIONALĂ PENTRU DEZVOLTAREA DURABILĂ A ROMÂNIEI 2030 Garantarea unei educații de calitate și promovarea oportunităților de învățare de-a lungul vieții pentru toți
	Administrație publică locală modernizată și orientată către colaborarea cu mediul privat și comunitatea locală	Administrație publică modernă și inteligentă	Reabilitare și modernizare sediu primărie Înregistrarea comunei Hârtop, județul Suceava în sistemul național electronic de plată online a taxelor și impozitelor utilizând cardul bancar (SNEP)	
		Formarea personalului din administrația publică	Dezvoltarea competențelor autorităților publice locale în dezvoltarea serviciilor	

Obiectiv strategic	Obiective specifice	Direcții de acțiune	Proiecte și măsuri prioritare	Corelarea cu politicile comunitare și obiectivele de politică
			<p>sociale și de economie socială în comunitate</p> <p>Dezvoltarea abilităților personalului din cadrul autorității publice locale pe teme specifice de interes (planificare bugetară; control managerial intern; politici publice locale; fundamentare, elaborare, implementare, monitorizare și evaluare a deciziilor la nivelul administrației publice locale)</p> <p>Creșterea nivelului de educație în domeniul anticorupției, eticii și integrității pentru personalul autorității publice locale (prin intermediul unor programe și curricula specifice de formare profesională)</p>	<p> Promovarea unor societăți pașnice și incluzive pentru o dezvoltare durabilă, a accesului la justiție pentru toți și crearea unor instituții eficiente, responsabile și incluzive la toate nivelurile</p> <p><u>OBIECTIVE COMUNE PAC</u></p> <p> Dezvoltarea zonelor rurale</p> <p><u>POLITICA DE COEZIUNE ȘI DEZVOLTARE REGIONALĂ DE LA NIVELUL UNIUNII EUROPENE</u></p> <p><i>O Europă mai inteligentă</i></p> <p><i>O Europă mai conectată</i></p> <p><i>O Europă mai apropiată de cetățenii săi</i></p>

Pentru fiecare dintre obiectivele și direcțiile de acțiune formulate în urma analizei situației existente și în urma consultării cu actorii relevanți s-a elaborat o listă de proiecte ce răspund nevoilor de dezvoltare din comuna Hârtop. Lista de proiecte include idei de proiecte ale administrației locale, proiectele inițiate în actuala perioadă de programare și care vor fi finalizate până la sfârșitul anului 2023, dar și idei ale mediului privat, societății civile și, nu în ultimul rând, ale locuitorilor, vizând nevoile și oportunitățile de dezvoltare ale comunei în perioada 2021-2027.

Având în vedere că orizontul de timp al Strategiei de Dezvoltare Locală a comunei Hârtop este anul 2027, pentru a facilita procesul de prioritizare în vederea accesării de fonduri europene, la nivelul autorității locale s-a convenit selecția prezentului portofoliu de proiecte pentru perioada 2021-2027 și s-au urmărit criteriile precum: perioada de implementare a proiectelor, existența surselor de finanțare actuale și viitoare și tipul aplicantului, în cazul acestui criteriu fiind selectate acele proiecte unde administrația publică locală este solicitantul principal, proiectele celorlalți actori locali fiind complementare.

Obiectiv strategic I: LOCALITATE RURALĂ DINAMICĂ CU UN STANDARD DE VIAȚĂ RIDICAT**OS. 1. Infrastructură rutieră modernizată și adaptată nevoilor actuale****D 1.1. Asigurarea accesului locuitorilor la o infrastructură rutieră bine dezvoltată**

Nr. crt.	Proiect	Solicitant	Orizont de timp	Posibile surse de finanțare
1	Reabilitare drumuri de interes local din satul Hârtop, comuna Hârtop, județul Suceava	UAT Comuna Hârtop	2021-2027	Compania Națională de Investiții (CNI) Subprogramul "Drumuri de interes local și drumuri de interes județean"
2	Amenajare acces/parcare Școala Gimnazială Hârtop	UAT Comuna Hârtop	2021-2027	Planul Național de Relansare și Reziliență Planul Național Strategic 2021-2027 Buget Local
3	Amenajare acces/parcare Școala Primară Hârtop	UAT Comuna Hârtop	2021-2027	Planul Național de Relansare și Reziliență Planul Național Strategic 2021-2027 Buget Local

D 1.2. Îmunătățirea accesibilității pietonilor

4	Realizarea unei rețele pietonale continue și accesibilă în comuna Hârtop	UAT Comuna Hârtop	2021-2027	Planul Național de Relansare și Reziliență Planul Național Strategic 2021-2027 Buget Local
---	--	-------------------	-----------	--

D 1.3. Asigurarea unei infrastructuri adecvate deplasării nemototrizate (piste de biciclete)

5	Crearea unui sistem de piste de biciclete comuna Hârtop	UAT Comuna Hârtop	2023-2027	Planul Național de Relansare și Reziliență Planul Național Strategic 2021-2027 Buget Local
---	---	-------------------	-----------	--

OS. 2. Infrastructură și dotări tehnico-edilitare adaptate cerințelor privin mediul înconjurător**D 2.1. Îmbunătățirea condițiilor igienico-sanitare ale locuitorilor și activităților din zonă**

Nr. crt.	Proiect	Solicitant	Orizont de timp	Posibile surse de finanțare
6	Înființare sistem de canalizare și înființare sistem de alimentare cu apă în comuna Hârtop, județul Suceava	UAT Comuna Hârtop	2021-2023	Programul Național de Dezvoltare Locală (PNDL) Buget Local

D 2.2 Creșterea eficienței energetice și gestionarea inteligentă a energiei în infrastructura de iluminat public

7	Eficientizarea și modernizarea iluminatului public în comuna Hârtop, județul Suceava	UAT Comuna Hârtop	2021-2026	Planul Național de Relansare și Reziliență Buget Local
---	--	-------------------	-----------	---

D 2.3. Garantarea accesului comunității locale la o infrastructură publică de calitate prin dezvoltarea unui sistem inteligent de distribuție, stocare și transport al gazelor naturale

8	Construirea rețelei inteligente de gaze naturale în comunele Bunești, Vulturești și Hârtop	UAT Comuna Hârtop	2021-2026	Planul Național de Relansare și Reziliență Buget Local
---	--	-------------------	-----------	---

D 2.4. Susținerea procesului de gestionare a deșeurilor în sistem integrat

9	Campanii de informare și conștientizare privind colectarea selectivă a deșeurilor	UAT Comuna Hârtop	2021-2023	Programului Operațional Sectorial Mediu, Axa prioritară 2 – “Dezvoltarea sistemelor de management integrat al deșeurilor și reabilitarea siturilor contaminate istoric” Buget Local
10	Introducerea sistemului de colectare separată a deșeurilor de ambalaje	UAT Comuna Hârtop	2021-2023	Programului Operațional Sectorial Mediu, Axa prioritară 2 – “Dezvoltarea sistemelor de management integrat al deșeurilor și reabilitarea siturilor contaminate istoric” Buget Local

11	Încurajarea compostării propriilor biodeșeuri în gospodării	UAT Comuna Hârtop	2021-2023	Programului Operațional Sectorial Mediu, Axa prioritară 2 – “Dezvoltarea sistemelor de management integrat al deșeurilor și reabilitarea siturilor contaminate istoric” Buget Local
----	---	-------------------	-----------	---

OS. 3. Spațiu rural diversificat și activ**D 3.1. Creșterea gradului de confort prin asigurarea unor spații de publice de odihnă și agrement reprezentative**

Nr. crt.	Proiect	Solicitant	Orizont de timp	Posibile surse de finanțare
12	Crearea unei rețele de spații verzi și publice de tipul parcuri, gradini publice și locuri de joacă	UAT Comuna Hârtop	2021-2026	Planul Național de Relansare și Reziliență Buget Local
13	Construire sală de sport educațională în Satul Hârtop, Comuna Hârtop, județul Suceava	UAT Comuna Hârtop	2021-2027	Compania Națională de Investiții (CNI) Subprogramul “Complexuri sportive”

D 3.2. Revitalizarea vieții sociale locale prin asigurarea unor facilități culturale

14	Reabilitare, modernizare și moderizare cămin cultural în comuna Hârtop, județul Suceava	UAT Comuna Hârtop	2021-2027	Compania Națională de Investiții (CNI) Subprogramul “Așezăminte culturale” Planul Național Strategic 2021-2027 Buget Local
----	---	-------------------	-----------	---

D 3.3. Diversificarea și promovarea activităților cultural artistice și introducerea evenimentelor tradiționale, istorice și culturale

15	Dezvoltarea și publicarea unor materiale de promovare a localității și patrimoniului local	UAT Comuna Hârtop	2021-2027	Planul Național Strategic 2021-2027 Buget Local
16	Realizarea de parteneriate internaționale pentru promovarea culturii locale în străinătate	UAT Comuna Hârtop	2021-2027	Planul Național Strategic 2021-2027 Buget Local
17	Organizarea de evenimente culturale	UAT Comuna Hârtop	2021-2027	Buget Local

OS. 4. Infrastructură educațională performantă și de calitate**D 4.1. Relansarea educației în învățământul rural**

Nr. crt.	Proiect	Solicitant	Orizont de timp	Posibile surse de finanțare
18	Constituirea unei rețele de transport școlar adecvate nevoilor locale de educație	UAT Comuna Hârtop	2021-2027	Planul Național de Relansare și Reziliență Planul Național Strategic 2021-2027 Programul Operațional Educație și Ocupare – POEO 2021-2027 Buget Local
19	Dotarea școlilor cu mijloace moderne de învățământ, cu rețele de informare și comunicare, dotarea corespunzătoare a bibliotecilor școlare.	UAT Comuna Hârtop	2021-2027	Planul Național de Relansare și Reziliență Planul Național Strategic 2021-2027 Programul Operațional Educație și Ocupare – POEO 2021-2027 Buget Local

D 4.2. Colaborarea cu autoritățile administrației publice locale, comunități, părinți și alți factori interesați în privința combaterii abandonului școlar

20	Dezvoltarea unor programe care să vizeze combaterea și prevenirea abandonului școlar	UAT Comuna Hârtop	2021-2027	Planul Național de Relansare și Reziliență Planul Național Strategic 2021-2027 Programul Operațional Educație și Ocupare – POEO 2021-2027 Buget Local
21	Asigurarea școlilor din mediul rural cu cadre didactice calificate	UAT Comuna Hârtop	2021-2027	Planul Național de Relansare și Reziliență Planul Național Strategic 2021-2027 Programul Operațional Educație și Ocupare – POEO 2021-2027 Buget Local

OS. 5. Infrastructură sanitară rezilientă

D 5.1. Asigurarea accesului egal la asistență medicală prin dezvoltarea infrastructurii, inclusiv la asistență medicală primară

Nr. crt.	Proiect	Solicitant	Orizont de timp	Posibile surse de finanțare
22	Înființare dispensar uman prin reabilitare, modernizare, extindere și dotare clădire Sat Hârtop, Comuna Hârtop, județul Suceava	UAT Comuna Hârtop	2021-2027	Compania Națională de Investiții (CNI) Subprogramul "Unități sanitare", Buget Local

Obiectiv strategic II: TERITORIU RURAL CU UN MANAGEMENT DURABIL AL RESURSELOR NATURALE**OS. 6. Spațiu rural protejat împotriva schimbărilor climatice****D 6.1. Atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la energia durabilă**

Nr. crt.	Proiect	Solicitant	Orizont de timp	Posibile surse de finanțare
23	Îmbunătățirea conștientizării schimbărilor climatice pentru agricultorii din comunitatea locală	UAT Comuna Hârtop	2021-2027	Planul Național de Relansare și Reziliență Planul Național Strategic 2021-2027
38	Adoptarea practicilor moderne de valorificare a terenurilor, gestionarea eficientă a apei utilizate pentru irigare	UAT Comuna Hârtop	2021-2027	Planul Național de Relansare și Reziliență Planul Național Strategic 2021-2027
39	Sprrijinirea investițiilor pentru modernizarea fermelor	UAT Comuna Hârtop	2021-2027	Planul Național de Relansare și Reziliență Planul Național Strategic 2021-2027
40	Sprrijinirea utilizării surselor de energie regenerabilă în producția agricolă, inclusiv utilizarea de deșeuri de origine animală pentru producerea de energie în cadrul fermelor	UAT Comuna Hârtop	2021-2027	Planul Național de Relansare și Reziliență Planul Național Strategic 2021-2027

D 6.2. Protejarea biodiversității și conservarea habitatelor și a peisajelor

41	Întreținerea pășunilor și promovarea producției zootehnice în zonele de pășuni	UAT Comuna Hârtop	2021-2027	Planul Național de Relansare și Reziliență Planul Național Strategic 2021-2027
42	Plantarea de rânduri de copaci, de garduri vii sau suprafețe împădurite la marginea parcelelor pentru a reține apa, a limita scurgerile și a servi drept protecție împotriva vântului și adăpost pentru factorii auxiliari de cultură, precum insectele polenizatoare	UAT Comuna Hârtop	2021-2027	Planul Național de Relansare și Reziliență Planul Național Strategic 2021-2027

D 6.3. Asigurarea managementului durabil al resurselor naturale

43	Extinderea agriculturii ecologice, cu efect asupra protejării mediului și obținerii de produse cu valoare adăugată	UAT Comuna Hârtop Sectorul privat	2021-2027	Planul Național de Relansare și Reziliență Planul Național Strategic 2021-2027
----	--	--------------------------------------	-----------	---

Obiectiv strategic III: ECONOMIE RURALĂ COMPETITIVĂ**OS. 7. Mediu rural cu o economie dinamică și viabilă****D 7.1. Creșterea competitivității sectorului agroalimentar**

Nr. crt.	Proiect	Solicitant	Orizont de timp	Posibile surse de finanțare
44	Înregistrarea în sistemul integrat de cadastru și carte funciară a imobilelor având categoria de folosință agricolă	UAT Comuna Hârtop Sectorul privat Persoane fizice	2021-2027	Programul National de Cadastru si Carte Funciară Planul Național Strategic 2021-2027
45	Încurajarea comasării terenurilor și stimularea asocierii fermierilor	Sectorul privat Persoane fizice	2021-2027	Planul Național Strategic 2021-2027
46	Sprijin pentru construirea și modernizarea depozitelor	Parteneriat între sectorul public și cel privat Sectorul privat Persoane fizice	2021-2027	Planul Național de Relansare și Reziliență Planul Național Strategic 2021-2027
47	Atragerea și susținerea tinerilor fermieri	Sectorul privat Persoane fizice	2021-2027	Planul Național Strategic 2021-2027

Obiectiv strategic IV: RESURSĂ UMANĂ CALIFICATĂ ȘI CAPACITATE ADMINISTRATIVĂ CRESCUTĂ**OS. 8. Agricultură bazată pe cunoaștere****D 8.1. Dezvoltarea unei agriculturi bazată pe cunoaștere**

Nr. crt.	Proiect	Solicitant	Orizont de timp	Posibile surse de finanțare
48	Modernizarea curriculei de calificare pentru formare profesională	Parteneriat între sectorul public și cel privat Sectorul privat Persoane fizice	2021-2027	Planul Național Strategic 2021-2027 Programul Operațional Educație și Ocupare – POEO 2021-2027
49	Promovarea și sprijinirea învățământului profesional și tehnic agricol	UAT Comuna Hârtop Parteneriat între sectorul public și cel privat Sectorul privat Persoane fizice	2021-2027	Planul Național Strategic 2021-2027 Programul Operațional Educație și Ocupare – POEO 2021-2027

OS. 9. Administrație publică locală modernizată și orientată către colaborarea cu mediul privat și comunitatea locală**D 9.1. Administrație publică modernă și inteligentă**

Nr. crt.	Proiect	Solicitant	Orizont de timp	Posibile surse de finanțare
50	Reabilitare și modernizare sediu primărie comuna Hârtop, județul Suceava	UAT Comuna Hârtop	2021-2027	Buget Local
51	Înregistrarea comunei Hârtop, județul Suceava în sistemul național electronic de plată online a taxelor și impozitelor utilizând cardul bancar (SNEP)	UAT Comuna Hârtop	2021-2027	Planul Național de Relansare și Reziliență Planul Național Strategic 2021-2027 Programul Operațional Regional Nord-Est - POR NE 2021-2027 Buget Local

D 9.2. Formarea personalului din administrația publică

52	Dezvoltarea competențelor autorităților publice locale în dezvoltarea serviciilor sociale și de economie socială în comunitate	UAT Comuna Hârtop	2021-2027	Buget Local Buget de stat Parteneri
53	Dezvoltarea abilităților personalului din cadrul autorității publice locale pe teme specifice de interes (planificare bugetară; control managerial intern; politici publice locale; fundamentare, elaborare, implementare, monitorizare și evaluare a deciziilor la nivelul administrației publice locale)	UAT Comuna Hârtop	2021-2027	Buget Local Buget de stat Parteneri
54	Creșterea nivelului de educație în domeniul anticorupției, eticii și integrității pentru personalul autorității publice locale (prin intermediul unor programe și curricula specifice de formare profesională)	UAT Comuna Hârtop	2021-2027	Buget Local Buget de stat Parteneri

4.3 Implementarea, monitorizarea și evaluarea strategiei de dezvoltare locală

Strategia de Dezvoltare a comunei Hârtop poate fi considerată ca fiind implementată cu succes atât timp cât obiectivele și direcțiile acesteia de acțiune sunt atinse, pentru perioada 2021-2027.

În vederea implementării trebuie avut în vedere pregătirea bugetului și a programelor care să sprijine execuția strategiei, etapa de implementare fiind deseori numită etapa de acțiune în managementul strategic, uneori fiind și cel mai dificil de realizat.

Etapa de implementare, monitorizare și control reprezintă sistemul complex de punere în aplicare a proiectelor, programelor și politicilor prevăzute în strategie și de colectare și raportare a informațiilor asupra desfășurării proiectelor și asupra succesului și impactului acestora asupra dezvoltării comunității.

Scopul monitorizării și evaluării implementării strategiei constă în evaluarea atingerii obiectivelor în timp util și în bugetul alocat, precum și în constatarea durabilității proiectelor implementate. Succesul implementării strategiei de dezvoltare în comuna Hârtop, depinde în mare măsură de participarea tuturor locuitorilor la procesul de implementare și monitorizare a acesteia. În procesul implementării prezentei strategii vor fi implicați mai mulți actori:

- administrația locală (Consiliul Local, Primar, Primărie)
- agenții economici și ONG-uri
- societatea civilă.

Etapele implementării strategiei sunt următoarele:

Adoptarea

În cadrul acestei etape strategia va fi supusă dezbaterilor publice, în urma cărora se vor opera recomandările primite, strategia urmând a fi înaintată Consiliului Local spre aprobare.

Implementarea

În cadrul acestei etape se vor realiza acțiunile, activitățile, măsurile și procesele concrete de implementare. Fiecare proiect va conține obiective stricte, planul activităților necesare, perioada de desfășurare, persoanele responsabile în proiect și partenerii implicați în realizarea proiectului, sursele de finanțare.

Monitorizare

Monitorizarea este procesul de colectare periodică și analiză a informațiilor, cu scopul de a fundamenta procesul de luare a deciziei de către primărie, asigurând transparență în luarea deciziei și furnizând o bază pentru viitoarele acțiuni de evaluare, presupunând resurse considerabile alocate (sisteme de colectare, prelucrare și raportare) și o pregătire specifică (definirea indicatorilor cantitativi și calitativi, corelat cu potențialele surse de colectare/ producere a acestora).

În cazul apariției unor schimbări socio-economice sau administrative majore, activitatea de monitorizare va genera acțiuni de ajustare/restructurare/alocări suplimentare, prin care să se asigure cele mai eficiente și raționale soluții de remediere și readucere a strategiei sau proiectelor pe sensul de implementare prevăzut, asigurându-se astfel impactul așteptat.

Evaluarea rezultatelor și impactului

Sistemul de evaluare permite aprecierea măsurii în care strategia și proiectele componente și-au atins obiectivele propuse, iar rezultatele tangibile și intangibile sunt cele prevăzute, în termeni de eficiență, calitate și cantitate.

Pentru a putea monitoriza implementarea strategiei și pentru a putea analiza performanța în raport cu scopurile stabilite este nevoie de elaborarea unui set de indicatori. Indicatorii trebuie stabiliți înainte sau în faza incipientă de implementare în așa fel încât să existe posibilitatea colectării datelor relevante și necesare pentru procesul de monitorizare.

Indicatorii pot fi:

- Cantitativi (exprimați în termeni numerici sau procentuali)
- Calitativi (pot măsura percepția, pot ajuta la descrierea comportamentelor)

Indicatorii trebuie considerați a fi nivele atinse pe parcursul implementării și care să corespundă cu obiectivele inițiale și rezultatele așteptate. O trăsătură comună a sistemelor de indicatori este aceea că măsoară rezultatele intermediare și finale în raport cu țintele stabilite inițiale. Indicatorii stabiliți în cadrul procesului de monitorizare pot furniza informații utile pentru îmbunătățirea calității și eficacității strategiei de dezvoltare.

Pentru realizarea evaluării corespunzătoare privind implementarea strategiei, se vor lua în considerare următorii **indicatori de evaluare**:

Obiectiv specific 1 - INFRASTRUCTURĂ RUTIERĂ MODERNIZATĂ ȘI ADAPTATĂ NEVOILOR ACTUALE

- 5 km de drum reabilitați
- cantitatea emisiilor de noxe în atmosfera
- lungime de drum reabilitat în urma inundațiilor
- lungimi de trotuare și alei pietonale modernizate
- rețea de piste de bicicletă realizată

Obiectiv specific 2 - INFRASTRUCTURĂ ȘI DOTĂRI TEHNICO-EDILITARE ADAPTATE CERINȚELOR PRIVIN MEDIUL ÎNCONJURĂTOR

- Lungime rețea de alimentare cu apă
- Număr de gospodării racordate la rețeaua de alimentare cu apă
- Lungime rețea de canalizare
- Număr gospodării racordate la rețeaua de canalizare
- Lungime rețea de iluminat public (stâlpi și număr de copruri de iluminat)
- Lungime rețea inteligentă de distribuție a gazelor naturale
- Număr branșamente consumatori casnici și clădiri publice
- Gradul de colectare selectivă a deșeurilor

Obiectiv specific 3 - SPAȚIU RURAL DIVERSIFICAT ȘI ACTIV

- Suprafață spații verzi și locuri de joacă amenajate
- 1 sală de sport
- Număr de spații culturale realizate, reabilite, modernizate și dotate
- Număr monografii, pliante și broșuri publicate
- Număr parteneriate încheiate și schimburi culturale realizate
- Număr evenimente culturale realizate

Obiectiv specific 4 - INFRASTRUCTURĂ EDUCAȚIONALĂ PERFORMANTĂ ȘI DE CALITATE

- Număr mijloace de transport pentru elevi
- Număr elevi transportați
- Rată abandon școlar
- Număr parteneriate între școli și administrația publică locală în vederea facilitării adecvate pentru stabilizarea cadrelor didactice calificate în comună

Obiectiv specific 5 - INFRASTRUCTURĂ SANITARĂ REZILIENTĂ

- Numărul unităților sanitare (dispensare umane) reabilite/modernizate și dotate
- Număr medici de familie
- Număr echipamente medicale achiziționate

Obiectiv specific 6 - SPAȚIU RURAL PROTEJAT ÎMPOTRIVA SCHIMBĂRILOR CLIMATICE

- Campanii proactive de informare privire la domeniul de riscuri climatice
- Practici privind modificarea calendarului de cultivare, a perioadei și tehnicilor de semănat, practici de pregătire și conservare a solului, modificarea perioadelor de activități agricole, adoptarea culturilor rezistente la schimbările climatice
- Prevenirea și reducerea poluării solului cu deșeuri, reziduuri lichide și nămoluri
- Cantitate biomasă utilizată la obținerea de energie termică în cadrul fermei
- Cantitate resturi vegetale colectate pentru utilizări energetice prin evitarea arderii miriștilor pe terenul arabil

- Suprafață pajiști permanente menținute și utilizate în scopuri economice prin susținerea activităților de creștere a animalelor erbivore de către comunitățile rurale
- Număr stimulente financiare acordate crescătorilor de animale erbivore care pășunează pe pajiști permanente
- Sisteme de producție bazate pe un management integrat al solului și al apei și folosirea îngrășămintelor organice

Obiectiv specific 7 - MEDIU RURAL CU O ECONOMIE DINAMICĂ ȘI VIABILĂ

- Număr terenuri înregistrate în sistemul integrat de cadastru și carte funciară
- Număr ferme integrate în grupuri sau organizații de producători agricoli în vederea asigurării accesului la piața de desfacere
- Număr depozite construite în vederea completării necesarului de semințe de consum și acoperirea necesarului pentru sectorul de legume și fructe
- Campanii de instruire și consiliere pentru managementul performant al fermelor tinerilor
- Campanii de instruire și consiliere pentru investiții inovatoare în ferme
- Evoluția numărului agenților economici din comună
- Gradul de diversificare al domeniilor de activitate ale operatorilor economici
- Proiecte propuse de agenții economici pentru dezvoltarea mediului de afaceri

Obiectiv specific 8 - AGRICULTURĂ BAZATĂ PE CUNOAȘTERE

- Parteneriate cu angajatorii din agricultură în vederea îmbunătățirii formării profesionale
- Cursuri organizate pentru fermieri, care și contribuie la îmbunătățirea managementului exploatațiilor, adoptarea de noi tehnologii
- Campanii de informare susținute de angajatori și instituții din mediul rural, în vederea creșterii atractivității învățământului profesional și tehnic din agricultură și domenii conexe
- Stagii de pregătire și practică oferite de angajatorii din agricultură

Obiectiv specific 9 - ADMINISTRAȚIE PUBLICĂ LOCALĂ MODERNIZATĂ ȘI ORIENTATĂ CĂTRE COLABORAREA CU MEDIUL PRIVAT ȘI COMUNITATEA LOCALĂ

- Sediul primăriei reabilitat și modernizat care răspunde necesităților localnicilor și dotat conform standardelor actuale
- Servicii de eGuvernare bazate pe date de stare civilă
- Servicii online către cetățeni, mediul guvernamental și privat
- Număr de documente înregistrate electronic
- Programe de formare a funcționarilor publici din administrația publică locală pe domeniile de activitate considerate prioritare
- Personal din administrația publică locală educat în privința combaterii corupției

Implementarea efectivă a strategiei de dezvoltare propusă și clarificarea indicatorilor propuși, depinde în mod fundamental de capacitatea administrației locale de a atrage fondurile externe necesare pentru a finanța acțiunile selectate și de a gestiona judicios fondurile de la bugetul local. Absorbția fondurilor disponibile depinde însă, alături de eligibilitatea acțiunilor, de capacitatea instituțională de a iniția proiecte și de a lucra în parteneriat pentru atingerea scopurilor strategice.

5. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

Strategia de Dezvoltare Locală a comunei Hârtop din județul Suceava a fost concepută pentru a sprijini, prin mijloace și instrumente specifice administrației publice locale, atingerea obiectivelor generale de dezvoltare ale comunei, în concordanță cu obiectivele și prioritățile generale de dezvoltare a României, precum și cu obiectivele UE în domeniul coeziunii economice și sociale.

Strategia de dezvoltare locală pentru perioada 2021 – 2027 va folosi drept suport la dezvoltarea durabilă a comunei Hârtop, vizând creșterea calității vieții în comunitate. Prin realizarea strategiei de dezvoltare, autoritățile locale își asumă în totalitate rolul de coordonator al procesului de transformare al comunei, favorizând și fructificând oportunitățile de care aceasta beneficiază.

Documentul propune tuturor partenerilor interesați un limbaj comun de abordare și înțelegere a realităților, a obiectivelor strategice, a direcțiilor de dezvoltare și a proiectelor prioritare în vederea realizării cerințelor exprimate în mod oficial. În același timp, prin metodologia de întocmire și adoptare, strategia de dezvoltare exprimă o politică transparentă de administrare publică în spiritul cerințelor actuale.

Politica de dezvoltare a comunei Hârtop are la bază un ansamblu de măsuri ce au drept scop sprijinirea creșterii economice și îmbunătățirea condițiilor de viață, prin valorificarea eficientă a potențialului local.

Strategia de Dezvoltare Locală a comunei Hârtop este un instrument utilizat de întreaga comunitate pentru consolidarea capacității economice locale a unei zone, îmbunătățirea

sectorului de investiții, creșterea productivității și a competitivității întreprinderilor locale, antreprenorilor și a lucrătorilor.

Principiile care au stat la baza elaborării Strategiei de Dezvoltare Locală a comunei Hârtop pentru perioada 2021-2027, au fost următoarele:

- **Principiul cunoașterii trăsăturilor locale** - Programul a fost elaborat în urma unei analize atente a realităților din această comună;
- **Principiul realității** - Acest plan strategic prezintă potențialul, stadiul de dezvoltare și baza de plecare în cadrul procesului dezvoltării durabile;
- **Principiul continuității și sustenabilității** - Programul va fi îmbunătățit continuu și după adoptarea acestuia de către primărie;
- **Principiul armonizării** cu obiectivele de dezvoltare existente la nivelul Uniunii Europene.

Luând în considerare punctele tari, diferențele, decalajele și oportunitățile identificate, comuna Hârtop își propune să atingă obiectivele propuse prin strategia de dezvoltare locală în vederea:

- **creșterii standardului de viață în spațiul rural** prin îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii fizice rurale
- **consolidării acțiunilor de protejare a mediului** și gestionare eficientă a resurselor naturale
- **dezvoltării durabile a unui sector agro-alimentar competitiv**
- **dezvoltării resurselor umane** prin îmbunătățirea instruirii profesionale a producătorilor agricoli și deținătorilor de terenuri forestiere.

Implementarea strategiei se va realiza prin scrierea de proiecte și realizarea direcții de dezvoltare propuse. Proiectele enunțate pot suferi modificări sau chiar pot fi completate cu altele ori chiar anulate dacă mediul dinamic al realității viitoare va genera alte împrejurări și perspective. Realizarea obiectivelor propuse este în strânsă corelație cu sursele de finanțare nerambursabilă care pot fi atrase întrucât bugetul local nu dispune de capacitatea de a susține realizarea acestora.

Având în vedere că la momentul realizării prezentei strategii, majoritatea documentelor de programare la nivel regional, național și european, se află la nivel de draft sau în dezbatere publică, aceasta va necesita revizuire, astfel încât țintele fixate să țină cont de formele finale ale documentelor specifice finanțării proiectelor, dar și evoluția la nivel național, starea

economico-socială la nivel regional și local, precum și de opiniile comunității locale cu privire la implementarea sa.

Pentru buna implementare a strategiei de dezvoltare este necesară o implicare a tuturor factorilor reprezentativi ai comunei, dar și o foarte bună colaborare între cetățeni și administrația locală. Astfel, strategia de dezvoltare este văzută ca și document al întregii localități și este realizabilă cu implicarea tuturor membrilor comunității.

Bibliografie

- <https://mfe.gov.ro/minister/periode-de-programare/perioda-2021-2027/>
- <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/ro/sheet/29/cadrul-financiar-multianual>
- <https://www.fonduri-structurale.ro/2021-2027>
- <https://www.caleaeuropeana.ro/parlamentul-european-a-aprobat-bugetul-ue-2021-2027-in-valoare-de-1-0743-miliarde-de-euro-romania-va-beneficia-de- peste-47-miliarde-de-euro-din-viitorul-cfm/>
- https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/cap-glance_ro
- https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/future-cap_ro
- <https://www.adrbi.ro/dezvoltare-regionala/proiecte-in-implementare/pro-sme/b2transition-tranzitia-catre-o-afacere-sustenabila-si-digitala/7-ianuarie-2021-agenda-2030-in-uniunea-europeana/>
- <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>
- <http://www.bibnat.ro/biblioteci.php?id=3689>
- <https://www.siiir.edu.ro/carto/>
- <https://comunahirtop.ro/>
- https://ro.wikipedia.org/wiki/Comuna_H%C3%A2rtop,_Suceava
- <https://ot.mdrap.ro/website/maps/> - Observatorul Teritorial
- <https://www.madr.ro/planul-national-strategic-pac-post-2020.html>
- <http://mfe.gov.ro/pnrr/> - Planul Național de Relansare și Reziliență
- <http://dezvoltaredurabila.gov.ro/web/obiective/> - Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030
- <http://cjsuceava.ro/index.php/ro/patj-etapa-a-ii-a-informare-si-consultare-publica> - Plan de Amenajare a Teritoriului Județean Suceava
- <http://www.mmediu.ro/categorie/planul-national-de-gestionare-a-deseurilor-pngd/239> - Planul Național de Gestionare a Deșeurilor
- Transformarea lumii noastre: Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă , Organizația Națiunilor Unite
- Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor, Următorii pași către un viitor european durabil – Acțiunea europeană pentru durabilitate, Comisia Europeană, Strasbourg, 2016
- G.H. Brundland, 1987 – Report of the World Commission on Environment and Development – Our Common Future
- Dezvoltare Rurală (Note de curs; Sinteze), Prof.Univ.Dr. Ion Dona, Asist.Univ.Drd. Carina Dobre, Asist.Cercet.Drd. Silvia Gergely, Universitatea de Științe Agronomice și Medicină Veterinară – București, Facultatea de Management – Inginerie Economică în Agricultură și Dezvoltare Rurală, București, 2005
- Politica de dezvoltare rurală durabilă a Uniunii Europene - O nouă abordare, Mihai Talmaciu, Costică Mihai, Analele Științifice ale Universității “Alexandru Ioan Cuza” din Iași – Științe Economice, Iași, 2004/2005

